

ȘCOALA GIMNAZIALĂ NR. 1 BUMBEȘTI-JIU

JUDEȚUL GORJ

*POVESTEA DESPRE
VEȘNICIE A
PLAIULUI MEU*

Cuvânt

„Un popor care nu își cunoaște istoria este ca un copil care nu își cunoaște părinții” ne povățuia marele istoric al acestui neam, Nicolae Iorga.

Istoria înseamnă știință. Presupune cunoașterea tuturor aspectelor unei societăți umane, de la nașterea acesteia, evoluția ei în timp și spațiu, organizarea economică, politică, religioasă, culturală și își asumă dezvoltarea capacităților analitice și de gândire critică.

Ca disciplină de studiu, Istoria *asigură un echilibru între aspecte legate de dezvoltarea dimensiunilor cognitive și atitudinal-valorice ale elevilor*, determină o percepere și o reconstituire a trecutului, a elementelor de cultură și civilizație, a relațiilor sociale dintre membrii unei societăți, impune disciplină în gânduri și valori.

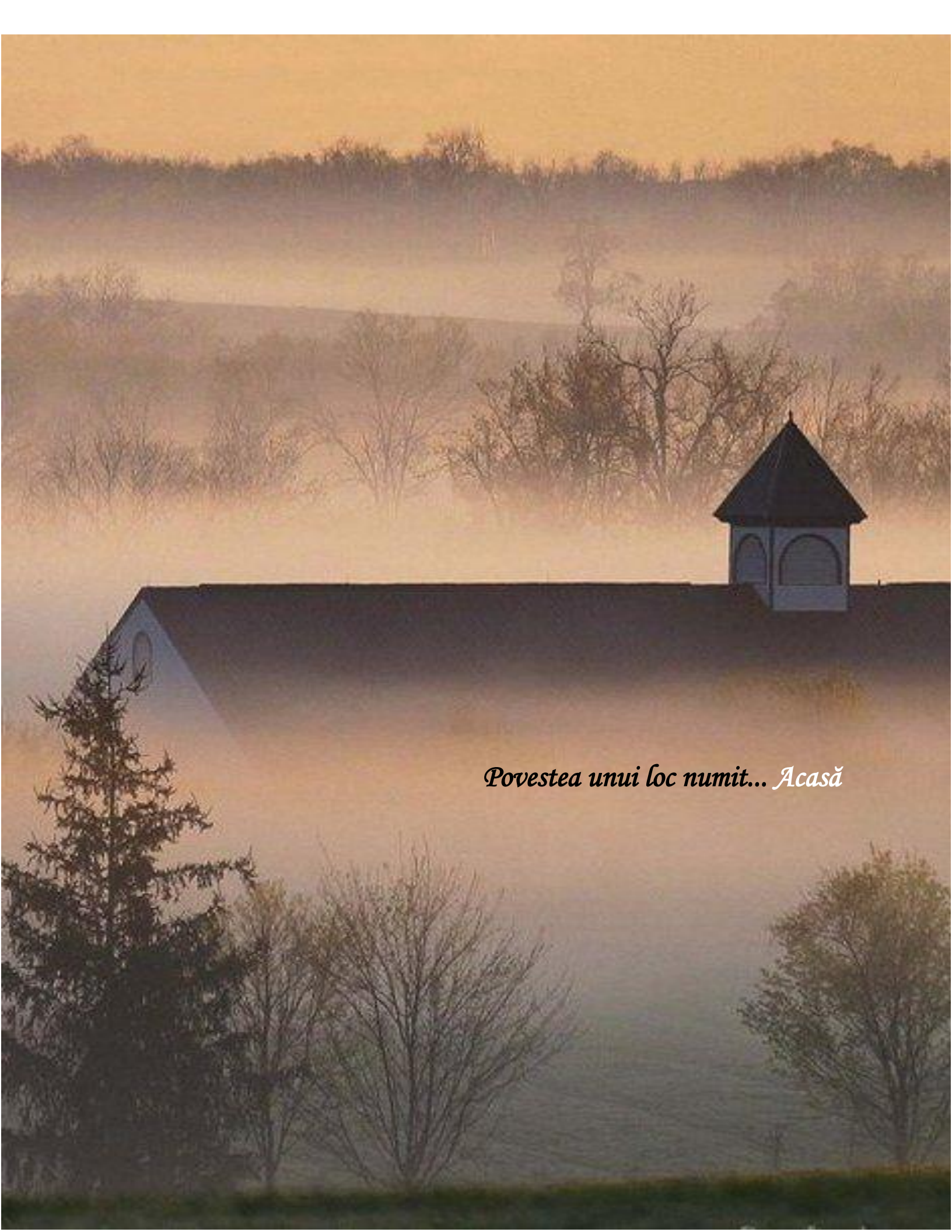
Cum dovedești cunoașterea trecutului, înțelegerea formării și dezvoltării unui popor, dacă nu-i cunoști limba și nu ești obișnuit cu toate sensurile cuvintelor folosite în viața de zi cu zi?

Copilul ascultă mai întâi graiul părinților, poveștile bunicilor, citește prin alți ochi prima carte și își întipărește primele imagini despre lumile astfel cunoscute. Își formează competența de a înțelege mesaje, de a formula anumite judecăți în diferite situații de comunicare, de a avea exemple pentru depășirea unor situații-critice, de a se exprima corect, clar și coerent în limba lui moștenită prin viu grai de la bunici și părinți.

E prima interacțiune cu lumea, momentul în care devine sensibil la frumosul din natură și la cel creat de om și orice om are ceva de povestit. Copilul *călătorește* astfel în trecut, își cunoaște moșii și strămoșii, basmele, legendele. Înțelege de unde apar eroii, cine sunt acești eroi. Înțelege rolul fiecărui om într-o comunitate, în societate și simte responsabilitatea folosirii corecte a limbii strămoșești. Perceperea unor aspecte ale realității, receptarea mesajelor în diferite situații de comunicare se transpun în pagini de *jurnal* - relatarea unor întâmplări, formularea unor gânduri și emoții personale referitoare la aspectele descoperite, motivarea unei opinii, a unei atitudini, modelarea propriului univers de gânduri, idei și sentimente, *sculptarea* primei vertebre a caracterului său de om în devenire.

Din această perspectivă, această primă filă din marea poveste – broșurica - vizează educația: educația pentru valori, atitudini și conduite adecvate social, dezvoltarea inteligenței emoționale.

Izvorul acestei broșurici rămâne dorința copilului de a povesti despre locuri și oameni reali, vii, despre obiceiurile și îndeletnicirile bunicilor, părinților, despre familie, sat, oraș, despre comunitate, despre el și lumea lui, despre locul lui în această mare lume. Acest copil devine astfel conștient de rolul lui de povestitor, de datoria lui de *a da mai departe*, de a dezvălui lumii izvoarele lui, de *a dăru*i tuturor din lumina acestor izvoare.

Povestea unui loc numit... Acasă

Motto

„Școala nu poate avea decât două scopuri. Primul e să dăm copilului cunoștințele generale de care, binențeles, va avea nevoie să se servească: aceasta este instrucția. Cealaltă e să pregătim copilul de azi pentru omul de mâine, și aceasta este educația.”

Gaston Berger

Fiecare om, prin naștere sau adopție, devine parte a unui loc, iar locul devine parte a lui. Locul, chiar dacă îți devine „al tău” prin adopție, te modelează, te formează și, fără să vrei, te alcătuieste. Iar din momentul în care te alcătuieste, îți amintește mereu, oriunde te-ai duce, că tu, de acolo ești cel mai mult, că acolo ești cel mai mult, că acolo ți-ai prins rădăcinile și că ele se vor întinde peste toate locurile unde vei simți să te așezi o vreme.

Intenția de a scrie acest material se bazează pe dorința firească de a cunoaște cât mai multe despre locul care m-a adoptat, dar, în mod special despre școala care m-a format ca dascăl și mi-a dat rădăcini.

Dorința de a scrie are legătură și cu oamenii cunoscuți aici, care m-au format, mi-au influențat formația psihică, oameni de la care am învățat că istoria unei școli este de fapt istoria celor care i-au stat în bănci, dascăli sau învățăcei, oameni care mi-au rămas întipăriți în inimă. Din necesitatea de a cunoaște cât mai mult din istoria școlii care m-a adoptat și în care am educat cu dragoste generații de copii s-a născut acest material, care nu se dorește a fi o biografie a școlii, ci doar o cunoaștere personală a unei școli care a fost pentru mine mai mult decât un loc de muncă... A fost și va rămâne „acasă”.

Baza de documentare a acestui material o constituie informațiile din „Monografia Bumbăști Jiu” a doamnei Victoria Stolojanu-Munteanu, dar și informațiile care au „modelat” lucrările de grad didactic I a doi oameni ai școlii, tată și fiică, oameni formați de școala bumbășteană și care au ales la rândul lor să formeze alți oameni în calitate de dascăli ai școlii: dl. Găman Constantin, profesor de română-franceză la Școala Generală Nr.1 Bumbăști-Jiu apoi la Școala Generală Nr. 2 Bumbăști-Jiu și director al acestei școli în perioada 1990-1992 și fiica dumnealui, profesor învățământ primar, Nistorescu Norica.

Un motiv major pentru redactarea acestei lucrări a fost și impulsul actualilor directori ai școlii, dl. director, prof. Boghian Marcel Liviu și director adjunct, prof. Pătrășcoiu Ileana, care au considerat că generațiile prezente și viitoare trebuie să cunoască atât istoria locală, cât și istoria școlii în care învață. Se știe că în viața unei comunități, școala deține un rol preponderent, iar cunoașterea trecutului școlii în care se formează actuala, dar și viitoarele generații, este o necesitate izvorâtă din nevoia de a explica etapele evoluției de până acum, dar și perspectivele dezvoltării viitoare.

Este cunoscut faptul că, în spațiul românesc, școala împreună cu biserica au avut un rol esențial în ridicarea socio-culturală și economică a oamenilor satului, primele școli funcționând pe lângă biserici sau ca școli monastice.

Erau școli deschise pentru nevoi de cult religios, limba de studiu fiind slavona. Dar, pe lângă pregătirea oamenilor bisericii, erau formați și înalți funcționari pentru cancelariile domnești sau boierești.

Prima școală pe teritoriul orașului Bumbesti-Jiu a fost în limba slavonă și a apărut în secolul al XIV-lea în cadrul Mănăstirii Vișina, ctitorie a domnitorului Mircea cel Bătrân. Școala monastică de aici a fost desființată în momentul abandonării mănăstirii, în condiții încă neclare (ori din cauza invaziilor turcești, ori consecință a conflictelor dintre locuitorii din Bumbesti Jiu și Porceni și călugării mănăstirii).

Prima școală cu predare în limba română în satul Bumbesti a apărut pe la mijlocul secolului al XIX-lea, după aplicarea legii instrucțiunii publice din 1864, care impunea obligativitatea și gratuitatea învățământului primar. Deși învățământul devenea obligatoriu și gratuit, numărul copiilor care frecventau școala era în continuare foarte mic, fiind tot un privilegiu al celor înstăriți, deoarece oamenii simpli ai locului, din lipsa pământului, creșteau animale, iar copiii mai mari ai familiei deveneau sprijin pentru părinți, fiind trimiși cu vitele sau lăsați să aibă grijă de frații mai mici cât timp părinții plecau să muncească puținul pământ avut.

Această primă școală din satul Bumbesti avea o singură cameră din lemn și era situată în locul casei de azi a lui Constantin Crivăț. Primul învățător la această școală a fost Dan Ionășoiu care era și cântăreț la biserică, dar și traducător de acte vechi, fiind chemat și la Tîrgu Jiu să descifreze acte vechi. I-au urmat, învățător Luca Evulescu din Tetila și, pentru câteva luni, Dogaru Eftimie. Locul învățătorului Eftimie, a fost luat de Gheorghe Dumitrescu Bumbesti, proaspăt întors de la București unde se specializase în lucrări manuale și legătorie de cărți. Ajuns la școala din Bumbesti, acesta a ridicat și un atelier cu trei camere: într-una se țesea, în alta băieții lucrau împletituri, iar în a treia cameră se depozitau materialele. În 1892, Gheorghe Dumitrescu Bumbesti va lua inițiativa construirii unei școli noi. Ea a fost finalizată în 1893 datorită efortului sătenilor voluntari. Avea trei camere. O cameră mai mare înspre nord, una mai mică la mijloc (va fi folosită în timpul primarului Gh. Crivăț și ca local pentru primărie), iar înspre sud o sală de clasă de 4mx4m.

Aici l-a găsit Spiru Haret pe Gheorghe Dumitrescu Bumbesti și l-a numit subrevizor școlar în județul Gorj.

După spusele bătrânilor locului și potrivit Arhivelor Statului I Fond Ocârmuirea, Pachet 60, dosar nr.149/1835, fila 1, ar mai fi fost în zonă o școală întreținută pe cheltuiala sătenilor: „Cu toate că Regulamentul Organic nu prevedea nimic în interesul învățământului sătesc și în mediul rural sătenii, așa cum dovedesc documentele, în unele sate au întreținut școli pe propria cheltuială. La un ordin al Departamentului Trebilor din Lăuntru din 16 decembrie 1835, Subcârmuirea Plaiului Novaci comunica Ocârmuirii județului Gorj că în Plasa Novaci se aflau 8 școli particulare adică osăbite de cele publice care se țin pe cheltuiala Eforiei școalelor. Acestea sunt cele din Baia, Novaci, Pociovașiștea, Ciocadia, Aniniș, Drăgoești, **Bârlești**, Gruiu.”

Școala din satul Bârlești a funcționat în apropierea pârâului Pleșii, pe locul unde azi este ridicată casa săteanului Petre Măroiu. Școala s-a mutat apoi în Bumbesti, unificându-se cu cea de aici după 1899.

Inițiative de a construi o școală mai mare au fost și în perioada interbelică. Învățătorul Petre I. Cimpu a cedat chiar și un teren personal pentru ridicarea unui local de școală nouă. Au fost achiziționate inclusiv materialele de construcție, dar Nicolae Sandu Crivăț, fost primar, s-a opus și a folosit cărămida achiziționată pentru noul local, în scopul ridicării propriei case cu etaj, vis-a-vis de micuțul locaș al școlii. Deși a fost dat în judecată de oamenii din sat, iar autoritățile timpului au intervenit, cazul a fost mușamalizat, iar bumbăștenii au continuat să-și trimită copiii (al căror număr crescuse) să învețe în locuri care numai a loc de educație nu arătau. Spre exemplificare, între 1934 – 1938, clasa a VII-a funcționa în beciul casei lui Gh. Dumitrescu Bumbășteni. Probabil că și datorită lipsei unui spațiu adecvat (în trei săli învățau 7 clase), condițiilor grele din clase (lipsa manualelor, a rechizitelor, frigul din sala de clasă care obliga fiecare elev să vină cu lemne pentru foc de acasă), dar și a condițiilor grele de viață (copiii mai mari își ajutau părinții în gospodărie), statisticile evidențiază un număr mare de repetenți. Chiar dacă condițiile de studiu erau grele, dascăli cu dăruire, bine pregătiți, au depus eforturi majore pentru ridicarea nivelului de învățământ local.

Datorită dascălilor dăruți (înv. Bugă Grigore, Cimpu Petre, Mărculescu Ion, Mărculescu Nicolae, Popescu Ion, Becherete Toma, Blideanu Eugen, Brăiloiu Gheorghe, Papa Pantelimon), dar și a locuitorilor care au înțeles că educația este calea spre bine, în anul școlar 1928/1929 apare și prima promoție de absolvenți a șapte clase primare a școlii bumbăștene (între 1926/1927 apăruse gimnaziul unic, cursurile clasei a V-a fiind obligatoriu urmate de absolvenții a patru clase primare).

Cu toate eforturile dascălilor timpului, până prin 1944, situația învățământului bumbăștean continuă să rămână slabă. Criza economică din 1923/1933, a avut un aport considerabil la frânarea învățământului. Migrația părinților spre schelele petrolifere din zona Ploieștiului, scăderea salariilor, reducerea numărului de posturi de învățători urmată de reducerea numărului școlilor, sunt cauze care reflectă situația numărului mare de repetenți sau de abandon școlar în perioada 1930/1932 (14 repetenți din 54 înscriși în 1930/1931 și 43 de repetenți din 50 înscriși în 1931/1932).

În perioada 1937/1938, deși războiul nu începuse, numărul celor care promovau era tot redus. Situația s-a înrăutățit în timpul războiului din motive multiple: lipsa lemnului pentru foc și a hainelor groase, concentrarea părinților, dar și a învățătorilor pe front etc. Cu tot efortul preotului satului, Luchian V. Pătrășcoiu, a unor învățători refugiați din N. Ardealului și Basarabia (Ermeliuc Dominica, Ermeliuc Alexandru, Nacu Ion, Dumitrov Natalia), a învățătoarelor Popescu Alexandrina, Căsculescu Maria, Hohoianu Rodica), repetenția sau nefrecventarea școlii ia amploare în această perioadă.

Din anul școlar 1945/1946 s-a impus alfabetizarea, de acest proces fiind responsabil învăț. Tatomirescu Alexandru care, împreună cu restul dascălilor au reușit până în 1952 să reducă considerabil numărul analfabeților.

Existența Uzinei Mecanice Sadu în zonă a avut un rol considerabil în dezvoltarea potențialului economic și, implicit, în creșterea numărului de locuitori.

Pentru că școala din Bumbești era destul de departe de centrul industrial unde locuiau muncitorii uzinei, în colonia Sadu (centrul civic), în perioada 1942 – 1945, cu susținerea domnului inginer Dan Ionescu Sișești, inginer constructor la CFR Bumbești-Livezeni, a fost ridicată o construcție solidă. Domnul inginer a întocmit planurile construcției și a oferit materialele.

Noua școală va începe să funcționeze în octombrie 1945, cu clasele I-IV și VI-VII. Îi avea ca învățători pe soții Hulea.

Absolvenții claselor I-IV din satul Bumbești, colonia Sadu, Curtișoara, Mușetești, Sâmbotin și satele afiliate acestora, urmau apoi cursurile gimnaziului unic din comuna Bumbești-Jiu (înființat în 1945).

Inițial, școala primară fusese înființată pentru copiii muncitorilor Uzinei, care locuiau în satele din jurul coloniei (Porceni, Valea Sadului). Școala ar fi trebuit să funcționeze provizoriu, dar până în 1947 avea deja 112 elevi.

La solicitarea muncitorilor Uzinei Mecanice, susținuți de directorul Artur Popescu, Inspectoratul teritorial a aprobat încă 4 posturi de învățători.

Pentru 5 ani, școala a funcționat într-un local pus la dispoziție de Uzina Sadu, în incinta actualului spital. În 1949, imobilul a fost transformat în spital, iar școala a fost mutată în incinta Clubului (actualmente Casa de Cultură „Gh. Tătărăscu”) unde a funcționat în perioada 1949 – 1952.

În 1952, s-a primit dispoziția ca școala să nu mai funcționeze într-un local de Club. Uzina Mecanică va pune la dispoziție un apartament cu două camere în zona locuințelor muncitorești (C-uri). Școala va funcționa în aceste „săli” de clasă mici, cu sobe pe lemne, timp de doi ani (1952-1954).

Directoarea școlii, Pușcașu Maria, determinată de proastele condiții de studiu, a început demersurile, solicitând construirea unui local nou pentru că se intenționa ca în școală să funcționeze și clasele V-VII.

În timp ce se lucra la noua construcție, școala va funcționa în incinta fostei brutării din Sadu.

Noul local a fost finalizat în 1954. Avea 7 săli de clasă, 2 săli pentru cancelarie, una pentru secretariat și o sală pentru păstrarea materialului didactic. Își va deschide porțile în anul școlar 1954/1955 și va purta denumirea „Școala elementară de 7 ani Sadu”.

În anul școlar 1962/1963, când numărul elevilor va ajunge la 536, școala își schimbă denumirea fiind numită „Școala Medie Valea Sadului”. A fost și anul când vor funcționa primele clase a VIII-a, iar directorul Băcanu Ion va solicita construirea unui nou local, apropiat primului. Noul local a fost dat în folosință în 1963/1964.

La finalul celor 7 clase elementare se susținea un examen anual în fața unei comisii formate din directorul școlii, care avea funcția de președinte al comisiei, iar profesorii clasei care predaseră materiile de examen erau examinatorii absolvenților. Obiectele de examen anual erau: limba română (scris și oral), matematică (scris și oral), fizică (oral), istorie (oral), geografie (oral). Primii absolvenți au susținut examenul în sesiunea iunie, an școlar 1959/1960.

Înființarea clasei a VIII-a la Școala medie începând cu anul școlar 1961/1962, a fost un moment de bucurie pentru toți absolvenții clasei a VII-a care doreau să-și continue studiile fără să mai plece departe de casă, de familie.

Primul concurs de admitere pentru înființarea clasei a VIII-a, cursuri medii de zi, a fost organizat în toamna anului 1961 și a fost promovat de 47 de absolvenți ai clasei a VII-a. Noua clasă a VIII-a a fost coordonată în calitate de diriginte, de doamna Chimerele Maria.

Până în 1961, Școala Medie din Bumbăști-Jiu a fost patronată de Școala Medie „Tudor Vladimirescu” din Târgu-Jiu. De altfel, pentru perioada 1955-1961, arhiva școlii se află la Colegiul „Tudor Vladimirescu” din Tg-Jiu.

În toată această perioadă, pentru a încuraja școala bumbășteană, au fost repartizați unii dintre cei mai buni profesori ai Târgu-Jiu-ului: Mladin Gheorghe, Rădoi Titu, Cristea Gh. etc.

Din 1961, Școala Medie Valea Sadului devine unitate de sine stătătoare, iar spațiul școlii devine neîncăpător pentru copiii care frecventau cursurile, impunându-se construirea unui nou spațiu. Odată cu anul 1971 va începe să funcționeze și al doilea corp de clădire, iar cele două corpuri vor deveni Școala Generală Nr. 1, denumire care va fi păstrată până în 2013, când va fi numită Școala Gimnazială Bumbăști-Jiu.

În prezent, școala își desfășoară activitatea în aceleași corpuri de clădire, reabilitate. Este o școală cu viziune, o școală modernă care își dorește să acorde o șansă la performanță fiecărui ofere elevilor posibilitatea dezvoltării lor, atât în ceea ce privește acumularea de cunoștințe, dar și formarea și modelarea caracterului, a deprinderilor, a competențelor. Permanent este preocupată să creeze un climat favorabil învățării continue atât elevilor, cât și personalului, ambele părți participante activ la procesul educației, părți care pretind unii de la alții, dar și oferă.

Clase primitoare, luminoase, ca sufletele copiilor care le trec pragul, sală de sport cu toate dotările necesare susținerii echilibrului *mens sana in corpore sano*, Centru de Documentare și Informare cu spațiu adecvat lecturii, informării, studiului în echipă, cu un număr de 12600 de volume ale căror file deschid noi porți ale Fanteziei, laborator de informatică – o conexiune cu viitorul, toate acestea nu sunt decât *vechea oală de lut* în care se modelează caractere, suflete și cugete.

Corpul profesoral în prezent este format din următoarele cadre didactice, fiecare dintre ele contribuind la menținerea bunei reputații a Școlii Gimnaziale Bumbăști-Jiu: director, Boghian Marcel Liviu, învă. Nistorescu Norica, Butan Cristina, Covrig Rodica, Covrig Alina, Stănoiu Lorena, Popescu Constantin, Capotă Catinca, Dodenciu Oana, Drulescu Luminița, Dicu Simona; prof. Ionescu Ionela Milvia, Pătrășcoiu Ileana, Daia Claudia, Logofetescu Elena, Ungureanu Olimpia, Rusu Anca, Popescu Ramona, Crețescu Claudia, Haraga Daniela, Dănescu Sorin, Antonache Cornelia, Constantin Loredana, Sârbu Dorel, Dinulescu Bianca, Dănășel Iulian, Geamănu Constantin, Vulpe Mihaela, Ion Victoria, Dumitrescu Florentina, Dogaru Dumitru, Munteanu Roxana, Georgescu Doina, Ciobea Maria; bibliotecar, Cilibiu Codruța, contabil, Andronie Ana-Maria și Secretar-șef, Mocanu Maria.

Personalul nedidactic: Gociu Mioara, Cărăvan Alina, Ocea Luminița, Popescu Giorgiana.

Aceasta este școala al cărei prag l-am trecut în urmă cu 24 de ani. Aveam 23 de ani când intram pe poarta școlii bumbeștene, ca proaspăt titular, absolvent de facultate. Venisem cu intenția de a nu rămâne...

Dar Dumnezeu lucrează prin oameni și locuri, așa se spune...

Am plecat din Târgu Jiu spre școala la care fusesem repartizată: Școala Generală Nr. 1 Bumbești-Jiu. Când am trecut hotarul dintre Iezureni și Bumbești-Jiu, în față mi s-a deschis o șosea împădurită. În vremea aceea încă nu se tăiaseră copacii care străjuiau drumul drept. Părea un peisaj rupt din „Pe lângă plopii fără soț” eminescieni. Mi-am lăsat privirea să se odihnească pe frunzele copacilor care formau un tunel de culori, poleit parcă de razele soarelui care se strecurau printre frunze. Era un septembrie, devreme. Un început de toamnă frumos...

Pe atunci, școlile aveau un început firesc: 15 septembrie. Firesc pentru mine azi, trecută prin atâtea schimbări...

Priveam șoseaua acoperită de frunze și mi se părea un sacrilegiu ca roțile mașinii să calce perdeaua de frunze care acoperea drumul. De-a dreptul dumnezeiesc arăta drumul care mă purta îns școala spre care mă îndreptam pentru a nu rămâne. Parcă parcurgeam prima dată acest drum... Acum văd cu puterea minții, a ochilor, locul. Ironic. Acesta rămâne cuvântul care îmi răsună în urechi. Să treci printr-un loc de mai multe ori și să nu-l vezi...

După ce am trecut drumul șerpuitor care începea la baza ruinelor Castrului roman, ochii mi s-au umplut de munte. Și mintea, și sufletul... eu, toată! Oriunde priveai în zare, de jur-împrejur coame înalte de munte, cu plaiuri domoale și case risipite pe culmi. Pregătite parcă să ascundă povești, făceau notă discordantă cu acoperișurile blocurilor moderne care se întrezăreau în partea dreaptă a drumului.

În centrul orașelului pe care îl puteai traversa la pas, o întindere de brazi înalți al căror verde sfida toamna. La capatul brazilor, drumul părea că se oprește în munte...

Nu știam unde este școala. Mi-a apărut, parcă de nicăieri, un domn cu o pălărie de fetru, sacou cu revere albastre și pantaloni în carouri. Venit parcă din alte timpuri era... L-am rugat să-mi explice cum ajung la școală. M-a întrebat de ce vreau să ajung acolo, apoi, galant, cu o atitudine necunoscută timpului prezent, s-a oferit să mă însoțească.

Pe drumul parcurs alături, am aflat că fusese dascăl. Se vede treabă că dascălii de pe timpuri cunoșteau bine psihologia copilului...

Am aflat că îl cheama Popescu Petre, dar i se spunea, Napoleon. Tânără fără minte, în sinea mea mă umfla râsul: „Waterloo să fie!”, îmi spuneam. Voi trăda toate încercările dascălului de a-mi determina stabilirea aici.

Pe drumul care nu se mai termina, mi-a spus povești de-ale locului. Despre Jiul care și-a croit drum prin cremenea munților, despre cei doi frați – Bumbea și Bârlea - veniți cu multe oi dinspre Ardeal, certați și despărțiți de locurile astea - în felul acesta întemeindu-se satele Bumbești și Bârlești, potrivit legendei locului - despre Defileul Jiului călcat de armate străine în primul război și apărât de oamenii locului, despre satele Schela și Porceni, despre Plaiul Merilor încărcat de păduri de fag și mestecăn, Plai ale cărui văi sunt albastre, toamna revarsându-și cețurile aici, iar ciobanii își pasc turmele în locurile păstrătoare ale sălbătăciei, despre casele

vechi care se mai păstrează din loc în loc - relicve și rugi sfinte - cu bârne de lemn și grădini în fața lor. Mi-a spus povești de pe vremea când localnicii credeau că satul este casa zmeilor și că ielele își fac noaptea apariția aici, cântând și chiuind, iar, dacă le răspunzi, ielele te pocesc sau te lasă fără grai, despre Uzina Mecanică și despre nemții care proiectaseră blocurile din zonă. Pe toate mi le-a spus. Trecea lin de la una la alta, dorind parcă să cuprind cu mintea cât mai multe. Ulterior, am aflat că domnul profesor mă purtase pe un drum ocolitor. Pesemne că îmi descoperise intenția de fugă... Nu degeaba era dumnealui un dascăl de demult, format să știe că orice copil poate fi „reparat”, că oricărui copil trebuie să i se deschidă orizonturi.

Am intrat în curtea școlii pe poarta din spate, pe la „Cucurigu”, cum îi spuneau scurtăturii oamenii locului. Școala era în curățenia care se făcea înainte de începerea cursurilor. Totul era pe dos. Oameni mulți mișunau cu treabă care încotro. Se spălau geamuri, se repara mobilier, se recondiționau cărți și mirosea puternic a motorină (așa se dezinfectau atunci clasele). Veneam din București. Acolo văzusem o altă lume a școlii. Aici, parcă eram în timpul ministrului Haret. Domnul profesor m-a lăsat în curtea școlii și m-a îndrumat spre Secretariat. Ne-am luat la revedere, iar cuvintele dumnealui au fost: „Sper să te regăsesc aici!”. Am zâmbit. Am pășit pe culoarul care ducea spre secretariat și biroul directorului. La intrarea în anticamera celor două birouri, m-a întâmpinat o groapă mare în parchet. Dezolant mi se părea totul... Și făcea notă discordantă cu frumusețea locului și a oamenilor din care întrezărisem un strop.

Am intrat în Biroul Secretariat pentru a lăsa decizia de titularizare și pentru a anunța că nu rămân. Doamna secretar, ec. Mocanu Maria, mi-a spus, fără să-și ridice ochii din dosarele dumneaei: „Stai jos!” Și am stat. A fost cea mai bună decizie de viață, pe care un alt om a luat-o pentru mine!

Am rămas... Și am primit în dar o întreagă lume!

Eram un aproape copil care venise să educe copii. Asta era starea resimțită la ușa Cancelariei. Retraiam viața de licean și mă simțeam elev în fața unor dascăli. Un copil pentru directorul școlii, Lupulescu Aristică. Și ce dascăli! M-au primit, m-au adoptat, m-au crescut, m-au format, m-au susținut, îndrumat și ajutat pe tot parcursul carierei mele până în prezent. Oameni pe care i-am atins dar, în special, care m-au atins de-a lungul drumului meu, care m-au transformat, mi-au dat strălucire, mi-au oferit o lume!

Cu deosebită considerație, dascălii care mi-au oferit o lume, începând cu anul 1999:

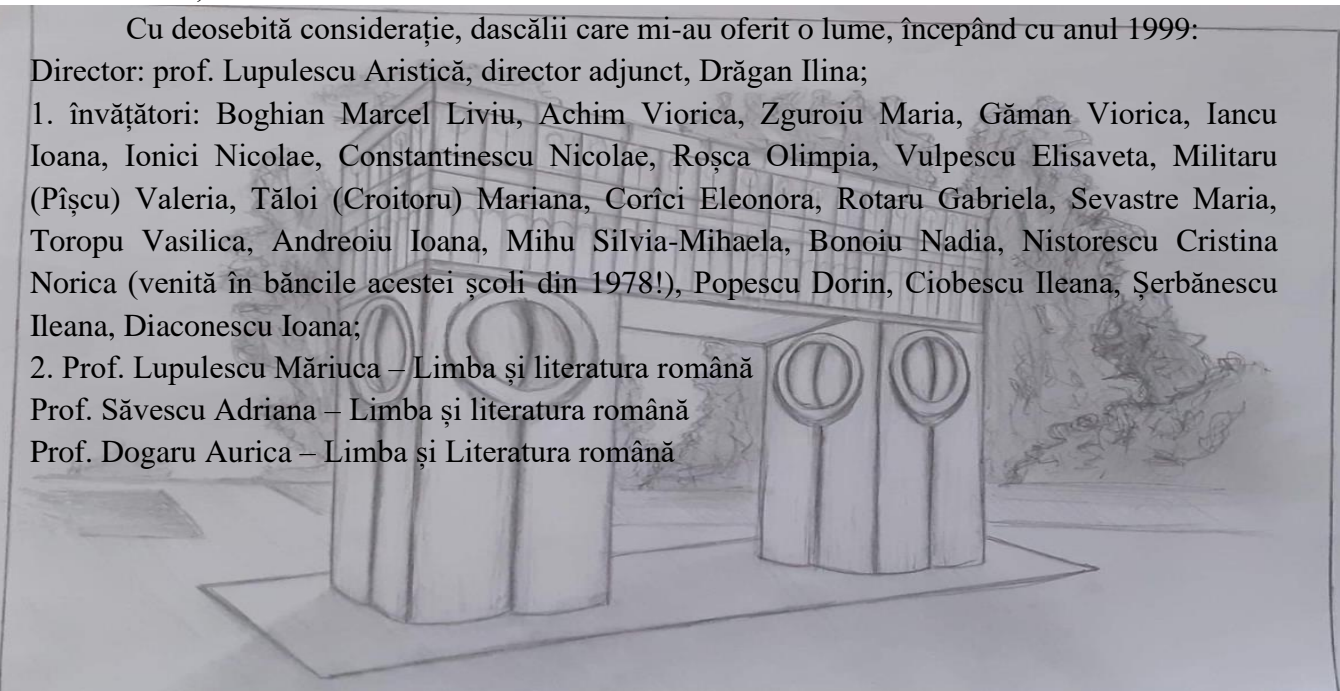
Director: prof. Lupulescu Aristică, director adjunct, Drăgan Ilina;

1. învățători: Boghian Marcel Liviu, Achim Viorica, Zguroiu Maria, Găman Viorica, Iancu Ioana, Ionici Nicolae, Constantinescu Nicolae, Roșca Olimpia, Vulpescu Elisaveta, Militaru (Pîșcu) Valeria, Tăloi (Croitoru) Mariana, Corîci Eleonora, Rotaru Gabriela, Sevastre Maria, Toropu Vasilica, Andreoiu Ioana, Miha Silvia-Mihaela, Bonoiu Nadia, Nistorescu Cristina Norica (venită în băncile acestei școli din 1978!), Popescu Dorin, Ciobescu Ileana, Șerbănescu Ileana, Diaconescu Ioana;

2. Prof. Lupulescu Măriuca – Limba și literatura română

Prof. Săvescu Adriana – Limba și literatura română

Prof. Dogaru Aurica – Limba și Literatura română

Prof. Pătrășcoiu Ileana – Limba și Literatura română
Prof. Cornoiu (Ionescu Ionela) – Limba și Literatura română
Prof. Giorgi Vasile – Matematică
Prof. Lupulescu Aristică - Matematică
Prof. Seceleanu Angela – Matematică
Prof. Pătrășcoiu Lucica- Matematică
Prof. Pătrășcoiu Ion – Informatică
Prof. Ionescu Fimița - Chimie
Prof. Săvescu Adrian – Limba franceză
Prof. Ungureanu Olimpia – Limba franceză
Prof. Calotă Verginia - Limba franceză
Prof. Berca Sorin – Informatică
Prof. Predoiu Ioana – Limba engleză
Prof. Tătaru Livia - Cultură Civică
Prof. Borcan Mihaela – Matematică
Prof. Buică Magdalena - Muzică
Prof. Patrășcoiu Gheorghe – Fizică
Prof. Dănescu Sorin – Chimie
Prof. Drăgan Iliana – Geografie
Prof. Lupulescu Dumitru – Geografie
Prof. Lupulescu Dănuț – Istorie
Prof. Turcin Luminița - Istorie
Prof. Uțu Elisabeta – Biologie
Prof. Lupulescu Ecaterina – Biologie
Prof. Călugăru Dumitru – Informatică
Prof. Cătuțoiu Eugenie – Educație tehnologică
Prof. Dogaru Dumitru – Ed. fizică
Prof. Munteanu Ionuț – Ed. fizică
Prof. Filip Monica – Latină
Bărbulescu Cristina – Chimie
Chiriac Bogdan – Ed. fizică
Crăciun Ileana – Matematică
Dănăiață Edita- Muzică
Simion Anca – Limba engleză
Golumbeanu Cristina – Limba engleză
Prof. Cătuțoiu Eugenie – Ed. tehnologică
Prof. Avramescu Alis – Limba engleză
Preot, Iovu Constantin
Bibliotecar, Cilibiu Codruta
Secretar, Mocanu Maria; Secretar, Diaconescu Emanuela

3. Personalul nedidactic: Gociu-Murarețu Maria, Tantan Elena, Cărăvan Alina, Motorga Ilie. Desigur, d-na Ghergan Ionica „doamna de bani”, cea mai iubită doamnă din școală.

A, și tanti Gica! Nu pot să nu o amintesc pe tanti Gica, draga de ea! Tanti Gica făcea parte din rândul personalului de întreținere a școlii. Era femeia de serviciu, cum se recomanda dumneaei. Fire aprigă și la vorbă, și la faptă, impunea copiilor respect, dar și teamă. Chiar dacă uneori era nevoie să mai ridice coada măturii... Nimeni nu îndrăznește să-i calce culoarul proaspăt spălat sau să lase în bancă resturi ale pachetelului. Pe toți îi știa după nume și prenume, loc în bancă. Dacă cineva îi încălca ordinea din sectorul ei, a doua zi nu-mi doream să fiu în locul lui... Munca trebuia respectată și apreciată. Copiii știau asta...

Tanti Gica îmi aducea mereu covrigi și uneori îmi mai spunea șoptit: „să te duci, mamă, dacă ai vreo treabă, că îți fac eu orele!”. Și ar fi putut cu certitudine să le facă, deoarece buna educație de la oameni simpli venea. Draga de ea...

Pe toți acești oameni i-am cunoscut, pe toți i-am prețuit, pe toți i-am iubit! Pe toți îi am în suflet pentru că fiecare, în feluri diferite, au udat pământul pentru ca eu să-mi prind rădăcinile aici.

„Ai băut apă din izvorul de la Poliție”, îmi spunea Maria în timpul unui prim drum la Vișina. „Nu o să mai pleci de aici!” Și nu am mai plecat!

Aș vrea să pot spune câte ceva despre frumusețea fiecărui om cunoscut aici. Astfel de Oameni au format generații demne, bine realizate, oameni cu realizări, acum: Andrei Ijac, Proteșescu Corina, Proteșescu Loredana, Gherasie Flavius, Zgovancu Mădălin, Munteanu Răzvan, Dumitrescu Vlad, Burligică Ciprian, Popescu Roxana, Crăciun Roxana, Dragomir Alexandru, Giorgi Oana, Săvescu Irina, Corobea-Cioboiu Nicoleta, Gomoii Evelina, Ungureanu Oana, Grusuzache Cătălin, Haimana Delia, Spafiu Dragoș, Spafiu Ana-Maria, Stolojanu Mihai, Cărăvan Ralph, Toloargă Ioana, Săvescu Nicolae, Alin Mocanu, Cilibiu Adela, Ciofu Adela, Boghian Monica, Cârlea Teodora, Cazan Catinca Teodora, Ocea Codruț Cosmin, Boghian Mădălin, Stelea Eduard, Dumitrescu Adrian, Mălăianu Ana, Coiculescu Veronica, Pătrășcoiu Robert-Daniel, Dobromir Bianca și... câte alte file de poveste, câte aripi pornite spre toate zările pentru a spune în toate limbile pământului *Povestea despre Veșnicie a unui Plai* rămas în mintea și sufletul frumoșilor visători. Câte povești de viață, câte file de poveste...

Cu siguranță într-un alt timp o voi face...

Aceasta nu este doar povestea unei școli. Este povestea unui loc plin de Oameni. Este povestea locului care pentru mine va însemna mereu... Acasă.

Mi-au fost izvor și umbră de informații și susținere în redactarea lucrării, doamnele profesor: Nistorescu Norica și Pătrășcoiu Ileana. Considerație!

Cu mulțumiri oamenilor implicați în acest proiect, director, prof. Boghian Liviu Marcel și prof. Pătrășcoiu Ileana, care au crezut în acest proiect, mi-au corectat și îndreptat, mi-au îndrumat, au pierdut nopți corectând lucrările copiilor (și ale mele!), au desăvârșit tipărirea broșurii:

Chiorescu Oleg.
Clasa a VIII-a B

Găman Constantin el meu elevant
se se țina de amintire în fața
școlii din Valea Sadului cu
de școlii.
Aici 16 Martie 1958
cu surronota ~~Găman~~ Găman
Am scrii ca amintire
în fața școlii din Valea Sadului

Norica Nistorescu

Poza e din 16 Martie 1958. Tatăl meu, prof. Găman Constantin, era în clasa a IV-a. Pe spatele fotografiei spune că este în fața școlii din Valea Sadului.

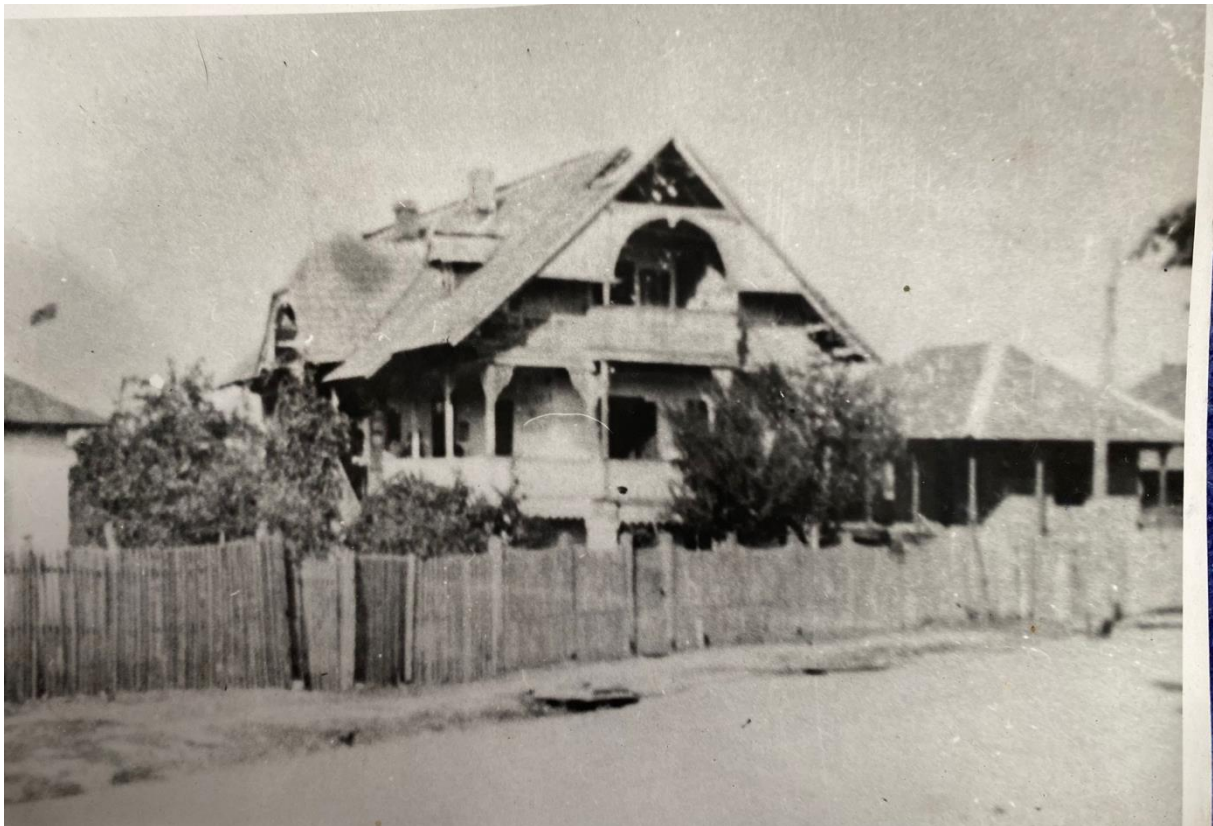
Același mesteacăn ne veghează și astăzi din curtea școlii...

De la doamna profesoară de matematică, Lucica Pătrășcoiu: Poză cu elevii de la Școala din Bumbești, 1958 (în poză se regăsește doamna profesoară și doamna învățătoare, Viorica Găman – mama doamnei învățătoare, Norica Nistorescu)

*Fotografie de la școala din Bumbești în jurul anilor '70
– Domnul profesor Popescu Petre – Napoleon –*

Casa lui Gheorghe Dumitrescu Bumbești

Aici avem Școala Bumbești, fotografie făcută în curtea școlii. E făcută în jurul anilor '65-70

Centrul civic Bumbesti-Jiu... actualul restaurant Everest

Aici este o întâlnire la cabinetul de geografie În fotografie apar și Lucica Pătrășcoiu, și Vica (Elisaveta) Ușu

Povestea despre Veșnicie a Plaiului meu

Neprețuită Filă,

Eu nu am avut o copilărie plină de povești cu zâne și Feți-Frumoși. Poveștile copilăriei mele au cărări pietruite peste care se îndoaie copaci cu frunze care-ți ating fața ca o mângâiere. Sunt despre nuanțe de azur presărate cu vată de zahăr când ridici ochii să cuprinzi cerul, sunt despre dimineți cu miros proaspăt de munte peste care se așază un șal de ceață, sunt despre amiezi posomorâte uneori, pentru că Dumnezeu este ocupat cu poverile oamenilor nemulțumiți și uită să mai zâmbească. Poveștile copilăriei mele sunt despre plaiuri cu văi ale căror pante line păstrează ecoul puzderiei de păsări pentru ca apoi să-l elibereze țâșnit spre Dumnezeu. În zbor și cântec se înalță tăcerea pământului ca într-o rugă veche. Și abia atunci Dumnezeu se bucură și râde. Și când Dumnezeu râde, soarele încălzește cărările Plaiului meu....

Poveștile copilăriei mele sunt despre un loc pierdut printre creste de dealuri, agățat pe coastele muntelui și iubit atât de soare, cât și de ploaie sau vânt. Sunt despre locuri încărcate de o istorie ca de poveste. Și cum ar putea „locul” meu să nu fie atât de plin de povești dacă între granițele lui mici a încăput atâta istorie?! Și câtă istorie...

Poveștile copilăriei mele sunt poveștile tatălui meu. Ele vin de la bunul și străbunul și sunt izvor de învățături. Doar din străfundurile timpului poate să vină dragostea de oameni simpli, cu mâini aspre și crăpate, cu chipuri arse de soare, dar luminate de ochi adânci ca văile Plaiului meu, ochi adânci din alte lumi...

Tata îmi spune că Plaiul poartă în el Moșii și Strămoșii noștri care și-au făcut lacrimile izvor de lumină cristalină și rece, transformându-se apoi într-o fântână plină de istorie. Îmi spune adesea că un popor poate fi cunoscut doar atunci când îi bei apa, când îi iei țărâna în pumni și o miroși până îți inundă creierul, plămâni și inima, până devine parte din tine. Abia atunci vei simți profunzimea poporului cu toate furtunile care i-au răscolit munții și văile și pădurile. Abia atunci poți simți Dumnezeul dintr-un popor, poartă către suflet, spre credință.

Ca să cunoști un popor trebuie să-i sapi adâncurile până ajungi la Moși și Strămoși. Doar acolo poți găsi adevărul ancestral. Nimic valoros nu se află la suprafață. Așa ca omul, nici poporul nu trebuie judecat după haine, ci după bunătate și credință, după istoria pe care o poartă cu demnitate în spate. Dar și veșmintele poporului meu sunt ale dacilor, ale acelor purtători de credință și biruință.

Poveștile copilăriei mele nu au fost niciodată povești. Ele sunt locuri, sunt oameni... Sunt drumuri pe care am început să le parcurg. Mai am mult de mers, dar nu vreau să mă grăbesc. Vreau să simt toată suflarea cuvintelor tatălui meu, a Moșilor și Strămoșilor, sub pașii mei. Pașii grăbiți le-ar opri suflarea și aceste locuri respiră prin fiecare fir de iarbă, prin fiecare fir de nisip: *am fost și noi aici!* Pentru că oamenii de atunci și aceștia, firavi, probabil, mulți dintre ei aplecați de griji și dijme, au construit neamul și țara asta. Cu sacrificiile lor, cu demnitatea lor de multe ori îngenunchată. Și despre ei mi-a povestit tata. Despre toți Bunii și Bunele care au trăit aici, în vatra satului. Despre clăcile și șezătorile la care se dezghiocau târne de porumb și se mânca slănină cu brânză și ceapă și se ascultau doinele ca un șuvoi al unui suflet prea plin de suferințe, lacrimi și răbufniri: Jiu prins în lațul Muntelui.

Și mi-a spus că ei nu s-au plâns, nu mai plâng... Au doinit ca păsările și au știut că orice lucru bun se face greu, în timp și cu mult sacrificiu. Acest tărâm de basm, poartă un simplu nume - Plai și este al oamenilor din poveste, calzi și frumoși, cu tradiții străbune, cu o istorie încărcată de viteji și domnițe transformate în viteji când Țara le-a cerut-o.

Pentru că oamenii locului nu s-au dat înapoi de la nimic. Iar pe mormântul lor au crescut flori și rădăcini care ne cheamă și ne țin în locului, ne obligă să ne păstrăm demnitatea, să nu ne pierdem credința. Așa mi-a spus tata...

De aici, din Castrul Roman – ruinele tăcerii unor vremuri de mult trecute și poartă spre coroana de aur a dacilor, pașii ne poartă pe un alt drum, spre un alt loc. Un loc care poartă sufletele unor eroi intrați pe Poarta Raiului fără ca Dumnezeu să-i mai întrebe dacă viața lor a adus bucurie altora, pentru că a știut adevărul: dacă se află în fața Lui, au făcut-o! E povestea unui loc uitat de lume, pe unde doar Dumnezeu mai trece și o mână de rugători care știu că doar rugăciunea mai poate ține lumea bună, puternică...

Asa aș începe povestea Schitului Crasna-Ungureni, un monument de credință, vechime și suflet.

Ca să ajungi la Schit, trebuie să parcurgi șoseaua care leagă munte de munte, vremuri de vremuri. Din Bumbăști-Jiu, izvorul legendelor și al altor istorii, treci prin Mușetești – „o așezare scăldată în soare și plină de verdeață, ctitorie a boierului Mușat, vechi boier al lui Mircea Voievod”¹.

Cu fiecare îndoitură de deal, la fiecare alunecare de vale și iar înălțare spre Cer, nu mai simți respirația pământului. Parcă și drumul este desprins din alte povești ale tatălui. Regăsesc cu ochii minții și îmi odihnesc privirea pe crestele dealurilor întinse în fața noastră, iubite atât de soare, cât și de ploi și vânt. Se vede treaba că, dacă pornești pe drumul ăsta, nu-ți mai pasă de ploi, vânt sau soare. Te pierzi în culmile care își ridică semețe fruntea în fața ta, încurajându-te parcă să le atingi pentru ca apoi să te lovească de lumea albastră a divinității.

Aici, undeva, după satul Larga, într-o porțiune uitată de om, te întâlnești cu tine, cel pornit spre a ști, spre acel tărâm al tinereții fără bătrânețe. Ești atât de mic în imensitatea verde-albastră a drumului șerpuitor. Și continui să cauți alte hotare între hotare.

Dintr-o curte se aude un nechezat de cal, semn că oamenii locului sunt buni și gospodari, că păstrează încă tradițiile locului. Îmi înfund și mai adânc picioarele în covor de iarbă și ascult șoaptele vântului: „Pe aici, pe plaiurile astea, în vremuri străvechi, bunii și bunele satului pășteau oile și vacile.,,

¹ Constantin Manta, *Monografia comunei Mușetești, județul Gorj*, editura Măiastra, Târgu-Jiu, 2014

Parcă vântul șoptea cuvintele tatei.....Așa își începe tata povestea locului, poveste pe care o cunoștea și el de la tatăl lui, pavază dârză a apărării gliei în timpul celui de-al Doilea Război Mondial, pe frontul din Cehoslovacia.

Străbunicul nu era un om umblat la școli înalte, dar văzuse multe la viața lui și îl crescuse pe tata cu dragoste de țară și de pământ. „Pe om, ca să-l înțelegi, trebuie să-i înțelegi dragostea de pământ”, spunea străbunicul. Nu cred că știa el despre marele istoric Nicolae Iorga dar, cumva, îi simțea în străfunduri cuvintele, le trăise deja...

„Nu poate fi înțeles sufletul românului și istoria lui ... fără a înțelege dragostea poporului român pentru pământul său.” (N. Iorga)

Astăzi, în locurile astea, parcă regăsim vechile organizări și poveștile obștilor sătești, cele care au asigurat continuitatea specifică poporului român. Parcă zona este neatinsă de timp.

În vatra satului sunt construite case frumoase și îngrijite, dovadă neîndoielnică a spiritului gospodar al oamenilor locului, iar moșia satului, cuprinde și azi pământuri arabile și nearabile. Unele dintre ele folosite și azi probabil în devălmășie (iazurile), altele, transmise încă potrivit vechiului principiu patriarhal „din tată în fiu”. Tata îmi spune că mai sunt și pământuri înstrăinabile. Vremurile se schimbă, spune tata, familia tradițională nu mai reprezintă azi familia simplă și numeroasă, care-și crește copiii cu dragoste de pământ și credință în Dumnezeu. Oamenii aleargă după alte „bunuri”...Și atunci știu că sunt o norocoasă că sunt crescută altfel.

Drumul nostru pare a se apropia de destinația finală potrivit indicatorului de pe marginea drumului: Crasna. Am trecut granița invizibilă și am intrat într-un alt plai. Un plai frumos, că nu zadarnic i s-a spus așa: Crasna – „frumoasa”- toponim slav păstrat în vocabularul limbii române.²

Îmi las privirea să odihnească în zare, pe curbele line ale dealurilor care se întind de-a lungul drumului.

Localnicii zonei sunt fii de moșneni, crescători de animale, pomicultori, oameni pricepuți și harnici care au știut să transforme solul sărac și nisipos al vetrei satului în pământ roditor. L-au îngrășat așa cum era datina: cu gunoi de grajd. Luncile și dealurile folosite în trecut în devălmășie, le-au oferit sol roditor, suficient pentru bunăstarea locuitorilor. Poate de asta era numit „pământ de-al mare”.³

Oamenii locului își cunosc trecutul. Ei știu că poartă în spate voința și puterea dacilor ce nu au acceptat ușor să se supună romanilor. Ei știu că sunt „ramuri” din „rădăcini” de moșneni care nu s-au lăsat ușor înlănțuiți cu lanțurile robiei de boierii zonei. Pesemne că locuitorii plaiurilor și văilor pe care ei le numesc „lunci” își cunosc bine istoria și o transmit. Ei știu că sunt urmașii unor plaiuri locuite din cele mai vechi timpuri și își poartă cu fală aura legendară

Undeva, aproape de ieșirea din satul Ungureni, parcă ieșită din pământul străbun, se arată Biserica de lemn. Firavă și timidă parcă, asemeni Fecioarei, Biserica de lemn „Intrarea în biserică a Maicii Domnului”, se află pe lista monumentelor istorice.

² *Monografia județului Gorj* – B.N.R.

³ Revista *Lumea satului*, noiembrie 16, 2002

Între pereții bisericii, unii cu temelia așezată direct pe pământ (cei de nord și vest), se află locul veșnicei odihne a postelnicului ce a dăruit pământul pentru cimitir.⁴ Tihna sufletului îi este asigurată de liniștea locului. Doar susurul mai depărtat al pârâului din apropiere mai sparge timid liniștea locului.

Ușile împărătești sunt deteriorate, semn clar al trecerii timpului, dar fragmente de motive decorative se mai disting încă – dovadă a măiestriei creatorului.⁵

Cu capul plecat, fac un pas în spate și apoi privesc în jur. Locul nu e larg. Poate doar cât să încapă două care cu boi ale moșnenilor locului sau poate chiar o diligență domnească.

Pașii mi se îndreaptă încet spre Schitul care se zărește la un pas în fața noastră.

Cu ziduri de piatră argintie, cu flori de rug pe aleea curată ce-ți poartă pașii spre Cuvântul slujbei, în cântecul clopotului care își cheamă slujitorii, Schitul începe să-și spună povestea.

Trec încet pe sub poartă și ajung în curte. Aici, în cântece de clopot stau oameni cu capetele plecate, așteptând parcă să apară cineva peste pragul de piatră să le povestească câtă viață și câtă moarte au trecut pe aici.

Am trecut de netrecutul zid și în curtea pavată cu piatră cubică de granit, pe fața unui zid alb se așterne o tablă neagră scrisă cu litere albe: Sfântul Schit Crasna.

... Schitul respiră sacru prin fiecare por al pereților care îl străjuiesc. Cine ajunge aici o dată, va iubi locul pentru totdeauna. Pentru că aici timpul încremenește, dar se umple de umanitate. Cu gândul acesta am părăsit locul. Mergeam pe aleea pietruită și-mi lăsam gândurile slobode. Simțeam că tata nu ne adusese aici întâmplător. Acum am înțeles de ce...

Este locul unde istoria se întâlnește cu umanitatea și cu Dumnezeu. Este locul unde istoria și Dumnezeu ne învață din nou lecția iubirii. Nu contează cum ești când ajungi în aceste locuri. Contează cum pleci de aici! Dacă vrei să uiți lecția urii, a aroganței, a răutății, a judecății, tu, călătorule, îndreaptă-ți pașii spre aceste plaiuri și lunci care adăpostesc Divinitatea. Îndreaptă-ți pașii spre acest loc și vei găsi Infinitul.

De cum ajungi la Monumentul Eroilor, vezi o Masă a Tăcerii pe ale cărei scaune de piatră cioplită, eroii își beau ultima împărtașanie, în neștiință. Stau cumiți pe scaune, cu caschetele în mână pentru că ei știu că în fața Domnului nu apară cu capul acoperit. Dar ei încă nu știu că Domnul îi iubește deja pentru că permite crengilor copacilor să-I răsfete în lumină, acoperindu-i.

Apoi, cu pași măsuți, căci toată viața pașii n-au știut încotro să se îndrepte mai bine, cu capul plecat pornesc pe aleea pietruită ca pe o Alee a Scaunelor pe care sufletele lor de eroi nu mai pot încă poposi... Merg orânduit, mărșăluind parcă pe aleea pietruită, cu lauri lucind, flori și măceși cu broboane de sânge, cu Frunze pe care se întind toate nuanțele de verde ale lumii. În urma lor, frunzișul se întetește ca un grai străin pentru urechile neștiutoare. Oamenii din lături - amuțiți. Eroii – într-un marș înmărmurit. Ca întotdeauna, se lăsau duși în locuri străine... Dar pentru întâia și ultima dată, datoria era dulce, ușoară, cu gloria urmând-o fericită, cu laurii...

Soarele nu se mai vedea, însă era atâta lumină...Deasupra jucau trandafirii. Îmboboceau și cădeau pe cale, unde își puneau din petale și culoare pe pietre și pe bocanci...

⁴ <https://mitropoliaolteniei.ro> *Pagini de spiritualitate din istorie monahismul oltenesc: Schitul gorjean Crasna, o ctitorie de peste 500 de ani*

⁵ibidem

Nicicând au văzut în fața lor poarta nu și-au ținut în loc marșul, poate doar l-au făcut mai smerit. Sufletele lor urmau să treacă poarta făcută din carnea pădurii, tăiată cu toporul, brutal. Lemnul, pe care oamenii îl schimbă după plac, spune fără să se codească numărul palmelor care l-au atins... Cel al Porții de intrare spre infinit, purta o singură pereche de palme: de țăran.

Fiecare soldat călca încet, chibzuit, smerit, simplu ca un prunc, cu capul gol. Sufletele lor așteptau pesemne Judecata de Apoi. Dar pasul care-I ducea dincolo de poartă, aducea cu sine și revelația: treceau printr-o Poartă a Sărutului divin, pentru a atinge direct Infinitul.

O adevărată Coloană Infinită de sfințenie, nemăsurată cinste, nesfârșită îmbrățișare...

Popescu Josephine, clasa a VIII-a A

Iosif Sânziana, clasa a VII-a B

Dicu Alexandra, clasa a VII-a B

Ghiculescu Lucian, clasa a VII-a C

2022-2023

Lecția de Istorie

- **Piesă de teatru** -

Motto:

*Ca să se afle în treabă/ Regizorul mă întreabă:/ „ - Povestea se pricepe?"/ Eu răspund că se pricepe./,- Bine! piesa poate-ncepe!" / (Bătaie de gong)/ Bătu gongul de trei ori,/ Micilor ascultători!/ Și stingeți acum lumina,/ Că s-a ridicat cortina.” (T. Arghezi – *Facerea lumii*).*

Persoane:

Elevii clasei a VIII-a C, anul școlar

Decor:

O clasă obișnuită de elevi. Bănci încărcate de cărți, hărți, dicționare, pliante, postere, portofolii... La videoproiector se derulează imagini cu voievozi, regi, personalități istorice, politice, culturale din toate timpurile. Copiii discută pe tema Centenarului... Fiecare copil vorbește, gesticulează, rășfoiește, schițează. E o larmă, o larmă lucrativă, cum s-ar exprima ei. În tot acest vacarm, un copil prezintă publicului intențiile colegilor.

COPII: Avem de finalizat un proiect și vor să găsească o modalitate de a cuprinde... *necuprinsul*, cum își exprimă colegii mei dificultatea de a întâlni IDEEA. Unii s-au gândit să facă o trecere în revistă a istoriei locurilor noastre, apoi să treacă la impresiile culese de la colegi, din excursii, vizite, activități extrașcolare, nonformale, informale, referitoare la alte locuri cunoscute. În paralel, să apară câte un alt copil, personaj – critic, poet, geograf, istoric ... să aducă mărturii concrete despre oamenii și locurile respective... Am încercat... nu știu

încă dacă e bine, dar ceva tot va ieși... Pentru început, vom evita precizarea numelor personajelor și le vom nota simplu, prin câte o literă diferită sau prin numele disciplinei reprezentate (*este întrerupt de vocea autoritară a unei colege*)

A.: Liniște! Vă rog, nu știu încă nimic despre tema de astăzi. A fost atât de complicat să caut, să întreb, din nou să caut... Unirea... în ce-ar putea consta Unirea noastră... A iscodi lucrurile înseamnă a le asuma, a le lua în stăpânire. Pe măsură ce le văd, lucrurile-s ale mele, sunt stăpân al lor și domn...

POEZIA: (*intervine autotștiutoare, cu o voce sigură, confesivă*): Când e prea greu să găsești un început, nu ai decât să spui ce simți pe moment despre lucruri neștiute. Dai grai unor voci ascunse și vei reuși să înțelegi cum s-au perindat oamenii și au făcut ce-au crezut de cuviință. Au suferit, au râs, au plâns. Au cântat și au suspinat. Doar sufletul i-a îndemnat să devină nemuritori. *Ce oameni! Ce sunt cei de-acum! / Și toți s-au dus pe-același drum. / Ei și-au plinit chemarea lor / Și i-am văzut murind ușor; / N-a fost nici unul plângător, / Că viața-i fum. / ...*

B.: Suntem o clasă unită! Ne acoperim greșelile! Ne mințim la nevoie părinții, profesorii! Ne aliem dușmanilor doar pentru a depăși o situație critică... Greu n-ar trebui să ne fie. E doar istorie. Cine nu cunoaște trecutul poporului său nu există pe acea mare hartă a Universului...

A.: (*aceeași voce autoritară de la început intervine, tăindu-i avântul*): Te-ai avântat prea departe. Oprește-te la granițele țării tale. Eu nu știu clar nimic despre Centenar. Dacă vrei, pot, lingvistic, să-ți explic, dar, istoric, am rămas cu imagini neclare, amintiri aproape pierdute, șterse de timp. Depănarea istoriei nu este o serie de fapte ilogice, istoria face salturi alegorice. *Există o întoarcere fără a fi o repetiție și cred că trebuie să contribuim și noi cu ceva la scrierea acestei istorii*, spunea Blaga. Ce simți tu când citești despre acțiunile desfășurate cu prilejul Centenarului? Să nu-mi dai răspunsul pentru că-l știu! De unde ne inspirăm pentru a vorbi despre tema noastră?

B.: Mihail Kogălniceanu ne îndemna chiar de pe la 1840: *Istoria noastră are destule fapte eroice, frumoasele noastre țări sunt destul de mari, obiceiurile noastre sunt destul de pitorești și de poetice pentru ca să putem găsi și noi subiecturi de scris, fără să avem pentru această trebuință să ne împrumutăm de la alte nații.*

C.: (cu mai multă siguranță, chiar vrând să contrazică): Răspunsul meu ar fi în *Cugetările* lui Alecu Russo, tot de prin perioada pașoptistă...

...De-aș fi poet, aș culege mitologia română, care-i frumoasă ca și aceea latină sau greacă; de-aș fi istoric, aș străbate prin toate bordeiele să descopăr o amintire sau o rugină de armă; de aș fi gramatic, aș călători pe toate malurile românești și aș culege limba...

Ne-am putea opri asupra acelor bucăți de suflet, prinse sincer în fiecare clipă și rediate cu o superioară muzicalitate în versuri, care, frânte cum sunt se mlădie împreună cu mișcările sufletești înseși, dacă urmăim îndemnul lui Iorga. Textele-mărturii, chiar simpla ta curiozitate de a căuta să înțelegi ce vor oamenii mari de la istorie, ar fi suficiente pentru a spune și celorlalti semnificația acelor vechi fapte pentru cei mici, ca noi. De exemplu, 100 de ani ar putea fi transformați în ora noastră. Acești 100 de ani ne-ar apropia de oamenii mari care ne îndrumă, sfătuiesc și ne construiesc viitorul. Poate, peste alți o sută de ani, copiii se vor întreba despre locul și rolul nostru, celor de-acum în istorie.

D.: (*puțin ironic*): Știu că trebuie să intervin. Discuțiile fără sfârșit despre *a vrea să... și știi și acest să nu uiți* s-au dovedit infinite. Gândindu-mă la *Unire-n cuget și-n simțiri*, gândindu-mă

la *Români din patru zări, uniți-vă!*, aș considera necesar să arătăm ce am văzut, ce am vizitat, ce loc vorbește mai departe despre un neam oropsit și risipit de atâtea lupte.

ISTORIA: Au fost cândva pe-aceste plaiuri bumeștene cohorte de armate romane. Popas au făcut în luncile Jiului și au construit castre. Ce căutau romanii prin aceste locuri? Ce voiau ei din Dacia de au construit pod peste Dunăre și Tabulele dăltuite în stâncă de-a lungul drumului? Răspunsul este limpede: inima munților de aur și argint! Mesajul săpat în munte păstrează numele lui Traian, cuceritorul Daciei: *Împăratul Caesar, fiul divinului Nerva, Nerva Traianus Augustus Germanicus, preot suprem investit cu puterea de tribun a IV a oara, părinte al patriei, consul a III a oara, spărgând munții a durat drum de-a lungul fluviului, iar cei doi delfini plutind și vulturul pe cer închiși în piatră trimit spre Dicționarul de simboluri.* Au durat apoi numeroase castre, unul cunoscut de voi toți: Castrul Roman, ale cărui ruine zac însă uitate printre zidurile restaurantului care poartă vechiul nume. Popas turistic s-ar dori, dacă locurile ar avea grai și ar putea spune tot despre ridicarea și decimarea în timp a castrului.

*Castrul a fost construit și folosit între cele două războaie de cucerire a Daciei de către romani (101-102 și 105-106), după care a fost abandonat. Lângă castru s-au găsit urme ce presupun o așezare civilă. Misiunea acestui castru era de a supraveghea drumul roman ce pleacă de la **Bumbești** prin Porceni peste munți, prin Pasul Vâlcan spre Sarmisegetuza precum și de a supraveghea populația dacică de aci. Este important faptul că romanii și-au ridicat castrele lor în apropierea celor mai însemnate puncte strategice ale dacilor, în special în locurile cu turnuri de pază și sanctuare.*

*Castrul de pământ și lemn, de la **Vârtop**, măsoară 126 m × 115 m și a fost cercetat prin sondaje de Grigore Tocilescu, Panfil Polonic, Florescu și Bujor, care au scos la iveală cărămizi și țigle romane. Are un val de pământ lat de 14 m și înalt de 0,50 m - 2 m, un șanț adânc de 0,50 m și lat de 11 m.*

E. (*mândru, dar spre final spășit, sfios*): Suntem doar urmașii dacilor și ai romanilor și avem mărturiile clare, chiar ruine. Ce facem noi pentru a face istoria să vorbească despre ruinele castrelor?

POEZIA: „La un semn deschisă-i calea/ Și se-apropie de ...noi, un bătrân atât de simplu, după vorbă, după port.

Mulți durară, după vremuri, peste Dunăre vrun pod./ De-au trecut cu spaîma lumii și mulțime de norod;/ Împărați pe care lumea nu putea să-i mai încapă/ Au venit și-n țara noastră de-au cerut pământ și apă –/Și nu voi ca să mă laud, nici că voi să te-nspăimânt, /Cum veniră, se făcură toți o apă ș-un pământ.

MITOLOGIA: Domnii pământului au durat mănăstiri pe aceste plaiuri. Mănăstirea Vișina, pentru care, din punct de vedere istoric, nu există un an exact al realizării mănăstirii, pentru că s-au pierdut dovezile istorice directe, dar cele indirecte indică perioada bătăliei care a fost câștigată în prima fază de Mircea cel Bătrân la Rovine, din anul 1395. Se pare că după acea bătălie, armata lui Mircea cel Bătrân a suferit pierderi și nu a putut să respingă refacerea armatei otomane și expansiunea ei către Curtea Domnească de la Curtea de Argeș. Atunci, Mircea cel Bătrân s-a refugiat în zona Olteniei. Se pare că acesta ar fi momentul istoric în care Mircea cel Bătrân își reface oastea și îl cunoaște pe cuviosul Nicodim și ajunge să ctitorească mănăstirea noastră. Acesta este momentul în care se pune piatra de temelie a Mănăstirii Vișina, cu hramul *Sfânta Treime*. Biserica a fost dotată de Mircea cel Bătrân cu danii, sate,

proprietăți“. Documentul care vorbește de ctitoria aflată la intrare în Defileul Jiului este emis de Neagoe Basarab, în anul 1514. După ce a terminat de ridicat Mănăstirea Vișina a ridicat-o pe cea de la Prislop.

F. (cu o voce prin care trădează relaxarea, dar și încântarea, și entuziasmul): Aha, înțeleg! Nu avem decât să căutăm izvoarele locurilor noastre. Să ne întrebăm bunicii, părinții, vecinii și fiecare să vină cu istoria locului său natal. De fapt, asta-i Istoria: să-ți cunoști rădăcinile, neamul, țara de la țară și țara ta printre alte țări. Să-i auzi pe cei ca tine dintre sutele sau miile de voci, să-i vezi dintre miile de porturi și obiceiuri. Atunci, avem de lucru...

COPIL: (spre public, convingător): Așa a început *Povestea Veșniciei*.

Bumbești-Jiu, Gorj

Fii din România!

Stimate cititorule,

M-am născut într-un spațiu ocrotit de munți, de dealuri, de câmpii, de valurile Dunării, Mării, Jiului, Oltului. Rădăcinile mele sunt sub Carpați, sub Vâlcan și Parâng, sub Straja și sub Păpușa. Dacă plec, plec cu Jiul, cu stâncile și cu toți munții în suflet.

România este mai mult decât un loc unde m-am născut. Este o stare de fapt, este religia în care am crescut. Îmi este numele domnilor care au ținut închis arcul carpatic, chiar de la Burebista, Mircea și Mihai.

Poate că țara asta nu este perfectă, dar are ancoră. Constantele noastre sunt bătrânii și oala de lut în care ne modelează, portul popular și doina și munții și pădurile. O Masă a Tăcerii ne îndrumă pașii spre Poarta Sărutului pentru a îmbrățișa o Coloană a Infinitului și a soarbe din priviri cerul. Între acestea nu-i decât o alee. O alee cât o țară, prin defileul Jiului, al Oltului, prin Cheile Bicazului, Valea Sohodolului și Transfăgărășan. Marea îți spală nisipul tălpilor, primul soare și briza îți mângâie tâmplile. Când soarele îți coace prea tare gândurile, cobori în salina Turda. Ecoul sării îți poartă prin golurile de sub munte umbrele sufletului tău. Din inima sărată a muntelui sorbi viața. Cu buzele crăpate, îți scalzi privirea în Lacul Sf. Ana

și popoșești într-o cabană pierdută printre brazii seculari. Au rezistat vremurilor. Treci prin sate cu căsuțe din povești. Puține, dar le auzi șoaptele pe buzele celor din metropole. Ai auzit despre ele și ai vrea să rămâi aici, în această căsuță dintre pruni, cireși și meri.

Transalpina te duce mai aproape de nori, de tine și de cer. Acolo, în creierii munților, înveți să respiri, să guști aromele muntelui care ține în pumnii săi de stâncă o inimă cât o țară. O simți cum bate cu fiecare gură de aer. Apoi poți depăna povești cu Babele și să ascuți sfaturile Sfinxului. Să guști din mămăliga și brânza oilor din stânele risipite pe plaiuri. Să culegi zmeură și mure lângă ursul carpatin și să uiți de urletul sirenelor, al mașinilor. Să trăiești adevăratele bătăi ale inimii!

Așadar, te invit, pe tine, pe tine și pe toți cei ca tine, străini, cunoscuți, prieteni și oricare altul ca mine, să vii să te plimbi pe tărâmurile astea ale mele, să răsfoiește filele de poveste și să spui adevărul despre cele văzute! Cu sufletul!

Să treci și pe la mine! Te plimb pe sub merii înfloriți sau cu merele de aur, te duc pe la albine și îți fac cunoștință cu cei mai buni prieteni: o pisicuță și un cățel.

Învață doar să fii din România!

Te aștept cu drag, cu pâine și cu sare!

Cu stimă,
o fiică de România!

IRIZA DENISA MARIA
Clasa a VII-a C, 2022-2023

Povestea țării

Țara mea-i izvorul cântecului.
Țara mea e zâmbetul norului.
Țara mea e șoaptă de lumină.
Adânc pătrunsă în inima mea,
Rămâne să mă lumineze ca o stea.

Din cer fără hotare, din stele călătoare
O zână te-a desenat și culori ți-a dat:
Aurul sufletelor, argintul apelor,
Bronzul pădurilor, curcubeul copiilor,
Dorul mamelor, dârzenia taților.

În cărți a scris cu pensule din frunze și
iarbă

PLĂSTOI ANEMONA VALENTINA
Clasa a VI-a B, 2018-2019

Povești, legende, cântece, doruri.
A dat grai păsărilor și furnicilor
Și le-a trimis lumii să-ți cânte nemurirea.
O carte a deschis și-n inima mea.

În paginile mele ți se va oglindi fericirea,
Mândria de a mă vedea visătoare.
Mi-ai deschis larg porțile Speranței
Și mi-ai zis să râd, să plâng, să sper.
Cartea mea e povestea ta, țara mea!

Pasăre Măiastră
PALIȚĂ ALEXANDRU EDUARD
Clasa a VI-a A, 2023-2024

Dragă cititorule,

Trăiesc într-o țară minunată. Aici munții își trăiesc măreția, iar marea scaldă cu valuri negre nisipurile de aur și de argint. Mă bucur de blânde aromae ale toamnei, de verdeța blajinelor Primăveri.

Asta-i România – Țara în care trăiesc! E un loc sfânt, pentru care s-au revărsat în valuri de sânge dorurile, lacrimile, cântecele, viața și moartea unor oameni. Moși, strămoși, părinți și copii au trăit în acest spațiu mic și sfânt. Le-au plăcut, ca și mie, cenușiul dumbrăvilor în toamnele cu plumb, argintul-viu al Jiului, tămâia brazilor. Au păstrat moșia! N-au vândut pe arginți unor străini, chiar dacă în brazdele humuite nu creștea decât porumb și ciulini. Au urcat stâncile și printre creste și-au ridicat stânile. Au împărțit munții cu urșii și lupii. Au împrăștiat adevărul cu sânge, dar n-au plecat.

Țara a rămas aceeași: prinsă în bătrâne rădăcini de stânci, de cremenea Carpaților. Românul nu îmbătrânește niciodată! De ce? Plecat în țările vecine, muncind alte pământuri arse de același soare - îl macină dorul de acasă. Nu-și poate rupe rădăcinile cu niciun metal scump. Ce l-ar dura să-și vândă bucățica de pământ unde se afă copilul lăsat acasă cu bunicii, dacă primește arginții? Am trăit printre străinii care au știut ce poate face un român. Au reușit să vadă un viitor construit pe umerii strămoșilor daci. Nu i-au mai zugrăvit pe colonne, dar le-au păstrat sudoarea în temelile blocurilor și în fermele lor.

Îmi amintesc cu drag de locul din Italia. Am plâns când am ajuns acasă, aici în Bumbesti. Acum mi-am amintit diminețile cu rouă și florile încărunțite de poveștile nopților. Am retrăit magia iernilor cu un Moș Crăciun adevărat, pătruns în casă cu un sac. Un sac nou, nemaivăzut, un sac adevărat cu mai puține jucării, dar cu mai multe povești. Speranțele rămân mereu la fundul sacului, dar se înalță firave. Coloană infinită devin dorurile unui suflet românesc.

Eu știu să-mi împletesc toate dorurile și visurile și să-mi fac acel pod spre soare. Să mă înalț și să îndrăznesc să cred că pot realiza lucruri bune și aici în orașelul meu. Nu e un oraș mare, dar are o istorie bogată.

Pe aici au trecut, mai întâi legiuni de armate romane. Aici au făcut popas și au străpuns munții spre inima Sarmisegetusei. Ruinele Castrului Roman amintesc de strămoși. Am aflat de construirea castrului de la bunici, apoi din istorie. Construit și folosit între cele două războaie de cucerire a Daciei de către romani, 101-102 și 105-106, dar abandonat în timp, castrul își deapănă povestea. Aici, lângă castru s-au găsit urme ce presupun o așezare civilă. Misiunea acestui castru era de a supraveghea drumul roman ce pleacă de la Bumbesti prin Porceni peste munți, prin Pasul Vâlcan spre Sarmisegetuza precum și de a supraveghea populația dacică de aci. Romanii și-au ridicat castrele lor în apropierea celor mai însemnate puncte strategice ale dacilor, în special în locurile cu turnuri de pază și sanctuare, iar Jiul, tumultuosul Jiu, le duce povestea mai departe.

Pe firul acelor așe ape au călătorit voievozii Țării Românești. Primul a fost Mircea cel Bătrân, al doilea a fost Neagoe Basarab, de la care sunt păstrate hrisoave domnești, apoi, domnitorul Petru cel Tânăr și Mihai Viteazul. Acești domnitori și ctitori de țară și de lăcașuri sfinte ne-au lăsat un loc adăpostit de munți și ape și ocrotit de Dumnezeu.

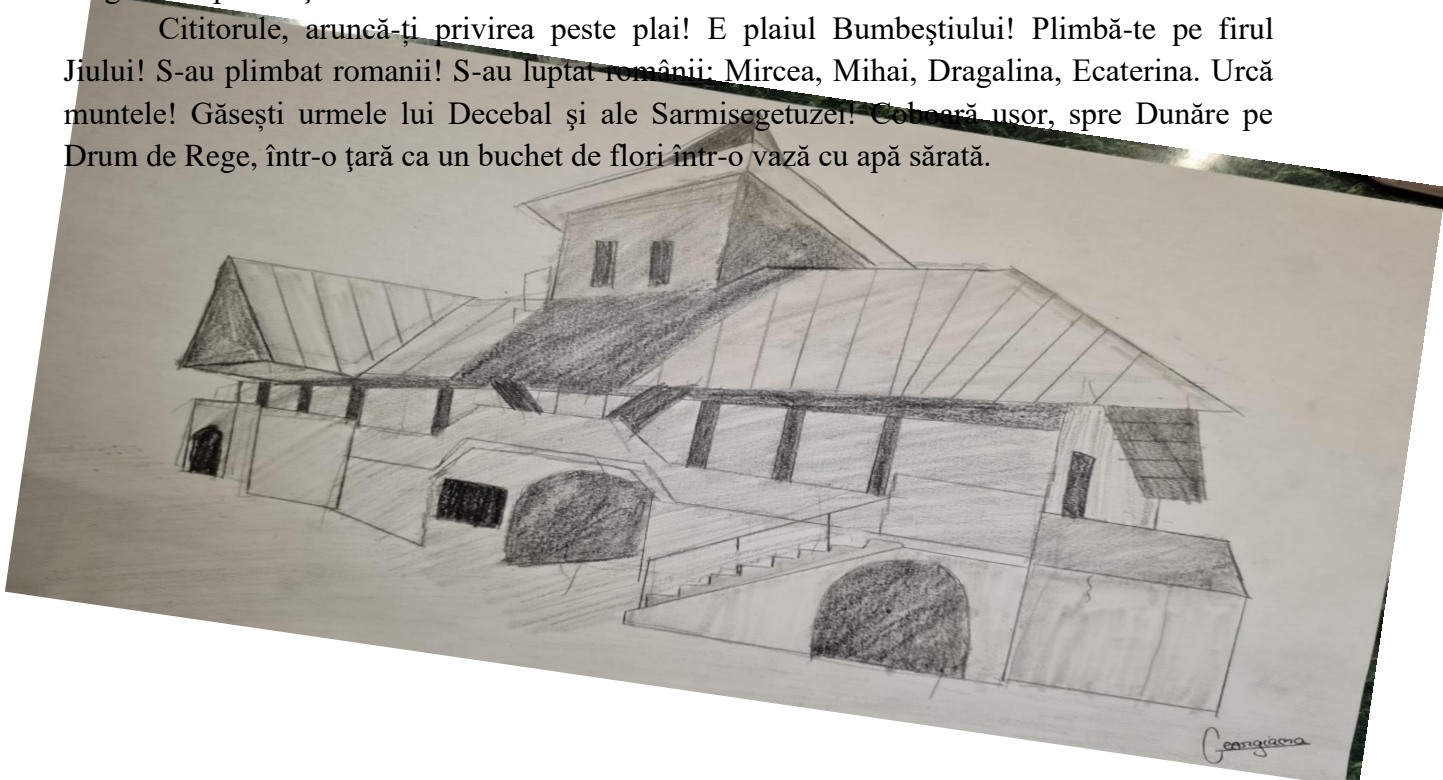
Mănăstirea Vișina amintește și de vremurile vitrege, de dominația habsburgică timp de 20 de ani, de conflictele stareților cu localnicii, de legendele locurilor care știu să revină la viață, ale căror rădăcini dau muguri noi după ani și ani, amintind că inima românului bate adânc, undeva, ca un clopot de mănăstire veche.

Tot aici, am Curtișoara, localitate situată la numai 10 km nord de Târgu-Jiu, capitala județului Gorj, pe partea dreapta a șoselei naționale, cu al său muzeu de o suprafață de cca. 13 ha. Casele păstrate aici amintesc de familii vechi, cu credință în Dumnezeu și în semeni. Muzeul arhitecturii populare din Curtișoara cuprinde o parte din domeniul familiei Cornoiu, moștenitoarea culei construită la începutul secolului al XVIII-lea, cea mai mare și mai bine păstrată construcție de acest tip din Oltenia. Inaugurat în anul 1975 muzeul și-a îmbogățit permanent colecția de patrimoniu, constituind un sprijin important pentru cei interesați de lumea satului în general și de cultura populara gorjenească, în special. Cele două biserici, una cu hramul Sf. Ioan Botezătorul, ctitorie a Bălașei Cornoiu și cea de-a doua, aparținând familiei Tătărescu amintesc de credința străbună, de relația oamenilor cu divinitatea și cu întregul univers care s-a oglindit în aceste locuri. Întreaga mea localitate nu e decât o oglindă a Cerului, cu talazurile lui de azur și soare, cu pele argintii ale lunii și cu munții cu vechile cușme dacice. Aici e istoria, aici respiră câmpia prin florile ei sălbatice de munte. Aici cântă codrul povestea haiducilor și a pandurilor de la Jiu. Aici strălucesc obraji dealurilor cu urme de bombe dușmane. Aici oftează și urlă apele Jiului împotriva suferințelor și nedreptăților vechi.

Câte mai am de spus... Nu voi termina niciodată! Nu pot termina o poveste a secolelor în câteva pagini. Nu pot cuprinde îndeajuns cu ochiul și inima toate minunile țării mele. Am încercat doar să te ademenesc, cititorule, într-un colț de rai/pe-un picior de plai. Aici vei avea întâlnire cu țara, cu strămoșii, cu oameni curați și vesele, cu natura și cu Dumnezeu.

Asta vreau să-ți spun, cititorule! Am căutat răspunsuri în serile cu povești. Am fost nedumerită de întoarcerea acasă. Acum n-aș mai pleca! Nu mai vreau soarele altei țări. Îmi place soarele care îmi pictează ferestrele, munții, frunzele. Așa le-a plăcut tuturor românilor. Nu putem rezista printre străini. Și nici cu ei pe brazda noastră. Ne învățăm cu apa rece de izvor. Nu miroase a clor și nici a pește! Miroase a pământ ud și a frunze crude. Ne cresc muguri din priviri și din suflet.

Cititorule, aruncă-ți privirea peste plai! E plaiul Bumbestiului! Plimbă-te pe firul Jiului! S-au plimbat romanii! S-au luptat românii: Mircea, Mihai, Dragalina, Ecaterina. Urcă muntele! Găsești urmele lui Decebal și ale Sarmisegetuzei! Coborâ ușor, spre Dunăre pe Drum de Rege, într-o țară ca un buchet de flori într-o vază cu apă sărată.

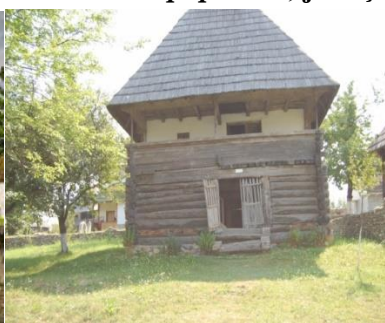

Ruinele mănăstirii Vișina, situate pe malul drept al Jiului, la ieșirea din defileu

Noua mănăstire Vișina, cu hramul *Sfânta Treime*.

Curtișoara – Muzeul arhitecturii populare, județul Gorj

DĂNĂȘEL ALEXANDRA GABRIELA

Clasa a VII-a C, 2018-2019

Drumeție în copilărie

Tu, călătorule,

Astăzi, 1 mai 2022, vreau să-ți încredințez toate amintirile mele despre bunicul și bunica, despre un sat într-un picior de plai, despre călătoriile prin munții mei, despre ape și clipe trecătoare.

Cred că ți-am mai făcut cunoștință cu bunicul meu! N-ai cum să-l uiți așa ușor! Câte pagini ți-am răpit cu poveștile lui?! Îmi amintesc de una dintre primele mele vizite într-un sat pierdut pe niște creste de dealuri, agățat pe coastele muntelui și iubit atât de soare, dar și de ploaie și vânt. Așa îmi povestea bunicul... „Ajungi acolo doar urcând priporul Sâmbotinului...” Am reținut multe cuvinte, dar despre „priporul” acesta, bunicul mi-a spus și o legendă. Ca orice legendă, știi și tu, de altfel, și aceasta a avut un final tragic și mi-a rămas ca o poveste a unei iubiri neîmplinite. Nu știi cât adevăr cuprinde povestea în sine sau câte amintiri amare a strecurat bunul meu, dar „pripor”, ca termen, mi-a rămas, definiția veche a unei coaste de munte. O pantă abruptă am urcat, un povârniș împrejmuț de caravane de mărăcini, muri cu roade roz-acrișoare păstrate și pe sub hainele zăpezii, pomi roditori și fagi... fagi drepți, înalți, făloși, concurând brazii, pălării întunecate ale vreunui vârf mai îndrăzneț. Pe drumul acesta ajungi în satul Arsuri, după ce ai trecut prin porțiunea de la Măricani. După două „hududoaie” (vale strâmtă și adâncă, cu etimologie slavă), ajungi la școala primară unde a învățat Bunicul meu. Apoi, nici nu treci bine un hududo, că pe mâna stângă curge o uliță până la biserica satului, acolo unde îmi spune Bunicul „fură îngropați toți cei din neamul

nostru”. Aici doarme însăși liniștea. Somnul liniștii... Din când în când un geamăt de vânt ca un răsuflu al unui suflet-rădăcină, care ne duce gândul în pelerinaj la biserica de lemn din Cornet. Acolo m-a dus bunicul, într-o după-amiază din vara trecută, tocmai pentru a-mi arăta rădăcinile neamului întreg. De-atunci am știut de pridvor, absidă, portal, îmbinări în coadă de rândunică și am înșiruit alte vieți de oameni sfinți și buni, acceptați de iertătorul pământ...

Trecem mai departe printr-o grădină cu pruni vineți care se coc la Cârstovul Mare și ajungem la casa cu numărul 72. De vremuri sprijinită, casa bătrânească intrase parcă și ea în pământ. Bunicul îmi spunea că o casă este ca un toc de vioară pe un raft de cărți. Înțelepte spuse: armonii și vieți... viori și cărți! Această casă bătrânească este ca un pelerinaj sentimental... și un scurt popas în prezent. Bunicul meu a trecut de 72 de ani, ca numărul casei... Născut într-o zi de vară „plânsă de străbunica că ploaia și grindina i-au distrus grădinile”... Fiind copil necăjit, a trebuit să citească mult și să învețe să treacă peste condiția lui de copil sărman, să stăpânească vremurile, să nu plângă grindinile, secetele, ploile. A învățat să-și croiască cărăruia vieții și într-o primăvară, pe care o aseamănă cu o mireasă, îmi deapănă din ghemul amintirilor, împletind firele vieții lui cu firul apei vijelioase din dreapta drumului nostru. Pârâul Hărăbor își dovedește numele. Voinic de munte, cu ape limpezi și reci străpunge stâncile, se lasă prins în bulboane, tună în primăverile cu soare îndrăgostit de zăpadă, ațipește într-un luminiș mângâiat de albastrul cer, pentru a se repezi cu vuiet spre alte ape-surori, de pe cealaltă parte. După ce trecem de satul Schela, (chiar o „schelă” a muntelui), de o parte și de alta a drumului, ne întâmpină pădurea umedă și tăcută. Câte un cireș sau vreun corcoduș, fugiți din livezile lor și pribegiți printre străini - fagi, carpeni, frasini, stejari – își ridică ofranda cerului într-o corolă de buchetele albe și de parfumuri diafane. Străveziul petalelor îmbogățește privirea și alină sufletele scortoase, ridate ca tulpinile bătrânilor stejari, amintindu-le de anii trecutelor mirese. Drumul prin pădure e anevoios. Cărarea urmează meandrele apei și aici, urcă scurt, apoi, coboară lin pentru a se învărti, parcă, în jurul unui pâl de arbori, puși acolo anume să ne îngreuneze înaintarea. Totuși călătoria noastră se dovedește a fi o poveste... Pe aici bătrânii urcau oile și vacile în plai și coborau de-abia la ruginitul frunzei, cu primul zbor al fulgilor. Cei rămași pe la case luau drumul muntelui în căruțe și aduceau lapte, brânză, caș. Apoi au urmat saivanele... și un lung oftat întrerupe o altă poveste...

Ce aproape e cerul! Undeva, ascunsă într-o vale adâncă, dăm de o stână micuță și o femeie voioasă, guralivă și fără a sta o clipă locului ne primește lângă focul imens dintr-o vatră. Ne pune în față niște scândurele de brad pe care se odihnește o bucată zdravănă de brânză dulce și mămăligă. Bunicul rupe cu degetele din brânză și mămăligă și face niște cocoloașe pe care apoi parcă le înghite. Îi urmez îndemnul și gura toată îmi este inundată de... tot muntele... toate aromele... rășina bradului, verdele crud al ierbii, dulceața apei țășnite din inima stâncii... îmi vine să plescăi de plăcere, dar... Bunicul zâmbește... Povestește cu femeia de aici de vremurile vechi. Femeia știe cine este și îi cunoaște și familia... de demult. Vorbele lui deapănă firele unor vieți... Ațipesc învăluit în mirosul brazilor și al fumului înălțat în vălătuci spre cer, spre uitare...

Urcăm spre Straja. Am trecut de vârful Moiasa și șerpuim pe lângă muntele Dumitra și vârful Tenia. Pe coastele prăpăstiilor dinspre soare îmbobocesc violete ale ierbii vântului și ciorchini liliachii ai lemnului căinesc, un arbust veninos. Ajunși pe coama stâncoasă, la 1868 de metri, suntem pe Straja... vârful al munților Vâlcan care împreună cu frații lor, Munții

Mehedinți, închid arcul sudic al Carpaților Meridionali dintre Jiu și Dunăre. Strajă vechii Dacii! Drumul Roman! Drumul Istoriei! Drumul meu spre trecut și viitor, spre mine și spre ceilalți!

Ajunși pe coama muntelui, urmăm o cărăruie care ne îndrumă la un izvor puternic pe lângă o cabană, vopsită în verdele brazilor, și, printre sulitele pinilor cu trunchiul golaș, bem din apa de gheață. Am admirat în tăcere această împărăție tăcută a pământului și cerului.

Dragul meu Jurnal! Multe am să-ți mai spun, dar urcușul acesta spre muntele copilăriei și prin poveste m-a vlăguit și mă las cufundat în somnul meu cu vise de vechi cavaleri și domnitori cu dragoste de țară și neam așa cum m-am lăsat acolo, la acea cabană – verde dintr-o gură de rai.

Promit să-ți destăinui întreaga mea călătorie prin copilăria mea, a bunicului, a muntelui și a celor pe care nu i-am cunoscut încă.

Pe curând!

GHIGULESCU MIRCEA LUCIAN

Clasa a VII-a C, 2022-2023

Voinicul Jiu

Poate nu este ființă umană, dar râul acesta rămâne un adevărat erou. Valurile lui poartă eterne lupte cu stânca, cremenea, cu încăpățânarea muntelui de a-i ține piept. De aceea urlă și tună, vijeliosul râu. Așa l-a admirat Alexandru Vlahuță aflat în călătorie prin aceste meleaguri bumeștene, pe sub codrii Sadului. Zgomotul apelor învolburate ale Jiului îi păreau urletele unei vijelii năprasnice, ș-amestec de glasuri, și bubuituri de tunuri. De-ai crede că-i sfârșitul lumii – completează scriitorul. După care descrie caracterul unui luptător: *Este Jiul, puternicul Jiu, care se zbate și strigă, sugrumat între două stânci, ce vor să-i ațâie calea. Undele lui clocotă, sfărâmate de bolovani, s-azvârl în aer clăbuci albi, bulgări de zăpadă, curcubeie subțiri tremură în pulberea străvezie a stropilor bătuți de soare. Voinicul, frumosul râu se smulge din brațele monștrilor și pleacă hăulind devale. Zbuciumul râului se potolește însă, iar biruitorul își adoarme apele în tăcerea adâncă a codrului, pregătit de noi bătălii. De aceea, Jiul e un adevărat voinic, un cutezător, un stăpân adevărat. Nu poartă singur luptele, așteaptă și adună ajutoare: *pâraie repezi, desfundate din văgăuni întunecoase gonesc curmăturile munților și-strigă, îl caută. Când nu mai poți de unul singur, ai curajul de a primi ajutor. Împreună răzbateți cele mai grele încercări.**

Dar apa trece, pietrele rămân, iar Jiul poartă și el spre lume povestea neamului românesc. Valurile lui povestesc despre luptele soldaților români, despre soarta generalului Ioan Dragalina, despre Ecaterina Teodoroiu, despre suferințele și încercările Primului Război Mondial, despre români și România - *obiect al rivalităților imperiilor vecine, care aveau pregătite planuri anxioniste pentru diferite părți ale teritoriului său, despre România – țara care căuta să-și creeze condiții propice pentru îndeplinirea idealului național, de adunare într-un singur stat a tuturor provinciilor istorice românești. Valuri de sânge a purtat Jiul și a dus spre infinit visul de unire al neamului său de luptători.*

De aceea, apele Jiului sunt sacre.

Aceleași valuri au scos la lumină aurul negru al pământului și mult timp praful negru al cărbunelui extras din subteranele Văii Jiului au întunecat fața puternicului Jiu. Cu respirația întretăiată își continuă ascensiunea spre Marea Neagră, în ale cărei ape credea că își poate ascunde tulburarea, negreală. A trecut ca anii și peste pata neagră și a îndurat din nou suferința divizării, restrângerii și reorientării: barajele construite și abandonate înainte de a fi terminate, de a li se da o utilitate, parcă i-au luat puterile. L-au lăsat din nou fără aer. De aceea, în primăvară își adună din nou toate pâraiele repezi și tună, și bubuie, și sfarmă baraje, își redobândește vechea forță și albie și duce departe de izvoarele lui neputința, delăsarea, uitarea.

Aceste atribute nu-i sunt specifice, iar istoria râului își are izvoare antice, izvoare scrise prin secolul al II-lea d.Hr., când Claudius Ptolemeus din Alexandria schițează pentru prima dată cursul acestui râu, deși s-ar spune că primele însemnări ar fi fost făcute de către Herodot. Tot în trecut, râul a purtat mai multe denumiri. Prima denumire ar fi fost Rhabon, așa cum apare în primele referiri făcute de istoricul Strabon și de Pliniu cel Bătrân. În perioada de formare a statului dac, denumirea râului a fost înlocuită cu Gilfil sau Gilpil. Prin anul 1700, râul apare într-o hartă cu actuala denumire. Stolnicul Cantacuzino a întocmit prima hartă în care râul figurează sub numele de Jiu. Alte surse constată că termenul lexical – Jiu - vine de la mongolezul sau chinezescul cuvânt „Jii” care înseamnă apă, fluviu sau râu.

Cert este că Jiul de Vest, numit cândva Jiul Românesc, rămâne unul dintre cele două brațe care formează Râul Jiu. Izvorăște din Retezatul Mic, în pasul Cerna-Jiu, iar cursul lui superior este cunoscut ca Râul Câmpușelu. Curge apoi paralel cu creasta de sud a Munților Retezat și creasta principală de nord a Munților Vâlcan, până la întâlnirea cu Jiul de Est. Geografii adaugă alte particularități ale râului și anume despre cursul superior, numit local *Scocu Mare*, unde Jiul de Vest primește afluenți scurți, cu ape bogate, care formează chei impresionante și cascade (cascada și cheile Pleșii pe râul Buta) și străpung numeroase peșteri (în această zonă au fost identificate 12 peșteri).

Jiul de Est izvorăște din partea de Sud a Munților Șureanu, de sub vârful Șureanu, de la 1430 m altitudine, curge pe direcție Nord Est-Sud Vest, drenează partea de Est a Depresiunii Petroșani, trece prin Petrila și Petroșani, după care se întâlnește cu Jiul de Vest la Iscroni. De aici, puternicul Jiu străbate Carpații Meridionali, formând cel mai spectaculos defileu carpatic între Livezeni și Bumbesti-Jiu, pătrunde prin trecătoarea Lainici și însoțește șoseaua și calea ferată cu peste 35 de poduri și viaducte și 39 de tunele, construită în perioada 1937 - 1948.

Tot acest traseu nu spune decât despre efortul de a învinge obstacolele, despre dorința de a-și întâlni fratele, despre voința de a scoate la lumină adevărul, de a oglindi lumii întregi adevărata fire a jienilor.

De aceea, Jiul rămâne pentru mine voinicul din poveste, biruitorul tuturor luptelor și timpurilor.

Pârvoțoiu Patrick
Clasa a VIII-a A, 2022-2023

Drumurile Istoriei noastre

Din cînd în cînd, amintirile deschid larg porțile trecutului și imaginile se derulează ca un șuvoi repede de munte. Acum nu poți descrie în cuvinte sunetele, aromele, adierile, înfiorările, culorile de atunci, dar ele trăiesc prin toți porii ființei tale și îți dau viață nouă. Te îndeamnă la noi trăiri, la alte încercări, la alte experiențe, la alte provocări. Pentru a încerca mereu să devii OM cunoaște-ți moșii și strămoșii. Cred că ar fi mult mai potrivit, pentru că doar așa *nosce te ipsum*. Cel puțin așa mi-ar spune bunul meu bun, profesor Dumitru Lupulescu. Poveștile lui nu sunt povești. Poveștile lui sunt filele vieții. Sunt încercările, realizările, eșecurile, împlinirile unui OM. Pagini de adevăr, poate ușor aburite de tresăririle sufletului. Vorba-i și scris!

„De la Sâmbotin luai Priporul în piept pe drumul ce șerpuiește printre caravane de mărăcini și locuri cu livezi de pruni și viță-de-vie până la Măricani - cătun în sudul Arsurilor - un colț de lume pe care îl port la nume. Trecând prin sat, pe mâna dreaptă se cască mai multe văi adânci care se duc până în Hărăbor. De aici drumul se bifurcă, spre Dălmă, Rogoază și altă cale apucă spre Cornet – altă răscruce - Grui și Plai. Aici, venind de pe acest drum, parcă s-a născut povestea ghebelor. Se zice că de mult, în vremuri apuse, încă din primăvară se așternuse o secetă cumplită și ciobanii au coborât din plai oile și alte vite spre văi unde și izvoarele secaseră. În sat oamenii nu mai aveau hrană, fiindcă uscăciunea îi biruise.

Într-o dimineață, un tânăr cioban a găsit lângă o butură un mănunchi de ghebe, câteva frunze de măcriș și ștevie, le-a dus acasă și au făcut o mâncare domnească. Apoi, când secera subțire a lunii noi apăru pe cer, în locurile de tăietură din pădure se împânzi de tineri care adunau ghebe. Cu desagii și săcuiele pline coborau bucurăși spre sate să le pună și la uscat pentru iarnă. Și astfel oamenii au descoperit ghebele, alte bunătăți ale pădurii.

Și, iată, am ajuns în Gornițel, la baza Plaiului, care îmi deschide înspre Vârf alt Pripor presărat pe margini cu flori de rug și laptele-câinelui, de unde privesc peste vârfuri și văi codrii tăinuți și fagii-n flăcări, apoi o limbă de pământ cu brazi fără grai unde nu pot pătrunde ochii de om. De aici, nu mai este mult de mers până-n Poiană.

Tot timpul, de sus, m-a urmărit călătorul soare pe ceruri până mă așezai sub un fag secular de unde puteam sorbi o umbră rară ca un omagiu adus drumului scurt. A trecut o parte din zi, dar parcă a trecut mii de vremuri, când am citit pe plăcuța monumentului Voievodului Mihai Viteazul (1593 – 1601): „Domn al Țării Românești, al Ardealului și a toată țara Moldovei”.

Istoria ne spune că Mihai se născuse în 1558 și era, se pare, fiul postum al lui Pătrașcu cel Bun. Mama sa se numea Tudora și era poate soră cu Iane Epirotul – înalt dregător la Constantinopol, capuchehae a țării la Istanbul și ban al Olteniei – și cu Mihail din neamul Cantacuzinilor.

În tinerețe, Mihai a fost negustor prin țări vecine; vorbea turca și greaca și scria frumos. Din 1588 a urcat toate treptele dregătoriilor, de la cea de bănișor de Mehedinți la mare-stolnic, mare-postelnic, mare-agă, ispravnic și mare ban al Olteniei, sub Alexandru cel Rău. Ajunge la Istanbul și cu ajutorul oamenilor influenți (unchiul său, Iane și Andronic Cantacuzino, Sigismund Bathory, agentul englez Barton) și al pungilor cu bani, reușește să ia domnia Țării Românești (septembrie 1593). În primul an de domnie stătu liniștit, dar după ce

se văzu stăpân pe tron se hotărâ să scuture jugul turcesc. Prima mare bătălie a avut loc la Călugăreni (august 1595). Apoi alte lupte cu turcii, Tratatul cu Imperialii, campania din Transilvania, Campania din Moldova și multe altele. După căderea lui Mihai Viteazul la Mirăslău, polonii intrară în Moldova, respinseră pe dregătorii lăsați la Iași, instalară din nou pe Ieremia Movilă și porniră să așeze în Țara Românească pe fratele acestuia, Simon Movilă. Mihai trebuia acum să-și apere tronul său. Cu armata pe care și-o alcătuiuse din nou, trecu munții îndărăt, tot pe la Buzău și încercă să-i oprească pe poloni. Soarta războiului îi fu însă și de data aceasta potrivnică: după o primă înfrângere, la Bucov, lângă Ploiești, urmă o a doua la Curtea de Argeș. Buzeștii care-l slujiseră cu credință până acum, îl părăsiră, trecând de partea lui Simon; exemplul lor fu urmat de alții, mai ales că adversarii lui Mihai, refugiați în Polonia – între alții, Dan Vistierul și Vintilă clucerul – păstrasera legăturile în 1599-1600 cu boierii nemulțumiți rămași în Muntenia. Părăsit de boieri, părăsit de Noroc, cu familia zălog în Transilvania, viteazul domn luă calea pribegiei. Ajuns la Craiova își încropă puțina oștire ce-i mai rămăsese, trecu prin Tg Jiu, Schela, unde, aici, în Poiană, calul îi pieri. De aici porni cu mica lui oaste, trecând prin Pasul Vâlcan, ajungând la Deva, prin Oradea, prin Debrețin, Tokay, Cașovia – unde dădu drumul ultimilor ostași – prin Bratislava și ajunse în sfârșit la Viena.

Aceasta este povestea scurtă a Voievodului Mihai și a Poienii lui. Parcă îl văd pe marele Domn, călare pe un cal de împrumut pierzându-se prin cețurile vârfurilor, continuându-și drumul spre Viena.”

Povestea bunului meu despre Domnul Mihai mă face să răscolesc paginile Istoriei prinse însă în memoria calculatoarelor. Drumurile Istoriei continuă dincolo de oameni și locuri – virtual. Aici întâlnești mărturii ale timpurilor de mult apuse și multe alte completări. Despre vestita bătălie de la Călugăreni s-au scris poeme. George Coșbuc surprinde imaginea Voievodului Mihai cu *fulgeru-n mână* făcându-și cărare prin *turcimea învrăjbită*, care de spaimă *cade-n mocirlă un val după val*, iar *fulgerul Sinan se-nchină prin baltă*. Imaginea *ghiaurului* Mihai capătă proporții. Poartă o *cupolă gigantică pe frunte*, *zalele-i zuruie*, *barda-i din stânga ajunge la cer*, *vorba-i tunet*, *răsufletul ger*, iar *vodă-i un munte*.

Da. Cred acum că Vodă-i un munte! Acolo sus, la hotarele dintre Gorj și Hunedoara, în acel Pas al Vâlcanului, amintit de bunicul, monumentul lui scrutează zările și își veghează țara.

Dar asta-i altă poveste, alt drum peste timpuri, peste plaiuri...

Ghigulescu Mircea Lucian

Clasa a VIII-a C, 2023-2024

**FOTESCU ALEXANDRA
GABRIELA**

Clasa a V-a A 2022-2023

Gruicul... pentru vulturi

Denumirile locurilor m-au atras dintotdeauna. Au anumite rezonanțe, sunetele lor vibrează altfel, a vechi, a legendă. Cuvinte bătrânești prind faptele și îți așază în fața ochilor o țesătură surprinzătoare, adică, țes lumi noi pentru mine. Nu le poți găsi corespondentul printre cuvintele limbii actuale și nici nu-ți poți forma imaginea unor astfel de realități. Parcă ai pătrunde pe celălalt tărâm, cel al basmelor, al poveștilor cu feți-frumoși și ilene cosânzene, citite cândva prin ochii bunicilor și rămase icoană a faptelor de curaj, îndrăzneală și noblețe.

Un astfel de tărâm se nimerește să fie *Gruicul Muierilor*, un locșor lăsat cu moștenire prin poveste. *Grui*, *gruiuri*, *gruie* – substantiv comun, de genul neutru, cu o etimologie necunoscută, desemnează în anumite regiuni, conform DEX: 1. *Pisc sau coastă de deal*. 2. *Deal mic: colină, delușor, movilă*. Pe când al doilea substantiv amintește de originea latină a limbii noastre și poate fi explicat prin cuvintele *femeie* sau *femeie căsătorită, soție*; lat. *mulier, -eris*. Îmbinând sensurile celor două cuvinte, poți singur țese o poveste. De obicei, poveștile, basmele au un final „și-au trăit fericiți până la adânci bătrâneți”, iar locul ar putea susține frumusețea muierilor de prin aceste locuri. Sau ar putea aminti despre originea posesoarelor acestui grui. Ar putea spune despre un loc necunoscut și nevăzut de oamenii comuni, obișnuiți, ci locuit doar de feți-frumoși la care au coborât acele zâne ale munților capabile de fapte și transformări miraculoase. Locurile străbunicilor noștri spun însă legende. Denumirile explică întâmplări cu un final tragic și adânc înrădăcinat în memoria oamenilor. Toate drumurile țării noastre au fost bătute și scuturate de turci. Au prădat sate întregi, au luat toate bunurile oamenilor, dar pe oamenii din Grui nu i-au putut scoate din ascunzișuri, dintre împletiturile muntelui cu plaiul, cu stâncile și pâraiele. Au recurs atunci la șiretenie, la viclesug. Au împrumutat straietele și comportamentul *muieresc: s-au muierit*. (verb reflexiv cu sens depreciativ: *a adopta atitudinea de femeie*). Astfel, legați la cap ca femeile de peste munte, costumați ca femeile ungurenilor au ieșit în zile de sărbătoare, pe la hore, părăd să vină pe la rudele de prin aceste locuri. Nebănuind răutatea, oamenii s-au adunat după obiceiul de a fi împreună și de a cinsti memoria strămoșilor. Când veselie era în toi au năvălit turcii și i-au măcelărit pe toți cei găsiți. Un băiat și o fată au văzut din poala pădurii tot ce s-a întâmplat și au luat-o la fugă să dea de veste. Un turc i-a văzut însă și i-a urmărit. Agilitatea tinerilor a istovit puterile turcului și acesta s-a oprit să-și tragă răsuflarea. De atunci Gruicul a devenit *Gruicul Muierilor*, iar *locul mic, din pădure, luminișul* în care s-a oprit turcul poartă numele de *Colnicul Turcului*.

Etimologia găsește cuvântul *colnic* în limba bulgară, sârbă, croată, amintind de multele influențe, contacte lingvistice, culturale ale popoului român cu alte neamuri ale Istoriei aflate în drumul lor spre afirmare a propriei identități.

Locurile denumite astfel rămân însă cunoscute oamenilor de prin părțile Schelei, sat aflat dincolo de satul Arsuri, spre Plaiurile din partea de vest, spre culmile Munților Vâlcan, pe vechiul drum al romanilor. Acest Transvâlcan are povești nenumărate, la fel de impresionante ca Transalpina și Transfăgărașan, dar cunoscute doar de un pumn de *fluturași de munte*, acei oameni care au trăit printre vulturi, dârzi ca stînci și cu zbor spre albastrimile infinite.

Pătrășcoiu Andrada Maria

Clasa a VII-a A, 2023-2024

Din bătrâni...

Munții nu sunt decât palatele vechilor uriași și ale altor ființe fabuloase, care, în timp, s-au retras în peșteri necunoscute oamenilor. Ce i-a determinat să treacă în lumina alb-albăstruie a stalactitelor și stalagmitelor, e greu de înțeles. Bătrânii spun că „lumea s-a stricat”, adică omul a devenit rău, a dat curs pornirilor pătimașe, invidiei, minciunii, neîncrederii. Tot muntele rămâne casa izvoarelor, locul din care lumina țâșnește din adâncul pământului și pornește vijelios spre centrul lumii, ducând în valuri pulberea de aur a înțelepciunii acelor uriași din timpurile apuse.

Dintr-un astfel de loc izvorăște o legendă: Jiul de Vest.

Sub paza a doi munți trăiau și ciobăneau mioarele doi baci : unul muntean, ce-și aducea oile din sud, și celălalt, un hațegan, ce trecea munții în fiecare an, coborându-și oile în palmele luminoase ale văilor. Tare bucuroși erau cei doi când se întâlneau în fiecare vară. Nu se plâneau de singurătatea munților, își alinau dorul de casă, de soție și copiii povestindu-și unul altuia bucuriile și necazurile, *aleanurile*. Când cuvintele nu puteau exprima tot dorul, apoi duceau fluierul la gură și vorbeau cu sunetele sufletului. Vântul se oprea să-i asculte. Păsările cerului își opreau cântecul, luând aminte la șoaptele picurate prin fluieraș de soc. Așa au trecut verile și copiii le-au crescut și i-au însoțit cu mioarele prin văile și pășunile munților.

Era o meserie deosebit de plăcută: să ai grijă de oițe, să te joci cu mieii și câinii, să colinzi vârfurile și hăurile, să îngâni izvoarele și să ascuți poveștile brazilor. Și iar au trecut ani... Copiii au crescut și, la rândul lor, au avut copii. Ciobanii noștri erau acum cărunți ca vârfurile proaspăt ninse ale munților.

Se uitau cu drag, sprijiniți în toiagul lor de alun, cum cresc nepoții, cum se pricep la toate treburile stâniei. Erau harnici și ascultători. Băiatul deprinsese cioplitul lemnului, al pietrei și putea șlefui orice obiect. Știa găsi locurile cu iarbă grasă și deasă, cobora fără teamă cu turma până în fundul celor mai adânci văi. Mioarele, berbecii, câinii și asinii îl urmau și-l căutau după fluier, după glas. Ce-i plăcea însă în mod deosebit era să alerge în galopul calului pe toate șeile munților. Tropotul copitelor răsunau ca ecouri înfundate prin toate pășunile. Fata, nepoata celui-lalt baci, era blândă la vorbă, dar iute în toate cele legate de casă. Știa prefăce laptele în unt și urdă. Putea să toarcă și să țese din lâna oițelor cele mai frumoase pleduri, covoare, lăicere. În țesătura cămășilor știa să îmbine mirosul florilor și susurul izvoarelor. Nu-i era teamă de nimic și iubea nespus de mult muntele, văile, verile, poveștile bunicilor.

Serile treceau ușor lângă focurile ciobanilor, sub lumina stelelor aflate atât de aproape de ei încât le-ar fi putut culege una câte una dacă și-ar fi întins mâna. Baciul hațegan se vedea pe el în nepotul său Jiu, care crescuse și ajunsese la vârsta însurătorii. Baciul muntean își iubea nespus de mult nepoata, pe Cerna cea harnică și o ținea mereu pe lângă stână, fiindu-i de mare ajutor.

În scurt timp, nepoții bacilor au ajuns să se iubească și doreau să-și întemeieze și ei rostul lor, familia și casa lor. Auzind ce au de gând, ciobanii prieteni au început negocierile nunții, deoarece nimeni din neamul lor nu știa de unirea în sfânta taină a căsătoriei a două

persoane din zone diferite. Fiind prima unire dintre hațegani și munteni, fiecare și-ar fi dorit să aibă nepoții cât mai aproape de casă. Dar tinerii aveau alte planuri. Între cei doi munți pe unde își păstureau bunicii lor oile erau două văi mărginite de păduri cu poiene de poveste, cu pământ roditor și adăpostite de furia vânturilor și ploilor.

Acolo voiau ei să se așeze și să binecuvânteze cu hărnicia lor acele locuri în care bunicii și părinții lor și-a urmat pașii zeci de ani și tot de acolo să poată vedea mioarele cum pasc pe coastele munților.

Auzind ce planuri de viață au tinerii, baccii nu au fost de acord și a început o ceartă între ei. Fiecare credea că nepotul îi este influențat de celălalt cu un anume interes ascuns. În urma sfadei, baccii le-au cerut tinerilor să nu se mai vadă și să întrerupă orice legătură.

Tinerii, ca tinerii, și-au ignorat bunicii și au plecat să vadă locul unde își vor ridica casa și toate acareturile gospodăriei lor.

Ajunși pe culmea ce desparte cei doi munți, tinerii au fost copleșiți de imaginea celor două frumoase văi, dar au fost văzuți de bătrânii ciobani, care au pornit îndată după ei. Cerna și Jiu au fugit și s-au ascuns, lăsându-i pe bătrânii baci să-i caute. Fiind prea bătrâni și văzând slab, baccii au obosit repede și au ales un loc în poiana dintre cele două văi să se odihnească. De acolo le-au strigat tinerilor să vină și să-i asculte, să uite de visul lor de a se stabili pe acele văi. Văzând că nu sunt auziți și afară se întunecă au făcut o mică vatră și au aprins un foc pentru a le încălzi bătrânele oase și a le lumina noaptea.

Lumina jucăușă a flăcărilor, limbile de pară ale vălvătăilor le-au încălzit și luminat sufletele. Au depănat povestiri vesele despre nepoții lor, amintind de priceperea și bunătatea lor, de dragostea care depășește orice obstacol, fie el de cremene ca muntele. Din umbrele pădurilor îi ascultau spiritele pădurilor, ale florilor, animalelor, stâncilor și ale munților. Auzind toate acele frumoase povești, aceste duhuri și-au dorit să aibă în preajma lor două suflete atât de bune, vesele și iubitoare. S-au dus la cei doi tineri și le-au propus să rămână alături de ei, sub forma a două ape limpezi care lipseau din cele două văi și să izvorească dintr-un singur loc, apoi să se despartă fiecare pe câte o vale pentru a se întâlni din nou mai departe de privirile bătrânilor baci. Supărați pe bătrânii lor, tinerii au fost de acord știind că așa vor rămâne

împreună pe în acele locuri de vis Astfel au fost transformați în două ape cu un izvor comun. Jiul și Cerna curg zglobii fiecare pe valea pe care și-au ales-o sporindu-i frumusețea.

Cursul comun al Jiului de Vest și al Cernei, dar mai ales cursul subteran – denumit Culoarul Cerna – Jiu, este de mai mulți ani loc de desfășurare a mai multor tabere și acțiuni speologice de descoperire, exploatare și punere în valoare a unui imens potențial speologic. Toți acești oameni de știință nu vor găsi însă acele duhuri sau uriași care au fost mai întâi stăpânii creștelor, pentru ca mai apoi să ademenească în lumea lor misterioasă oamenii cu suflete calde ca lumina soarelui și cu graiuri ca ciripitul păsărilor.

Rămâne încrederea că undeva, la rădăcinile acestor munți, acei oameni calzi și răbdători sprijină lumea de deasupra, clătinându-și arareori umerii obosiți de prea multe răutăți ale celor care își uită prietenii, părinții, bunicii.

Alexoiu Damian Andrei
Clasa a VII-a A, 2023-2024

Mănăstirea Vișina

Oamenii acestor locuri sunt oameni cu credință în divin, într-o permanentă comunicare cu cerul, cu sinele, cu Dumnezeu. Oamenii acestor locuri sunt oameni cu *frica lui Dumnezeu*, vorba bunicii. Nu îndrăznesc să-și ridice privirea spre albastrele ceruri dacă nu-și simt sufletul curat, limpede ca apele din care, cu *palmele făcute căuș*, sorb cu nesaț din puterea muntelui, mulțumindu-i Domnului pentru sfântul dar.

Din toate timpurile credința creștină a fost flacăra a sufletelor. A fost ținută mereu vie ca focul lui Prometeu sau ca flacăra Jocurilor Olimpice. De la geți și daci, de la Zamolxe și Deceneu, de la sanctuarele străvechi, de la credința rostită în limba slavonă și prinsă în literele chirilice ale cărților groase și roase, credința a fost păstrată în adâncul inimii ca într-o ladă de zestre a neamului, a numelui și firii de român. Aflați la răscrucea drumurilor spre munți, spre inima țării, oamenii de pe aici nu s-au sfiit să-i ceară iertare lui Dumnezeu, dar să-și trimită dușmanii pe la morții și dumnezeii lor, pe care i-au lăsat în părăsire pentru a râvni la osemintele străbunilor acestor plaiuri. Apoi s-au întors răniți, îndurerați, și-au pus deoparte

armele, și-au scuturat straietele și au cioplit piatra și lemnul Au ridicat semne de mulțumire lui Dumnezeu. Au privit forma muntelui, vârfurile brazilor și au construit bisericuțe, mănăstiri, schituri. Dumnezeu le-a dat din nou forță și har. O astfel de mărturie a credinței și împlinirii spirituale este Mănăstirea Vișina.

Ascunsă printre dealurile pitorești ale Gorjului, chiar pe malul stâng al Jiului scăpat din Defileu, exact la ieșirea din Bumbești-Jiu și intrarea în împărăția apelor, această mănăstire veche reprezintă o comoară spirituală în mijlocul naturii. Aici, la intrarea în Defileul Jiului, înainte de lua în piept muntele, străbunii au făcut popas. Poate pentru a se ruga Domnului să le dea forța, curajul, îndrăzneala de a pătrunde în adâncurile Împărăției Sale sau poate ca semn de recunoștință că Dumnezeu lor a pus în calea invadatorilor Jiul, stâncile, pădurile, abisurile și înălțimile. Peste toate acestea i-a lăsat Dumnezeu stăpâni și i-au mulțumit. Legende învâluie acest sfânt lăcaș, transmițându-ne mesajele străbune de credință și miracol. Pe la începuturile așezămintelor umane prin aceste locuri, se spune că mănăstirea a fost construită de călugări într-un loc ascuns, departe de ochii lumii. Curpînsă de păduri dese, tulburată uneori doar de glasul vijelios al Jiului, Mănăstirea Vișina a fost un refugiu spiritual pentru cei aflați în căutarea liniștii, a regisirii, a înțelepciunii.

O legendă populară vorbește despre un călugăr care a trăit în mănăstire în urmă cu sute de ani. El era cunoscut pentru înțelepciunea și sfințenia sa. Se spune că putea vindeca bolile și aducea pacea în sufletele celor disperați. Oamenii din împrejurimi veneau la el în căutarea ajutorului și a îndrumării. Povestea continuă cu un eveniment misterios care a avut loc în noaptea în care călugărul a murit. Cerul s-a umplut de stele strălucitoare și o lumină blândă a început să radieze din mănăstire. Locuitorii din sat au crezut că este un semn divin și au considerat călugărul un sfânt. De atunci, mănăstirea a devenit un loc de pelerinaj pentru credincioșii din toate colțurile țării.

Unul dintre cele mai cunoscute aspecte ale Mănăstirii Vișina este izvorul său miraculos. Se spune că apa acestui izvor are puteri vindecătoare și că este adusă de îngeri. Oamenii vin aici pentru a se ruga și a se spăla în apa izvorului, în speranța că vor găsi alinare și vindecare.

Alți localnici spun că mănăstirea a fost construită pe locul unde un cioban a descoperit o icoană miraculoasă a Maicii Domnului. Icoana a fost adusă aici de către un înger și a devenit obiect de venerare pentru credincioși. Se spune că această icoană are puteri vindecătoare și aduce noroc celor care o roagă cu credință.

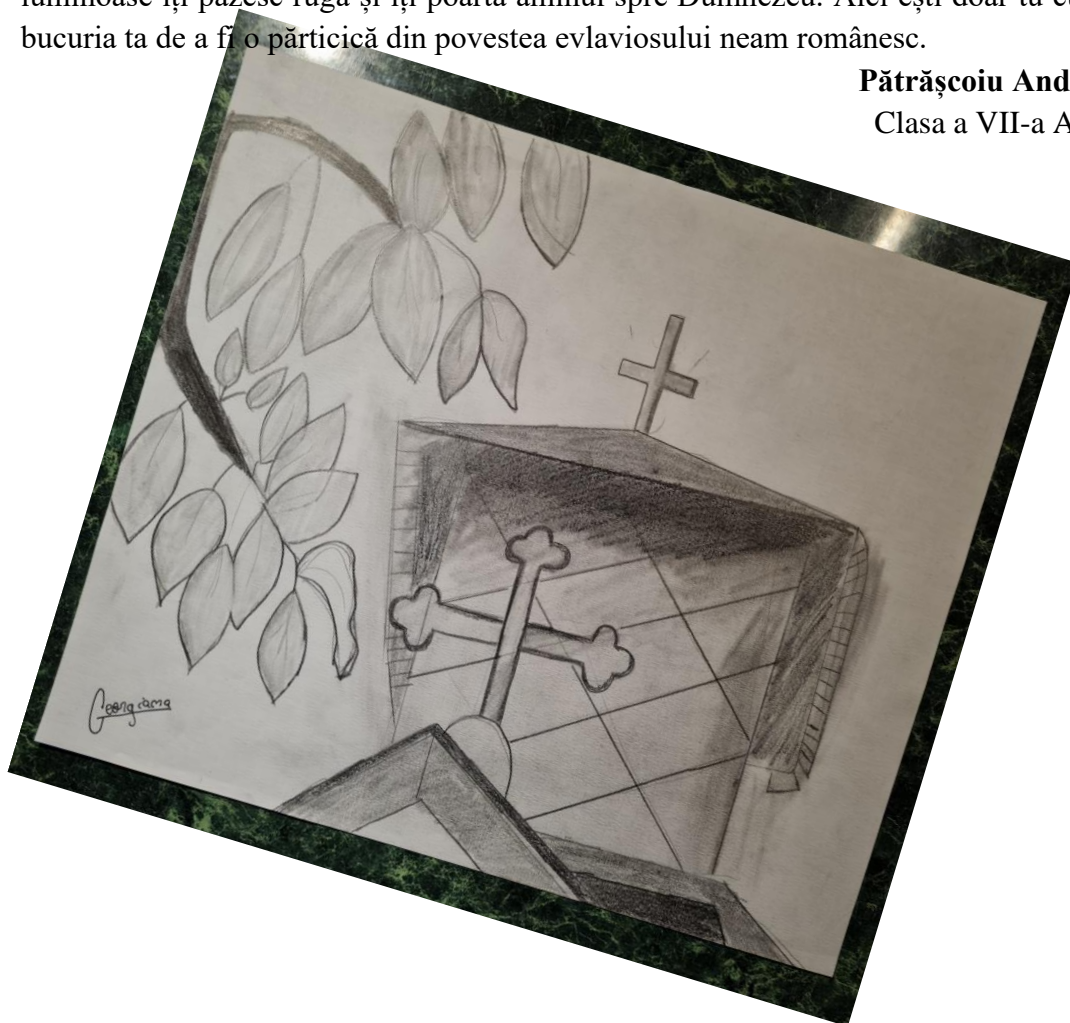
Un bătrân vorbește despre un tunel secret care leagă mănăstirea de un castel din apropiere. Se spune că acest tunel a fost folosit de călugări în vremuri de primejdie pentru a se refugia sau pentru a scăpa de persecuții. Deși nu a fost găsit încă, misterul tunelului continuă să fascineze și să atragă și mai mulți credincioși spre locurile sacre, vizitate și de îngeri.

Mănăstirea Vișina este cu adevărat impresionantă prin dimensiunile sale. Lângă zidurile în ruină, vestigiile ale vechilor voievozi, a fost ridicată o construcție plăcută, caldă, liniștită și curată. Privirile trecătorilor nu pot pătrunde până la ea, dar treci podul construit peste Jiu, te oprești deasupra apelor în care se oglindește și cerul albastru, și verdele pădurilor, ascuți vuietul venit de sus și vezi ape adânci trecând pioase parcă prin fața mănăstirii. Salcia cu pletele-i curgătoare sclipește verde, iar aroma amăruie amintește de zilele de sărbătoare ale primăverii. În poienița din fața bisericii strălucesc bănuții de argint și de aur ai romanițelor și gălbenelelor. Cicorile își deschid ochii albaștri spre icoana cerului.

Alături ziduri vechi amintesc de trecerea timpului ca apele Jiului. În bisericuță lume multă, dar tăcută. Vocea preotului mai mult îngână o rugă, e doar o șoaptă a unui suflet către alt suflet. Parcă nimeni nici nu respiră. Icoanele te privesc la fel de tăcute, sfinții cu fețe luminoase îți păzesc ruga și îți poartă aminul spre Dumnezeu. Aici ești doar tu cu ruga ta, cu bucuria ta de a fi o părticică din povestea evlaviosului neam românesc.

Pătrășcoiu Andrada-Maria

Clasa a VII-a A, 2023-2024

Demult... demult...

Odinioară... așa începe copilăria, așa încep poveștile! Mai întâi le auzi, îți rămân șoaptele în suflet, în minte, ca într-un vis. Nu mai știi dacă a fost aievea, ai visat sau ți-a spus cineva despre locuri și ființe venite de pe plaiuri, ieșite din gurile munților sau din scorburile pădurilor.

Despre aceste ființe vreau să vă povestesc. Aceste ființe fabuloase aveau un corp luminos, ca o flacără, un foc cam de un metru, din care se prelingea o coadă de circa doi metri, ondulându-se prin aer. De la o distanță de 200-300 de metri, flacăra își pierdea strălucirea roșie, incandescentă și se putea desluși interiorul ca un corp cilindric, un cap argintiu, ochii zvăpăiați aruncau scânteii. Nimeni nu a putut vreodată să le vadă culoarea. Cei care i-au văzut s-au prefăcut în pulbere, cenușă. Aceste fapte ale necunoscutului văzduh zburau foarte ușor, fără zgomot, din când în când, părea a răzbate spre urechile curioase un fâlfâit de aripi. Cutureierau tot plaiul bumbeștean, coborau văile, luminau dealurile. În serile de vară erau deseori zărite deasupra izvoarelor, a șipotelor.

Când se apropiau de pământ deveneau invizibili, translucide, forme de energie aeriană. Aceste întruchipări ale miraculosului, stăpâni ai nopților înstelate, ai înserărilor albăstriei au fost numite de bătrânii noștri: zmei. Prezența lor părea a face parte din normal pentru locuitorii satului și Defileul Jiului le era casă.

Părinții chiar mi-au spus despre moșul Nicolae, un stră-străbunic, care ar fi avut o astfel de întâlnire în timp ce mergea spre conacul de la Lainici. Zmeul coborâse să bea apă dintr-un izvor. Când s-a apropiat și l-a zărit, bătrânul a încremenit. S-a așezat cu fața la pământ, încet, fără răsuflăt și a încercat să se facă nevăzut pentru a nu fi pocit.

Un bătrân al locurilor noastre, Dumitru Motancea, ne povestea întâmplări uimitoare din copilăria lui, iar darul lui de povestitor ne făcea să trăim cu adevărat acele timpuri, să vedem cu ochii minții noastre ce trăise omul în viața lui de demult. Din păcate, în urmă cu câteva luni a încetat din viață bătrânul, dar poveștile lui, cu siguranță, îl vor face nemuritor.

Mereu îl găseam pe băncuța din fața porții, cu pălăria rotundă și neagră, mereu dispus să povestească, să stea de vorbă cu oricine, să ne facă să uităm cum trece timpul. Poveștile lui erau despre plaiurile noastre, despre oameni și faptele lor, despre fapăturile astea fabuloase, întâlnite în basme: zmei și iele.

Pe când era copil auzea chicotele și chiuiturile zmeilor prin noapte. Nimeni nu îndrăznește să le răspundă, nici măcar să-i vadă. Ar fi rămas pocit, paralizat, mut pentru a nu mai spune nimănui ce a văzut. Auzise însă de povestea Irinei Dănăiață, femeia din Plaiul Bumbeștilor. Aceasta avea un conac sus, spre pădure, departe de alte conace sau alți oameni. Într-o seară femeia cosea la lumina lămpii și numai ce s-a auzit strigată la fereastră. A ieșit în grabă, crezând poate că vreun om a ajuns până în aceste locuri și are nevoie de ceva. Cum a ieșit, a rămas lovită. I-a pierit pe loc graiul, a rămas mută, fără posibilitatea de a scoate un sunet. Și-a revenit în timp, după ce sfinții călugări de la Mănăstirea Lainici au reușit să alunge duhurile rele din femeie prin multe slujbe și rugăciuni. Nu a știut sau n-a putut să povestească despre ce i s-a întâmplat în acea noapte.

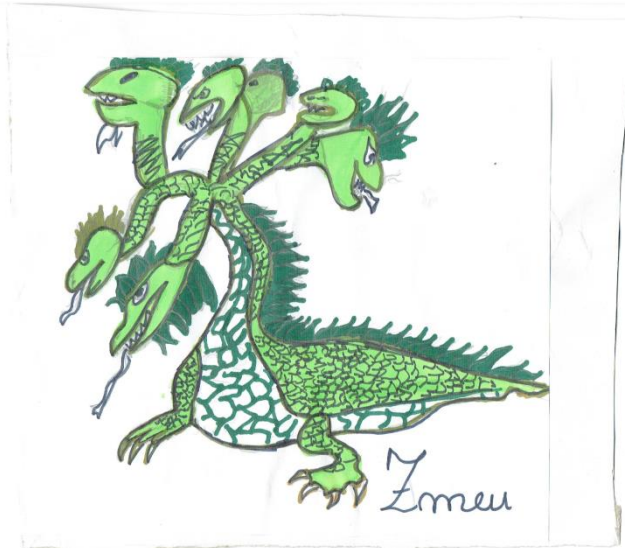
O altă întâmplare ni-l amintește pe Nicolae Micu, strigat de o fată, a ieșit s-o vadă și a muțit. La numai trei luni a și murit. Tot nea Dumitru povestea despre casa părintească din Curpenoasa, în mijlocul câmpului. Într-o seară, tatăl bătrânului a mers să închidă poarta și a auzit dinspre plai cântece și chiuituri. S-a gândit că oamenii se întorceau de la vreo clacă și în drumul lor alungau oboseala și alte dihanii ale pădurii. Dintr-odată chiuiturile însă au trecut pe lângă poartă și s-au îndreptat spre dealul Nistoreștilor. Acolo era un nuc uscat, cândva fusese o casă, din care rămăsese doar vatra. Acolo s-au oprit, au jucat, au chiuit, au pârlojit pământul. Speriat tare, a intrat în casă și a povestit mamei sale. Aceasta i-a spus că veniseră să-i cânte ei, era chemarea pentru ea. n-a mai trăit mult de atunci și într-adevăr a murit.

Odată cu bătrânii au dispărut și zmeii, au dispărut poveștile. Plaiul veghează alți oameni. Oameni plecați în colțuri diferite de lume, desprinși de rădăcini și îngreunați de dorul plaiului. Mașinile străbat cu ușurință potecile plaiului și poienile de altădată. Rămâne doar dorul! Gândul că Plaiul și poveștile lui vor fi cunoscute însă grație intervenției celor care protejează natura, muntele și apele.

Poate, cândva, fapăturile misterioase, fabuloase vor ajunge din nou acasă...

NICOLA TEODORA MARIA

Clasa a VI-a A, 2023-2024

PALIȚĂ ALEXANDRU EDUARD

Clasa a V-a A, 2022-2023

Spre Lumea Plaiului Meu

Din drumul național ce străbate Defileul Jiului se desprinde un drumeag, ce-i drept mult mai anevoios, abrupt, la început, numit Drumul Plaiului. Încet-încet, dorința de a ajunge cât mai sus învinge și cărarea se mai limpezește, se lărgeste și lasă loc pâraielor să treacă repede spre adâncimile ascunse de copaci și troiene de frunze, crengi, trunchiuri prăbușite, învinse de ploii și vânt. Cunoscut bine drumul, fiecare cotitură, fiecare îndoitură după meandrele plaiului: o costișă abruptă se deschide într-o pădurice de pini și brazi. De-o parte și de cealaltă a drumului bolovănos și prăfuit, brazii îmi amintesc de podoabele iernii. Par așa de mândri cu ale lor conuri-globulețe! Sunt gata împodobii pentru a-l întâmpina cum se cuvine pe bătrânul moș venit de prin alte ghețuri ale lumii...

Repede, repede spre conacele din plaiul Bumbestiului! Așa le-am pomenit și am înțeles că nu le pot numi altfel. Mai sus, spre pajiștile dintre pădurile de fagi sau de mesteceni bunicii mei dețin o proprietate dobândită prin cumpărare în anul 1992. Gândul la căsuța aceea construită acolo sus, aproape de vârfurile mereu albe ale Parângului mă face să uit de urcușul greoi, care te lasă să respiri prin toată ființa miresme de rășină, de verde, de pământ jilav, de frunze amărui. La primul izvor, prima troiță. Primăvara, când apar mugurii cafenii prin crengile fagilor și alți muguri verzi, cu miros de rășini prin brazi și pini, izvoarele se aud clar, cu șipotul lor de argint – clopoței pământului duc veștile primăverii. Acum, în vară, izvoarele și-au păstrat în adâncuri șipotele și au lăsat soarelui doar firișoare slabe de lumină pentru a-și răcori fața arsă. E loc de popas și de mulțumire cerului pentru darurile pământului, pentru acceptul de a ajunge în împărăția munților. De fiecare dată, pe aceste cărări, mă îngână versurile: *Pe-un picior de plai/Pe-o gură de rai...Le auzisem întâi de la bunica, apoi balada*

mi-a amintit de oi, câini, ciobani... *Oiță bârsană/ De ești năzdrăvană...* E atâta liniște... la următoarea cotitură, o răbufnire a vântului șuieră năprasnic, dar se pierde în văile împădurite. Fagii și stejarii preiau șuierul și clătănându-și capetele pletoase șușotesc și transmit mai departe. A trecut o solie...

Iată Fântâna lui Luben! E un monument ridicat în memoria soției decedate. O altă pădure de conifere ne lasă drumul liber spre Fântâna Plaiului. De aici, drumul se bifurcă: o parte merge spre conacele bunicilor mei, pe când cealaltă colindă plaiul până ajunge la Mănăstirea Lainici. De la această cruce a drumurilor, urcarea nu mai este anevoioasă, iar plaiul își deschide larg ferestrele și mă lasă să-i admir minunile. Costișe, după costișe, coborâri și urcări, pendulări între sus și jos, dinspre cer spre pământ, din vârf spre buza unui povârniș. Plaiul pare un leagăn uriaș care te poartă în zbor și alunecare. În toată splendoarea se zărește Muntele Parâng cu vârful Parângul Mare. Depărtările sunt limpezi, atât de albastre, de un albastru-albastru, pe ale cărui ape plutește alene câte un abur ușor de nor. Altă dată am admirat cețurile albăstriei ale depărtărilor, prin care doar ghiceam formele întunecate ale Parângului și desenam cu degetul conturile masivului.

Deja se văd animale domestice păscând în voie prin pajiștile afunde. Pășesc pe covorul foarte gros și moale al poienilor. Fiecare tropot se aude înfundat, venind ca din adâncuri. O fântână bine amenajată, Fântâna lui Dănăiața, cunoscută foarte bine ca Fântâna lui Păicum ne oferă apă rece, și atât de dulce. Întotdeauna, aici sus, apa are gust, adevăratul gust al miracolului. Aici se deschide un alt platou și o iau înapoi. Am trecut pe la fântână doar, apoi după circa 400 de metri de mers ajung la proprietatea bunicilor compusă din trei grădini de bază, unde sunt cultivate legume și pomi fructiferi și o alta adiacentă, folosită drept pășune pentru animale. În aceasta din urmă se află Izvorul lui Măroiu, situat la cota 720 metri. Proprietatea se află în aria protejată a Parcului Național Defilul Jiului, fiind mărginită de acesta spre sud și est. În grădinile de legume cultivăm cartofi, roșii, ceapă, morcovi, sfeclă, fasole, dovleac, castraveți, cât și sfeclă furajeră și de zahăr pentru hrana animalelor. În cealaltă grădină întâlnesc pomii fructiferi, specii de prun, măr, cireș, piersic, păr, nuc. Fertilizarea acestora, cât și a grădinilor de legume, se face cu gunoi de grajd, obținut de la două vaci, exemplare superbe din rasa Bălțată românească. Producția medie de lapte a unei astfel de vaci este la 20 de litri de lapte la zi, cu un consum de apă de 70 de litri. Laptele este consumat ca atare ori vândut, după caz, sau procesat și devenit brânză, unt, iaurt. Îmi amintesc de micul-dejun pregătit pentru mine de bunicul: un fel de lipie făcută pe plită pe care întindea unt și miere la care se alătura și o cană de lapte fierbinte, și câteodată câte un ou prăjit.

Cât despre construcțiile întâlnite pe proprietate, voi preciza că acestea au peste 80 de ani, sunt construite din lemn, așezate pe temelie de piatră și acoperite cu șindrilă (este o bucată de lemn parapelipedic cu dimensiunile 0,4x10x60cm obținută manual prin spintecarea lemnului, pentru acoperirea unei construcții sunt necesare 10.000 de astfel de bucăți). Conacele au câte o cameră locuibilă și una sau două camere în care sunt păstrate sculele sau alimentele, alăturat lor se afla și câte un adăpost de animale construit din aceleași materiale în care se pot odihni șase vaci și respectiv 40 animale mici. Doar aceste construcții din lemn și piatră sunt agreate de către reprezentanții Parcului Național Defilul Jiului. Iluminatul se făcea cu lămpi cu petrol sau cu felinare de tip Petromax pentru care bunicul mai are și în prezent combustibilul necesar. În contrast cu acesta iluminatul se face acum prin convertirea energiei solare în energie electrică cu ajutorul panourilor fotovoltaice.

Păstrarea alimentelor se face în saramură (brânza, șunca) sau lapte de var (ouă). Băuturile sunt păstrate într-o groapă paralelipipedică acoperită cu capac din care în mijlocul verii se extrag grumate. Carnea, respectiv, laptele sunt păstrate într-un frigider cu absorbție, fabricat la U.M. Sadu în anul 1970. Priveliștea oferită din preajma celui de-al doilea conac este incredibilă: se vede depresiunea Târgu-Jiu, localitățile Bumbești-Jiu, Gornăcel, Sîmbotin, Turcinești, Târgu-Jiu, Lăzărești, Mușetești. Luminile multicolore zărite seara aduc o atmosferă din basme și te simți împărăteasă peste tot universul. După apusul soarelui observ uneori cum își face apariția câte un cerb însoțit de câte trei-patru ciute care sar peste gardurile bunicului și se alătură celor două vaci bălțate.

Abia aștept să vină iarna cu zăpada care învăluie conacele, făcându-le ca niște căsuțe din povești și să privesc la lumina lunii din conacul - pe care bunicul mi l-a dăruit Mie - cum se înalță către cer fumul care duce cu el și o parte din căldura și mulțumirea sufletească spre Acolo. Sigur voi avea multe de spus despre acest loc al meu.

Un Acolo pe care îl păstrez în toate gândurile și în toată ființa. E Plaiul Meu! Acolo, mi-am dus colegii, și pe doamna dirigintă, și pe doamna profesoară de sport, și acolo am găsit o zi de neuitat dintr-o Săptămână Verde.

Pătrășcoiu Andrada-Maria
Clasa a VII-a A, 2023-2024

Bumbea și Bârlea

În vremuri de mult uitate
Și din alte veacuri, poate,
Bârlea și Bumbea, doi uriași frați,
În Oltenia au fost mutați.

Părinții au decedat,
Ei la ceartă s-au luat
Cum vor împărți moșia,
Să-și astâmpere mânia?

În vârf de munte au urcat,
Ș-un bolovan mare au luat,

Ei pe brațe l-au ridicat
Și drumul la vale i-au dat.

Bolovanul a-mpărțit
Satul lor cel mult dorit,
În Bârlești și în Bumbești
Cum se spune prin povești.

Al meu bunic mi-a povestit
Tot ce el a auzit.
În versuri vi le-am scris,
Așa cum el mi le-a descris.

Nicolae Anastasia Gabriela

Clasa a VI-a A, 2023-2024

Fii de România!

Ne-am născut într-un spațiu ocrotit de munți, de dealuri, de câmpii, de valurile Dunării, Mării, Jiului, Oltului. Rădăcinile noastre sunt sub Carpați. Dacă plecăm, plecăm cu stâncile și cu toți munții în suflet.

România este mai mult decât un loc unde ne-am născut. Este o stare de fapt, este religia în care ne-am născut.

Poate că țara asta nu este perfectă, dar are ancore. Constantele noastre sunt bătrânii și oala de lut în care ne modelează, portul popular și doina și munții și pădurile. Pietrele. Izvoarele. Ardealul. Babele. Sfinxul. Marea Neagră. Delta. Zimbrii. Bănia. Maramureșul dacilor. Râurile. Brâncuși. Voievozii înțelepți. Iorga. Eminescu. Stănescu. Porumbescu. Vlaicu. Comăneci. Hagi. Vrancea. Mărășești. Oituz. Plevna.

Pentru noi nu ar trebui să existe imposibil. Pentru că avem dovada: când o mână de frumoși români, din dragoste pentru țara și familiile lor au spus: „pe aici nu se trece!”... pe acolo nu s-a trecut! O armată mică a spart bariere, a trecut granițe și a câștigat un război mondial. Avem oamenii de excelență în toate domeniile din toate colțurile lumii. Oameni fără de care medicina, astronomia, sportul, matematica, informatica, muzica, cultura, cinematografia, fotografia, literatura, arta nu ar fi fost la fel de valoroase.

A vorbi despre țară înseamnă a vorbi limba română. Limba română, limba lui Mihai Eminescu, Ion Luca Caragiale, Nichita Stănescu, Marin Sorescu, Tudor Arghezi. Limba sculptată în piatră pe Columna lui Traian, limba lui Constantin Brâncuși. Graiul culorilor din picturile lui Ștefan Luchian, Nicolae Grigorescu, Nicolae Tonitza. Limba română este sunetul elicelor lui Traian Vuia, Aurel Vlaicu, Henri Coandă, rămâne iubirea toată pe un singur fir de

păr al viorilor lui Ciprian Porumbescu și George Enescu. Limba română a strigat dorul sufletelor de români pentru Marea Unire - un dor scâldat în nespuse dureri și cumplite jertfe.

Centenarul înseamnă credințe, principii și valori - elemente fundamentale ale construcției României. Trebuie să fie un motiv de sărbătoare, precum și un prilej de profundă reflecție pentru fiecare român de astăzi. Centenarul este despre noi, despre felul în care știm să ne cinstim făuritorii, despre felul în care știm să privim spre viitor și să-l proiectăm generațiilor viitoare, despre ce fel de țară vrem să lășăm moștenire, despre valorile pe care le fundamentăm, despre atitudini și convingeri durabile și, nu în ultimul rând, despre credință. Despre credința în România!

România nu este perfectă, dar sărbătoarea Centenarului nu este despre perfecțiune, ci despre curaj, despre puterea de a te autodepăși, este despre luptă, despre capacitatea de a nu te da bătut.

Mulți români se plâng azi de țara lor, deși țara nu se plânge de ei. Dimpotrivă! Le-a favorizat nașterea aici, le-a oferit mândria și unicitatea de a fi român, i-a educat, i-a crescut, i-a îngrijit, le-a dăruit familie, prieteni, amintiri, întâmplări de viață. Bune, rele... aici au fost! România este veselă, spontană, frumoasă, oricâte furtuni ar fi trecut peste ea.

Centenarul este despre noi. Despre a învăța să prețuim ceea ce suntem și ceea ce am fost. Centenarul este despre creatori, despre veacuri de existență bazate pe valori de limbă și credință, despre trăiri, despre „unire în cuget și-n simțiri”.

România frumoasă este azi, la 100 de ani de la formare, pentru că a fost o luptătoare. Niciodată nu s-a dat bătută. A știut că are în piept oameni frumoși care vor lupta din dragoste pentru ea. Și au luptat! Veacuri la rând până au văzut-o înfloritoare.

România de azi este despre oameni mari, generații întregi de intelectuali, dar și despre oameni simpli, cu suflet mare care au știut să susțină patrioții. România Mare este rezultatul eforturilor conjugate.

Despre astfel de oameni vrem să vorbim.

Lucrarea este un act de rememorare a faptelor înaintașilor, dar și o modalitate de a aduce recunoștința noastră tuturor aceluia care, de-a lungul timpului, au luptat pentru a împlini visul românesc: unirea întregului popor în granițele unui stat național, suveran.

Ne-am dorit să facem o reflecție a primului război mondial în viețile locuitorilor din Gorj și, în mod special, din Bumbesti-Jiu, dar și în lucrările plastice ale marilor artiști români. Fiecare dintre ei a contribuit în felul propriu la formarea României unitare.

Contribuția locuitorilor din Gorj – Bumbesti-Jiu la marele război

Sunt evenimente în istorie considerate pietre de hotar, ce trasează drumul devenirii unui popor. Un astfel de eveniment, cu o deosebită semnificație îl reprezintă și participarea României la primul război mondial, război ce a solicitat din partea poporului român un uriaș efort militar, economic și diplomatic, pus în slujba idealului de unitate și libertate.

România a purtat un război drept, pentru o cauză legitimă, caracterul războiului fiind bine evidențiat de Barbu Ștefănescu Delavrancea, în discursul „*Războiul și datoria noastră*”, rostit la 2 septembrie 1916, în ședința Academiei Române: „Noi n-am intrat în haosul acestui măcel pentru cuceriri ci pentru desrobiri... Noi nu vrem ce nu este al nostru, ci vrem unirea cu frații noștri din Ardeal (...). Vrem Carpații, cu tot podișul lor unde ne-a așezat împăratul Traian ca să fim veghe și strajă civilizațiunii romane împotriva hoardelor de barbari năvălitori... Noi nu ne croim cu sabia o patrie nouă, ci ne-o întregim... Duhul adevărului, al

dreptății și al fraternității mîna vitezele noastre oștiri... Carpații au fost trecuți într-o clipă, și clipa aceasta o vom preface într-o veșnicie... Și vom avea de suferit, și vom suferi muți de admirație în fața jertfelor... Și vom avea de plâns, și ne vom înghiți lacrămile... Și nu ne va covârși durerea, hotărîți să biruim în numele sfintei cauze a neamului nostru (...)"

Situat în partea de sud-vest a României, în nordul Olteniei, pe cursul mijlociu al Jiului care-l străbate de la nord spre sud, Gorjul este vatră veche de istorie.

Județ cu urme de locuire paleolitică, atestate prin descoperirile de la Peștera Muierii, Peștera Pârcălabului din comuna Baia de Fier, Peștera Cioarei din comuna Peștișani⁶, Gorjul abundă în scânteii de „istorie”, în toate perioadele de timp.

Vorbim despre voievodul Mihai Viteazul, care îl trimite pe un anume dregător, Stoichița din Strâmba Gorj, la curtea imperială, cerând împăratului Rudolf al II-lea recunoașterea unirii Țării Românești cu Transilvania⁷. Auzim strigătul de revoltă al mulțimii de la Padeș, mulțime care-l va însoțit pe Domnul Tudor după prezentarea Proclamației din 23 ianuarie 1821⁸ și urmărim pe marele ecran al Istoriei demonstrațiile locuitorilor gorjenii împotriva Regulamentelor Organice, pentru ca puțin mai târziu să răspundă în număr mare căpitanului Gheorghe Magheru, organizatorul taberei de la Râureni, Gorj⁹.

În timpul Războiului de Independență, Gorjul a contribuit prin donații de alimente și vite, cât și prin participare directă la confruntări. Mulți ostași ai Regimentului 2 Dorobanți, au murit în timpul confruntării de la Plevna (30 august/11 septembrie-28 noiembrie/10 decembrie 1877), contribuind la obținerea uneia dintre cele mai importante victorii din războiul pentru obținerea independenței¹⁰.

Cu o astfel de istorie *în cuget și-n simțiri*, nu se putea ca locuitorii Gorjului să nu înscrie o pagină importantă și în cartea războiului pentru întregire națională.

Dominați de entuziasm, gorjenii așteptau semnalul pentru a traversa Carpații, contribuind la eliberarea fraților de care atâta timp fuseseră despărțiți.

În noaptea de 14/15 august – 27/28 august 1916, clopotul bisericii din Vădeni anunță prelung mobilizarea: „Trag clopotele, s- aude goarna, bat tobele, s-a declarat mobilizarea. Dau pinteni calului, s-ajung mai devreme la companie. Văile răsună de dangătul clopotelor. Se despart părinții de copii, frații de frați și surori, copiii de părinții lor, căroră sigur le mai erau de ajutor; și, dându-și ultimul sărut poate, pleacă la împlinirea datoriei, pentru care s-a dat semnalul.”¹¹

În dimineața de 15/28 august 1916, subprefectul de Gorj a citit ordinal de zi în fața cercetașilor gorjenii, printre care se afla și Ecaterina Teodoroiu: „...Astăzi, toți românii, cu mic cu mare, n-au decât un singur gând, acela de a-și face datoria. Plecând părinții și frații voștri mai mari, să lupte spre a duce mai departe peste hotare renumele neamului nostru, voi cei tineri, sânteți chemați să vă împliniți și voi datoria către țară, înlocuind pe cei plecați și

⁶ Xxx *Monografia demografică a județului Gorj*, Tg Jiu, 1976, pp. 16-17.

⁷ Ibidem, p. 17

⁸ Racilă, Emil, *Contribuții privind lupta românilor pentru apărarea patriei în primul război mondial- 1916-1918*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1981, p 293

⁹ Ibidem, p. 292,293

¹⁰ Ibidem, p. 360

¹¹ Isac D. Ion, *Din zilele unui învățător de la țară*, Editura Eminescu, București, 1916, pp. 24-25

ajutând pe cei rămași. A sosit ziua cea sfântă în care să dovedești frumusețea numelui de cercetaș.¹²”

Așa au îmbrăcat locuitorii din Bălești, Schela, Bumbesti-Jiu și Sâmbotin hainele Regimentului 18 Gorj, și-au părăsit căminele, dorind să arate celor care încă nu știau că dușmanul nu are ce căuta acolo.

„...Pregățiți pentru hramul Sfintei Mării de a doua zi, oamenii au luat ce au putut în ranițe sau în săcuie, ce au avut mai bun înt-ale gătirii, și au plecat pe defileul Jiului, chemați de țară. Au lăsat în urma lor plânsete și jale¹³.”

Ofensiva de eliberare a Transilvaniei s-a desfășurat între 14/27 august - 13/26 septembrie 1916, pe un front larg de peste 950 km, în teren muntos, accidentat, împădurit, cu participarea a trei armate.

Prima bătălie de pe Valea Jiului, s-a desfășurat între 23 - 29 octombrie 1916 și a avut ca rezultat zădărnicierea încercării Armatei 9 germane de forțare a Munților Carpați prin trecătorile Surduc și Vâlcan, fiind angajate forțele Armatei 1 române și forțele Armatei 9 germane.

În întregul sector de la Jiu, inamicul urmărit pas cu pas, hărțuit și lovit, a fost silit să se retragă spre nord. Pierderile trupelor române s-au cifrat la 3667 de morți și dispăruți¹⁴. Armatele inamice s-au retras pe aliniamentul vârful Moldovișul, vârful Muncelu, Dealul Mare, unde a apreciat că are condiții favorabile pentru a declanșa o nouă ofensivă. După cedări vremelnice de teren, prima bătălie de la Jiu a fost un succes al armatelor românești care au revenit cu forță și au reușit să oprească prima ofensivă inamică.

Ceea ce nu s-a reușit în cursul primei jumătăți a lunii octombrie 1916, se produce la începutul lunii noiembrie când, dispunând de forțe și tehnică mult superioare, armatele germane au încercat o nouă străpungere a văii Jiului. Cea de-a doua ofensivă a fost pregătită de gen. Erich von Falkenheyn. A fost deplasată la Jiu, divizia coordonată de gen. Kuhne, formată de aprox. 80.000 de soldați și vreo 30.000 de cai. Raportul de forțe era de 4/1 în favoarea inamicului.

Ofensiva a început în 28 octombrie 1916 la Bumbesti-Jiu și a continuat spre dealul Pleșa, Gornăcel, Poiana lui Mihai și Porceni.

Soldații Grupului Jiu au reușit să mențină pozițiile până în dimineața de 29 octombrie, când copleșite de superioritatea germanilor, s-au retras spre aliniamentul Arsuri nord - Porceni.

O ultimă încercare a Grupului Jiu de a opri intrarea trupelor în Tg-Jiu, a fost făcută pe linia Turcinești-Curtișoara. Inutilă însă. În 2 noiembrie 1916, Tg-Jiu era ocupat.

Ce simțeau gorjenii în acele clipe, când pământul natal le era ocupat, este greu de spus în câteva cuvinte. Iată cum povestește acele clipe sublocotenentul Ion D. Isac în cartea sa:

„2 noiembrie 1916, prin zloată, vânt și noroi organizăm bine linia de luptă. Lt. Col. Nicolau îmi ordonă să fac o recunoaștere în Bălănești. Plec cu 20 de soldați flămânzi, obosiți, descurajați...dealurile și văile sunt pline de lume refugiată din satele ocupate de inamic. Soldații lucrează tranșee prin noroi apoi toată noaptea stau în noroiul și apa tranșeelor, înlemniți de frig...Pădurea pare vie de soldați ce se retrag în dezordine în ea. Plini de noroi, plouați și fulguiți de zăpadă – natura însăși vrea să ne amărăscă sufletul - de abia mai

¹² Mocioi , Ion, *Ecaterina Teodoroiu*, Editura Scrisul Românesc, Craiova, 1981, pp 34-35

¹³ Ibidem, pp 33-34

¹⁴ XXX- *România în anii primului război mondial*, vol I, editura Militară, București, 1987, p.456

ținându-și arma pe care au mânuit-o cu măiestrie până acum, merg tăcuți, întrebându-se: de ce să ne retragem fără luptă?

În satul Brătuia, un spectacol îngrozitor: femeile desculțe, prin zloată, aleargă după vaci, porci, oi, păsări... bătrânii mână grăbiți boii pe lângă carele încărcate cu lăzi, căldări și alte obiecte casnice. Copiii mici abia se mai țin agățați. Urgie! Grozavă urgie s-a abătut asupra poporului românesc! Noi ne retragem lăsând tot ce am avut mai scump și sfânt în mâinile dușmanului¹⁵.” Grăitoare și copleșitoare imagini ne pătrund în minte și în suflet.

Din noiembrie 1916, locuitorii Gorjului vor fi supuși privațiunilor regimului de ocupație dar asta nu i-a împiedicat să desfășoare diverse forme de rezistență: nesupunerea la ordinele ocupanților, opunerea la rechizițiile de bunuri, lupta de partizani, diverse sabotaje executate în special asupra comunicațiilor telefonice ale ocupantului.

Pentru a determina populația din teritoriul ocupat să se supună, s-a uzat de serviciul poliției militare care dispunea de experți, precum gen Walter Rotham, care cunoștea situația din țara noastră¹⁶. Deși, după declarațiile făcute ulterior de soldați, trupele de ocupație aveau ordin să jefuiască 24 de ore, dar liniștea s-a restabilit abia după patru zile, jafurile fiind oribile¹⁷. Pagubele provocate în perioada de ocupație au fost imense: rechiziționarea cărbunelui, scăderea suprafeței arabile cultivate, deși autoritățile germane obligau populația cu vârste între 14-16 ani să muncească câmpul. Numărul de bovine și ovine scade considerabil, imobilele suferă distrugerii, mărfurile, materialele, alimentele sunt rechiziționate.¹⁸

Totalul pagubelor orașului Tg-Jiu este estimat la cifra de 1.224.741 lei¹⁹.

Populația localităților gorjene a cunoscut duritatea măsurilor de rechiziții forțate. Pe fondul rechizițiilor, cartelării alimentelor, trupele de ocupație au mai instaurat și un regim de teroare, încercând să oprească orice opoziție a locuitorilor. Practica luării de ostatici din rândul intelectualilor este des întâlnită în județ, aceștia cunoscând calvarul vieții de lagăr în Ungaria, Austria, Germania, unii dintre ei chiar sfârșindu-și viața acolo.

Spre exemplificare, preotul Iordache Pătrășcoiu din Schela, a fost dus în lagărul de la Budapesta, sfârșindu-și viața acolo²⁰.

De asemenea, un grup de locuitori din Bumbesti-Jiu, format din Dumitru Cârstea, Simion Cârstea, Petre Nistorescu, Ion Alexoiu, Gh. Popescu, Ion Dănăiață, Constantin Roșu, Smaranda și Ruxandra Mitelea, călugărul Iulian Drăghici, au fost arestați și duși în lagăre din Ungaria. Dintre ei, singura supraviețuitoare a fost Ruxandra Mitelea²¹.

Au început să fie identificați simpatizanții Antantei, cei care prin diverse metode încercau să ajute frontul. Este cazul ing. Virgil Angelescu, șeful Serviciului Tehnic al jud. Gorj, acuzat de faptul că, în 1915, în timpul unei conferințe își exprimase punctul de vedere:” în nici un caz nu trebuie să intrăm cu germanii²²”.

¹⁵ Isac, D. Ion, *Din zilele unui învățător de la țară*, București, Editura Eminescu, 1986, p.110-111

¹⁶ Răcilă, Emil, Op.cit.,p. 93

¹⁷ *Arhivele Statului, Fond Primăria orașului Tg-Jiu*, dosar 15/1977, f.62

¹⁸ Constantinescu, N. Jac, *Atrocități germane*, Tg Jiu, Tipografia artistică”Lumina” Frații Niculescu, 1919, p. 32

¹⁹ Cărăbiș, Vasile, *Sate de moșneni din Valea Jaleșului*, Craiova, Editura Scrisul Românesc, 1976, p.27

²⁰ *Les sacrifices roumains pendant la guerre. Les victimes civiles*, Paris, Imprimeria Flow Kovaski-Note politice vol II, București, 1927.

²¹ Ibidem, p. 301

²² Constantinescu, N. Jac,Op. Cit., p.47

Aceeași soartă a avut-o și preotul Dumitru Filipescu din Schela, arestat în 1916, pentru că a susținut intrarea României în război împotriva Puterilor Centrale²³. Înainte de a fi arestat, preotul Filipescu a fost batjocorit, dus în piața centrală, fotografiat și expus cetățenilor ca exemplu negativ²⁴.

Profesorul Ștefan Bobancu, directorul Gimnaziului Tudor Vladimirescu, a fost arestat și apoi, aflându-se originea lui transilvăneană, predat autorităților austro-ungare²⁵.

Medicul Dumitru D. Culcer, care a salvat un număr mare de cetățeni din epidemiile de tifos, scabie, variolă, epidemii care împânziseră județul, pentru că și-a exprimat convingerea că nemții vor pierde războiul, a fost condamnat și închis în lagărul de la Mănăstirea Tismana²⁶.

Acestea reprezintă doar o mică parte a atrocităților comise de ocupații.

Rechizițiile, măsurile de teroare, brutalitatea trupelor de ocupație, nu au făcut decât să consolideze mișcarea de rezistență a locuitorilor Gorjului, care a îmbrăcat forme diverse: refuzul de a preda bunurile sau de a executa corvezile impuse de autoritățile germane, refuzul de a lucra în folosul Puterilor Centrale, refuzul locuitorilor de a declara și preda armele pe care le aveau, refuzul locuitorilor de a oferi informații cu privire la deplasarea armatelor sau a autorităților românești²⁷. Acțiunile de felul acesta sunt spontane, dar numărul foarte mare de arestări demonstrează amploarea lor.

Locuitorii Gorjului și-au făcut datoria în marele război pentru întregirea națională. Fie în mod direct, ca soldați pe front, încadrați în număr mare în Regimentul 18 Gorj, fie în diverse activități de solidaritate și voluntariat.

Un exemplu în acest sens este al vânătorului Gheorghe Lărgeanu Braia din comuna Crasna, care a îndrumat în ziua de 25 octombrie 1916, Regimentul 18 Gorj și un batalion al Regimentului 58, care primiseră ordin să îndepărteze inamicul de pe creasta Moldovișul²⁸. Vânătorul Gheorghe Lărgeanu Braia va însoți cele două regimente pornind din Bumbăști-Jiu. A luptat cu arma lui de vânătoare alături de soldații Regimentului 18 Gorj, pierzându-și viața. Locuitorii din Crasna, Gorj, i-au ridicat un monument pe care s-a inscripționat: „Gheorghe Lărgeanu Braia - voluntar în marele război de întregire, ucis în fruntea ostașilor în luptele de la Moldoviș”.

Poate cel mai cunoscut moment care demonstrează că populația Gorjului și-a adus contribuția la formarea României Mari, este momentul din 14 octombrie 1916, de la Podul Jiului. Pentru că o bucată din frontul românesc (între Polata- Bârsești-Romanești-Dealul Târgului) rămăsese fără acoperire, o coloană de bavarezi a încercat să pătrundă peste podul de fier de la Tg-Jiu, asigurându-și astfel controlul asupra localității. La acel moment, orașul era apărat doar de un batalion de polițiști (aprox. 150 soldați), dar populația a dat o ”*mână de ajutor*”, un adevărat exemplu de solidaritate și neînfricare²⁹. Pe străzile orașului au fost

²³ *Les sacrifices roumains pendant la guerre. Les victimes civiles*, Op.cit., p 299

²⁴ *Arhivele Statului, Fond Prefectura, jud. Gorj*, dosar 1/1919, f.4,5

²⁵ *Calendarul Gorjului*, Tg-Jiu, 1923, p. 73-74, *Arhivele Statului, Fond Primăria Tg-Jiu*, dosar 24/1919, vol 1, f.26

²⁶ *Arhivele Statului, Fond Primăria Tg-Jiu*, dosar 13/1918, f.3,7

²⁷ Răcilă, Emil, Op.cit, p.217

²⁸ Isac, D. Ion, *Din zilele unui învățător de la țară*, București, Editura Eminescu, 1986, p.104

²⁹ Grozea, Liviu, *Mr, sublocotenent Ecaterina Teodoroiu*, București, Editura Militară, 1967,p.8

ridicate baricade, unele străzi fiind chiar minate. Trecerea peste pod era apărată de două tunuri iar în clădirile din vecinătatea podului fuseseră amplasate arme automate.

Începutul luptei, exemplul de curaj și eroism, a fost bine prezentat chiar de una dintre participantele la luptă, eroina de la Jiu, Ecaterina Teodoroiu: „Mergând în direcția ce ducea la prietena mea, numai că văd 4 soldați germani cum că intraseră pe podul Jiului ca să observe unde este trupa noastră română. Văzându-i, și cum hainele lor erau altfel decât ale ostașilor noștri, am înțeles că aceștia sunt inamici și că au intrat în Tg Jiu, și atunci am strigat: oameni, alergați și puneți mâna pe armă și să luptăm, căci inamicul a venit. Germanii s-au răspândit și au intrat în grădina publică și auzind că dau alarma au început să tragă zeci de gloanțe după mine³⁰.”

„La pod, la pod! Să nu lăsăm pe nemți să intre în oraș!”- se auzea din toate părțile. Și toți au fost la pod unde au scris o impresionantă pagină de curaj și patriotism!

Unul dintre cei care s-au evidențiat în luptele de la Jiu a fost Ioan C. Popilian, căpitan în rezervă, subcomisarul poliției din Tg Jiu. În dimineața de 14 octombrie 1916, în biroul său, a primit vizita tinichigiului Solomon care îl anunța că divizii străine intrau în oraș dinspre Dealul Târgului. Popilian a dispus să se dea alarma în oraș și va solicita și ajutorul plutonului de grăniceri. Se va îndrepta apoi spre pod împreună cu oamenii săi. Ajunși la pod, găsesc deja acolo cercetașii Ecaterinei Teodoroiu, care alungaseră deja de pe pod prima patrulă de bavarezi care intrase în oraș pentru a se informa privind situația lui militară.

Apărarea orașului a fost condusă de Ioan Popilian. Personal, a luat parte la atacul organizat pentru a captura mitraliera inamică, amplasată la capătul opus al podului. A fost rănit, dar a cerut să fie bandajat și a revenit în luptă, participând activ până seara când inamicul a fost îndepărtat.

Pentru faptele de vitejie a fost decorat cu „Virtutea Militară”³¹

Armatele austro-ungare nu au reușit să treacă Jiul nici pe pod, nici prin vad, în aval de pod. „Sublocotenentul, cu cei câțiva oameni ai săi, scria N. Iorga, a luat două baterii de obuziere de 105 mm la Jiu, și a început a împrășca din ele pe dușmani. A făcut minunea fiindcă era pe pământul lui.” Așa ar putea începe povestea sublocotenentului Nicolae Pătrășcoiu. Prin cuvintele marelui Nicolae Iorga³²!

Originar din Arsuri, Shela - județul Gorj, a fost unul dintre comandanții de subunități ai Regimentului 18 infanterie, promovat pe front în funcția de comandant al Companiei 7.

Și-a educat soldații în spirit patriotic și a impus o disciplină de fier în rândul lor. Sublocotenentul și unitatea comandată de el s-au evidențiat în lupta de pe Dealul Pleșa din ziua de 22 octombrie 1916.

Acțiunea de la Arsuri a fost relatată chiar de sublocotenent:

„În așteptarea trecerii la ofensivă am observat de pe acoperișul unei case, direcția tragerilor artileriei inamicului. O forță interioară greu de stăpânit mă împingea spre locurile copilăriei, cotropite de dușman. Acolo se aflau bateriile dușmane. Compania cunoștea bine zona aceea. De aici, din Arsuri, plecase ea pe front în ziua mobilizării, după o cantonare de un an de zile. Am dat ordin companiei să atace în direcția Sâmbotin-Dealul Mare și să ajungă în Arsuri. Apoi, am trecut prin vad, la vest de Jiu și ne-am infiltrat adânc, prin locurile atât de bine

³⁰ Cărăbiș, Vasile, *Pe frontul de la Tg Jiu. Pagini din jurnalul Ecaterinei Teodoroiu*, Magazin Istoric, nr.8/1977

³¹ Tucă, Florian, lt.col., *In memoriam. Itinerar eroic*, București, Editura Militară, 1971, p.26

³² Mihalcea, Ion, Grozea, L., *Urmașii eroinei de la Jiu*, București, Editura militară, 1978, p.59

cunoscute, în spatele Regimentului 22 bavarez, nimicind sau punând pe fugă grupurile mici întâlnite, rupând cu baionetele liniile telefonice și provocând derută în întreg dispozitivul inamic³³.”

În contact cu batalionul bavarez care ocupa satul Sâmbotin, a rămas plutonul comandat de sublocotenent Ion Vâlcu. Restul plutoanelor au continuat înaintarea spre Arsuri, coordonate de comandantul Companiei. Dispozitivul de luptă german, indus în eroare de forța românilor, având și legăturile telefonice tăiate, au început să fugă. Maiorul german Geyner, din Regimentul 21 Artilerie, a fost ucis chiar în fața casei părintești a sublocotenentului Pătrășcoiu.

Momentul confiscării bateriilor și a chensoanelor, a căruțelor cu materialele de transmisiuni, a fost povestit chiar de sublocotenent.

Bunurile militare confiscate au fost predate colonelului Scarlat Patroianu, comandantul Regimentului 21 Artilerie.

Pentru faptele sale, sublocotenentul Nicolae Pătrășcoiu a fost decorat prin înaltul decret nr. 3106 din 20 noiembrie 1916, cu Ordinul Mihai Viteazul clasa a III-a și Virtutea Militara, clasa I. A primit drept recompensă suma de 5000 lei, folosită în întregime pentru construirea școlii primare din Arsuri, ridicată după război chiar pe locul unde au fost capturate tunurile³⁴.

Contribuția scriitorilor și pictorilor la înfăptuirea Marii Uniri

Pe parcursul secolelor, ideea unității naționale a fost mereu prezentă în conștiința poporului român. Un rol important în dezvoltarea și promovarea ideii unității l-a avut literatura și arta. Idealul național de înfăptuire a unirii tuturor provinciilor românești cu Regatul României, nu a găsit poporul nepregătit moral. Un rol important în menținerea și ridicarea moralului în rândul populației civile și a celor mobilizați în primul Război Mondial, l-au avut scriitorii și în mod deosebit poeții, memorialiștii ale căror creații ajungeau odată cu ordinul de zi până în tranșee, pe liniile frontului. Ei toți, au făcut ca faptele mărețe să pătrundă în conștiința poporului, cuvintele lor fiind ecouri peste timp.

De asemenea, pentru cei rămași acasă, ziarele publicau diverse poezii sau materiale venite de pe front. Mulți dintre autorii acestor „mesaje de front”, au murit pe câmpul de luptă, fără nume și fără cruce, la un loc cu toți soldații necunoscuți.

Supraviețuitorii războiului și-au continuat scrisul, și-au folosit condeiul pe o armă, servind în continuare țara.

Unul dintre supraviețuitorii frontului, tribun al Gorjului, a fost și căpitanul în rezervă Ioan D. Isac care publica la București, în 1933, prima carte despre primul război mondial.

Între miile de locuitori înrolați în Regimentul 18 Gorj, s-a aflat și învățătorul Ion D. Isac, comandant al Plutonului 2 din Compania a 9-a

A fost în fruntea subunității sale încă din 14 august 1916 când s-a decretat mobilizarea generală în România, a trecut Munții Vâlcanului și Parângului în fruntea soldaților săi ajungând până în preajma localității Pui. În vreme ce trupele Armatei I înaintau, Germania declara război și pornea atacurile împotriva României. Presiunile au fost foarte mari iar armata noastră a fost obligată să cedeze terenul câștigat. Sublocotenentul I D. Isac și-a

³³ Isac, D. Ion, *Din zilele unui învățător de la țară*, București, Editura Eminescu, 1986, p96

³⁴ Ibidem, pp.64-65

însemnat în caietul său de companie momente ale acțiunilor militare, surprinzând în detaliu atât luptele cât și atmosfera de front.

În lunile de refacere a Regimentului 18 Gorj, I. D. Isac a fost la Galați, bolnav de tifos. La sfârșitul lunii iunie 1917, Divizia I și Regimentul 18 Gorj totodată, este scoasă de pe poziția ce apăra valea Șușița și trecută în spatele Diviziei a II-a care apăra Mărășeștiul. Regimentul 18 Gorj, Compania a 6-a comandată de locotenentul Isac, a avut o contribuție importantă în sectorul Muncelului, la Mărășești.

În situația dificilă, când presiunea inamicului asupra batalionului 2 crescuse considerabil și când aproape tot efectivul companiei sale pierise în tranșeele din linia I (în spațiul dintre Dealul Marcului și cota 461), I.D.Isac alerga de la un flanc la altul trăgând focuri de armă. Încercând să creeze inamicului impresia că se află într-un sector foarte bine apărat.

D. Isac a participat la 98 de atacuri primind numeroase ordine și medalii pentru fapte de vitejie.

După război, se reîntoarce la catedră. A fost parlamentar (din 1929, timp de 10 ani) editor și coordonator al publicațiilor: „Gazeta plângerilor”, „Căminul”, „Pandurul”, „Revista învățătorimii gorjene”, „Tara lui Litovoi”³⁵

Artiștii au avut și ei propria contribuție.

În vara anului 1917, generalul Constantin Prezan, prin Ordinul Circular Nr. 9400 din 23 iunie al șefului Marelui Stat Major al Armatei Române, a dispus ca un număr de 35 de artiști plastici care fuseseră mobilizați în linia I să fie scoși din linia frontului și să fie trimiși la Iași, în Marele Cartier General. Urmau să primească spații de lucru în localul Școlii Belle Arte fiind folosiți pentru a exprima trăiri legate de război³⁶.

Cu certitudine, gen. Constantin Prezan l-a avut ca model pe generalul dr. Carol Davila, care în Războiul de Independență din 1877-1878 îi rugase pe Nicolae Grigorescu, Carol Popp de Szathmari, Sava Henția și G. D. Mirea să însoțească trupele, ca atașați pe lângă ambulanța Marelui Cartier General, pentru a executa desene-reportaje la fața locului în vederea realizării mai apoi, în atelier, a unor lucrări definitive în care să *nemurească* eroismul ostașilor români sau să oglindească dramele populației civile și ororile războiului.

Așadar, în vara anului 1917, un număr de 35 de artiști plastici au fost mobilizați în Marele Cartier General de la Iași. Generalul Constantin Prezan intenționa să creeze Muzeul Național Militar, instituție „în care să se păstreze pentru viitor toate lucrările ce vor reprezenta paginile cele mai alese ale războiului, clipele de restriște, ca și eforturile prin care nădăjduim a se înfăptui idealul nostru național”³⁷.

Artiștilor plastici mobilizați li s-au creat condiții speciale de deplasare în teatrele de operații ale războiului, pentru a executa desene-reportaje de pe câmpul de luptă.

Pe lista pictorilor și sculptorilor mobilizați figurau: Nicolae Tonitza, Camil Ressu Ion Jalea, Corneliu Medrea, Oscar Han, Dimitrie Mățăuanu, Alexandru Călinescu, Alexandru Talpoșin (Severin), Gheorghe Stănescu, Ion Theodorescu-Sion, Ștefan Dimitrescu, Nicolae Dărăscu, Grigore Negoșanu, Dimitrie Hârlescu, Constantin Petrescu-Dragoe, Alexis Macedonski.

³⁵ Date biografice culese din lucrarea *Din Zilele unui învățător de la țară* de Ion D. Isac

³⁶ *Arhiva M.Ap.N., fond Marele Cartier General, dosar nr.141, f.761*

³⁷ Brezianu, Barbu, *Studii de istoria artei, Seria arta plastică*, tomul 11, nr.1, 1964, p.149-150

Decizia Gen. Constantin Prezan a lăsat posterității o serie de creații artistice care impresionează prin empatia, solidaritatea, durerea exprimată.

Haina militară, frontul, propriile temeri sunt elemente care i-au determinat pe pictori să reușească să exprime pe pânză sufletul și psihologia mulțimii, a frontului, a soldatului. Sunt scene de luptă, soldați în tranșee, în rugăciune, căzuți pe front, sunt cei din spatele frontului și pierderile lor, mame cu ochi afundați și stinși de lacrimi. Este războiul cu toată trena lui de orori. Toate aceste creații sunt mărturie a Marelui război, contribuind atât la scrierea cât și la conservarea lui.

Unul dintre cei mai cunoscuți pictori români, pictor de front în primul război mondial, a fost Nicolae Tonitza. Artist sensibil, reușește poate cel mai bine să prezinte crimele războiului.

Poate și situația lui de pe front a contribuit în acest sens.

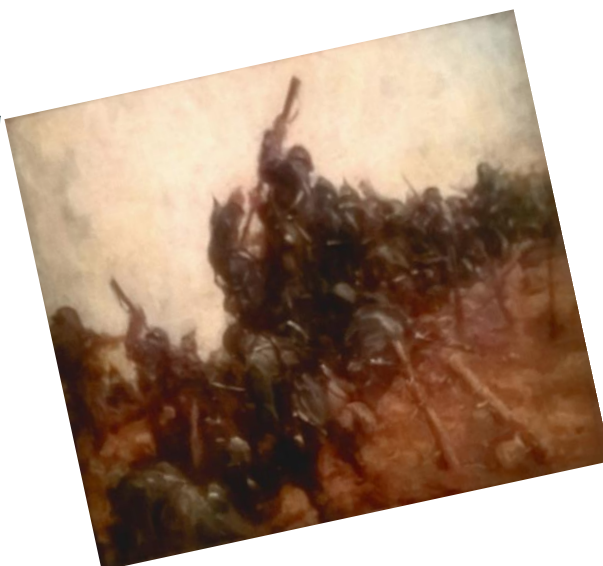
Participant la bătălia de la Turtucaia (20-25 august 1916??), este luat prizonier. Pictează pe toată perioada captivității, încercând să îndulcească propria captivitate, dar și pe cea a colegilor. Pentru că nu are materialele necesare, folosește bețe și o cerneală din bronz pe care și-o prepară singur. Pictează tot ce poate vedea în jur: peisaje, colegii de lagăr, diverse scene din lagăr. Desenele îi completează jurnalul pe care îl ține cu regularitate³⁸

Dar, artistul care a reușit să cucerească universalitatea artistică a fost sculptorul Constantin Brâncuși, creatorul Ansamblului sculptural de la Tg Jiu, dedicate soldaților români căzuți în primul război mondial: ***Masa Tăcerii, Poarta Sărutului, Coloana Infinitului.***

Noi purtăm în suflete imaginile luptelor, ne facem icoane din numele acelor care au purtat războaiele țării și au putut să-i surprindă grozăvia, lăsându-ne o țară liberă, frumoasă,

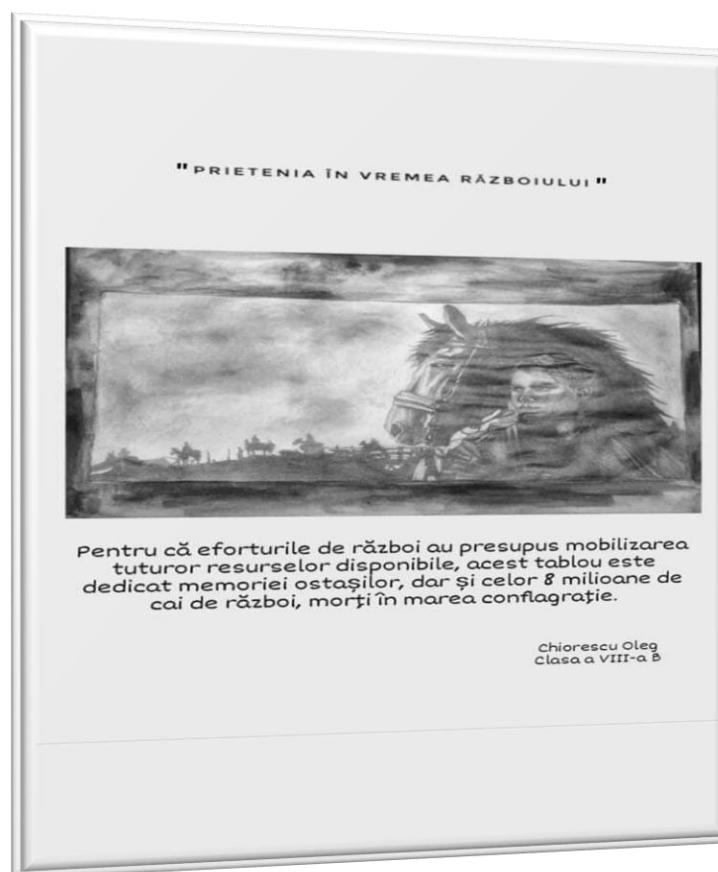

Camil Ressu - *Ecaterina Teodoroiu*

Emilian Lăzărescu - *Lupta de la Mărășești*

³⁸ Pavel, Amelia, *Colecția Dr. I. N. Dona. Muzele Capitalei – arte plastice și etnografie*, București, 1966

URMĂ...

„...Dar poate așa desăvârșim
Arta aceasta neînțeleasă
de a fi om
îmbrățișându-ne toate urmele
lăsate de timp
pe exterioarele și interioarele
trupului
Până când devenim noi
o urmă
a timpului.,,

„Doamna, dar unde dormeau soldații în tranșee?”

Întrebarea unui copil de la clasa a VII-a adresată la finalul unei ore de curs în care analizasem mărturiile ale soldaților participanți la fronturile primului război mondial, dar și viața celor rămași acasă, în spatele frontului, mi-au readus în memorie cuvintele filosofului Mihail Șora: „Toată copilăria mea a fost populată de mărturiile înfiorătoare ale soldaților

români care luptaseră pe frontul italian și, în chip miraculos, reușiseră să se întoarcă acasă, după război, la familia și gospodăria lor: care fără un braț, care fără un picior, care cu sufletul zdruncinat. Memoria celor căzuți departe de casă nu s-a păstrat decât – cel mult – în sânul familiei. Pentru că memoria colectivă românească mai are încă de învățat cum să-și cinstească eroii, victimele războaielor, ale represiunii comuniste, ale mineriadelor și ale atâtor crime care au marcat istoria neamului, multe rămase nepedepsite. Aștept încă ziua în care mort pentru țară sau mort pentru România vor fi mai mult decât niște expresii, vor deveni vibrația interioară a celor ce pronunță aceste cuvinte.”

De la cuvinte la revelația abordării temei într-o altă formă, a fost doar un pas. Trebuia să opresc timpul în loc, să fac să dispară granița dintre trecut și prezent și să abordez diferit o temă-teamă a istoriei care, dacă nu va fi bine înțeleasă, este cu puțință să se repete. Filele din Marea Carte a Războiului trebuie răsfoite altfel...

Era necesar ca elevii să înțeleagă că războiul nu este doar despre cifre, ani, confruntări. Războiul este despre teamă, îngrijorare, emoție, afectarea moralului, sărăcie, neputință, despre familii distruse, despre pierderi, este despre Moarte. Dar, în aceeași măsură, războiul este și despre Viață. O viață care, asemeni păsării Pheonix, trebuie să renască. Cu speranță, putere de a merge mai departe, de a reconstrui, de a rezista emotional.

Copiii au propria raportare la lume, la evenimente, au propria logică total diferită de a adulților. Ei percep în mod particular realitatea, situațiile de viață. Ei nu vor doar o poveste citită, vor o poveste descoperită. Pentru că doar ei au puterea de a scoate un „de ce?“, dintr-un alt „de ce?“ Și până la urmă, nu despre asta este Istoria?!

Și nu este o întrebare retorică...

Istoria este despre povestea cu morală, nu despre memorare mecanică, este despre explorarea creativității copiilor, despre imaginație și, în aceeași măsură despre logică și conexiuni, despre capacitatea de analiză și sinteză și este despre open mind (că, pe lângă vechea încărcătură latină, dacă, slavă a vocabularului, mai primim și „englezisme”).

Istoria este despre cum să nu lăsăm informația să ne manipuleze, cum să combatem argumentat o idee sau să ne susținem o opinie, este despre cultivarea dragostei de neam, iar asta implică nu doar înțelegere, ci emoție.

Până la urmă, școala trebuie să fie înainte de toate despre a-i învăța pe copii cum să fie oameni, creatori.

Deși suntem în era tehnologiei, a informației aflate la un click distanță, copiii au nevoie de o informație simplă, pe înțelesul lor, care să-i facă să înțeleagă lumea în care trăiesc. Abia,

apoi, urmează să-i învățăm cum să-și selecteze informațiile, cum să discearnă între credibil și necredibil.

Ca să poți construi o națiune, o conștiință națională, trebuie să începi cu pași mici, să cultivi apoi să crești în micile suflete valori, principii solide, atitudini, o conștiință de sine. Adică, adevărata temelie a unei națiuni cu conștiință națională. Ca să construiești o națiune solidă, cred că este necesar să ajungi prima dată la inimi, să sensibilizezi, să creezi emoție, să dezvolți legături. Și în toată această poveste, formalismul nu își are locul.

În felul acesta, împreună cu elevii claselor VII A, VII B, VIII A, am creat o lecție cu emoție. O lecție despre moarte și viață în care ei au fost personajele principale, imaginare.

La unitatea despre Primul Război Mondial, evaluarea s-a realizat folosind exercițiul de imaginație.

Consider că este foarte important ca, pe lângă cronologie, cauze, strategie, arme, alianțe politico – militare, copiii să înțeleagă și gravitatea conflictului care a marcat umanitatea. S-au vizionat documentare cu viața soldaților de pe front, am citit mărturii ale acestora, am purtat discuții despre ce cred ei că simțeau soldații, familiile acestora rămase în spatele frontului, ce zgomote cred ei că se auzeau în jurul soldaților, ce miros se putea simți, apoi au primit provocarea de a face un exercițiu de imaginație: să fie soldat pe unul dintre fronturile Primului Război Mondial și să scrie o scrisoare cuiva drag de acasă. Copil pe front! Copil în tranșee! Copilul de acasă!

Scopul exercițiului a fost acela de a dezvolta inteligența emoțională, de a conștientiza gravitatea conflictului, de a celebra unicitatea ființei umane, a victimelor, azi doar cifre într-o statistică.

Mi-am dorit să le dezvolt spiritul critic, dorința de analiză a surselor istorice, de sinteză a acestora, empatia, să-i determin să aprecieze pacea și să o apere.

Pentru că speranța României de mâine este în ei.

Au realizat scrisori emoționante, bine documentate științific și pline de empatie, scrisori adresate fraților, părinților, iubitelor. Fiecare scrisoare a avut în spate o poveste spusă cu mare emoție în glas, dovadă simplă că au simțit profunzimea momentului prezentat. Au încercat să facă scrisorile cât mai autentice și din punct de vedere al design-ului. Au putut să se transpună, să simtă și să explice, iar un copilul rămâne dintotdeauna vocea adevăratelor noastre valori.

Din multitudinea de povești frumoase, am ales să tehnoredactez trei scrisori.

Grea alegere, credeți-mă!

Am ales o scrisoare nesemnată, descoperită în rândul celor aproape 100. Nu am căutat autorul. Nici nu o voi face...O fac cunoscută în memoria soldaților necunoscuți, care au avut în timpul războiului revelația descoperirii credinței, a iubirii de Dumnezeu, în semn de veșnică recunoștință jertfei lor. O scrisoare necunoscută, un mesaj de recunoștință pentru toți eroii necunoscuți.

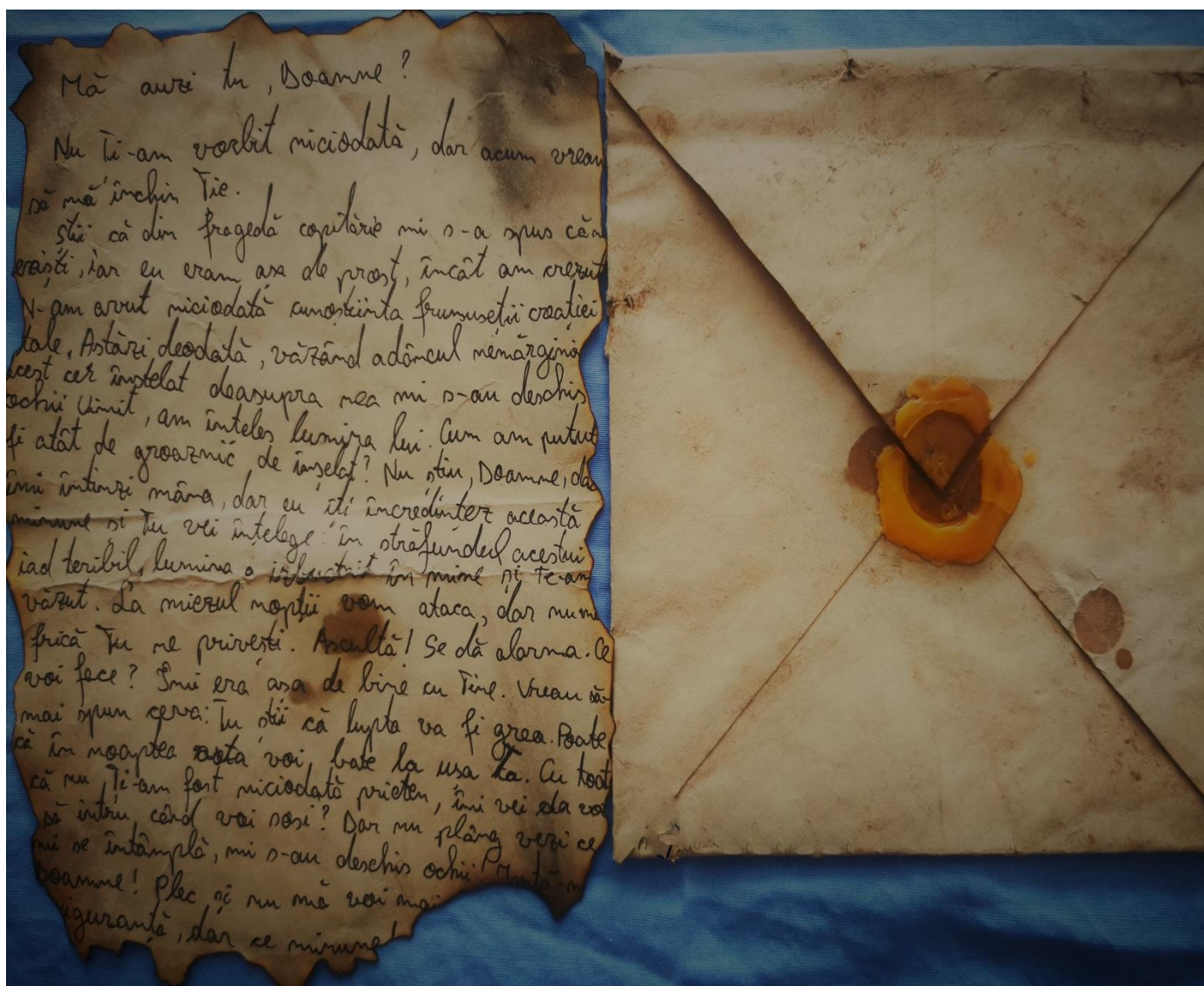
O scrisoare necunoscută pentru toți vitejii și domnițele transformate în viteji când Țara le-a cerut-o, pentru toate sufletele eroilor care au intrat pe Poarta Raiului fără ca Dumnezeu să-i mai întrebe dacă viața lor a adus bucurie altora pentru că a știut adevărul: dacă se află în fața Lui, au făcut-o!

„Mă auzi tu, Doamne?

Nu Ți-am vorbit niciodată, dar acum vreau să mă închin Ție.

Știi că din fragedă copilărie mi s-a spus că ești, iar eu eram așa de prost, încât n-am crezut?! N-am avut niciodată cunoștința frumuseții creației Tale. Astăzi, deodată, văzând adâncul nemărginirii acestui cer înstelat deasupra mea, mi s-au deschis ochii. Uimit, am înțeles lumina lui. Cum am putut fi atât de groaznic de înșelat? Nu știu, Doamne, dacă îmi întinzi mâna, dar eu îți încredințez această minune și tu vei înțelege: în străfundul acestui iad teribil, lumina a izbucnit în mine și te-am văzut. La miezul nopții vom ataca, dar nu îmi este frică. Tu ne privești. Ascultă! Se dă alarma. Ce voi face? Îmi era așa de bine cu Tine. Vreau să-Ți mai spun ceva: Tu știi că lupta va fi grea. Poate că în noaptea asta voi bate la ușa Ta. Cu toate că nu ți-am fost niciodată prieten, îmi vei da voie să intru când voi sosi? Dar nu plâng. Vezi ce mi se întâmplă, mi s-au deschis ochii. Iartă-mă, Doamne! Plec și nu mă voi mai întoarce cu siguranță, dar ce minune! ”

Ultima scrisoare scrisă a unui soldat pe front.

A doua scrisoare îi aparține **Josephinei Popescu din clasa a VIII-a A** și surprinde războiul al doilea prin ochii unui ofițer german.

Am ales scrisoarea pentru că este despre pocăință. Despre pocăință și neputință. Este despre oameni „căzuți” care aleg să-și închidă inima în fața semnelor dumnezeirii și despre oameni care își recunosc păcatele prin propriile suferințe, este despre transfigurarea întregii naturi umane, este despre divina smerenie și despre întreg Iadul care nu va reuși să facă ce au făcut oamenii.

A doua scrisoare este despre... „Iona”.

„Atunci au strigat către Domnul și au zis: „O, Doamne, de-am putea să nu pierim din pricina vieții acestui om și să nu ne împovărezi pe noi cu un sânge nevinovat! Că Tu, Doamne, precum ai voit ai făcut!”

28 septembrie 1943, Lublin

Liebling,

Ce seară te găsește citind scrisoarea mea? O, va trebui să-ți pui șalul pe umeri și să intri în casă, să citești la lampă.

Nu sta în tindă.

Noi vom privi același cer. Această Polonie – cândva însorită.

Dacă te prinde miezul nopții citind, culcă-te. Pentru tine este ziua de mâine! O să te poți întâlni cu surorile, să le saluți din partea mea! Dar când vei mânca ori vei bea vin nu te gândi la mine, nu te gândi la mine, ci la oamenii despre care degrabă am să-ți scriu. Și ceaiul neîndulcit o să-ți pară dumnezeiesc, o, scumpă! Și pâinea albă o să-ți pară un dar, o s-o găsești mai bună. Mai ușor îți vei potoli foamea.

Să-ți strângi bine șalul pe umeri! Să miști grațioasă degetele picioarelor pe covorul mișos când te scoli. Să bei lapte de vacă cu puțină cafea. Nu uita să o pui pe Mastea să spele vesela veche până lucește.

Să privești cerul cât pentru mii de ochi verzi, întunecați, albaștri, holbați, adânciți. O, să te rogi! Intre cărțile de filosofie și cele de Kleberg e una mai subțire. Vei scoate coperta - e Iona. Vei fereca ferestrele, vei trage cu băgare de seamă draperiile, vei încuia ușa. Orice vei voi din carte, citește cu glas tare, oricând.

Între noi se afundă o taină murdară, îmbâcsită, crimă și securitate, Liebling. Căsătoria noastră viitoare n-ar fi cu puțință de înfăptuit cu asemenea secret stându-ne drept zid.

Mintea și gândul meu trimit oameni la moarte.

Felurite chipuri – unii cu pomeții înălțați, alții cu buzele răsfirate, sau cu pielea atârând groaznic pe gât. Bărbi țepoase și soioase și nespălate, ochi cârpiți de somn și de durere. Odată sosiți, nu se mai duc. Îi dăm jos ca pe vite. Și-i poftim la „vernisaj”. Femei. Bărbați. Copii.

Eu îi aștept în spate, la calea ferată. Începe împărțirea. Mă uit la fiecare. Mi-e milă și mi-e tare frică. Așa te uiți și tu când te supăr, însă pe ei nu-i pot cuprinde nicidecum.

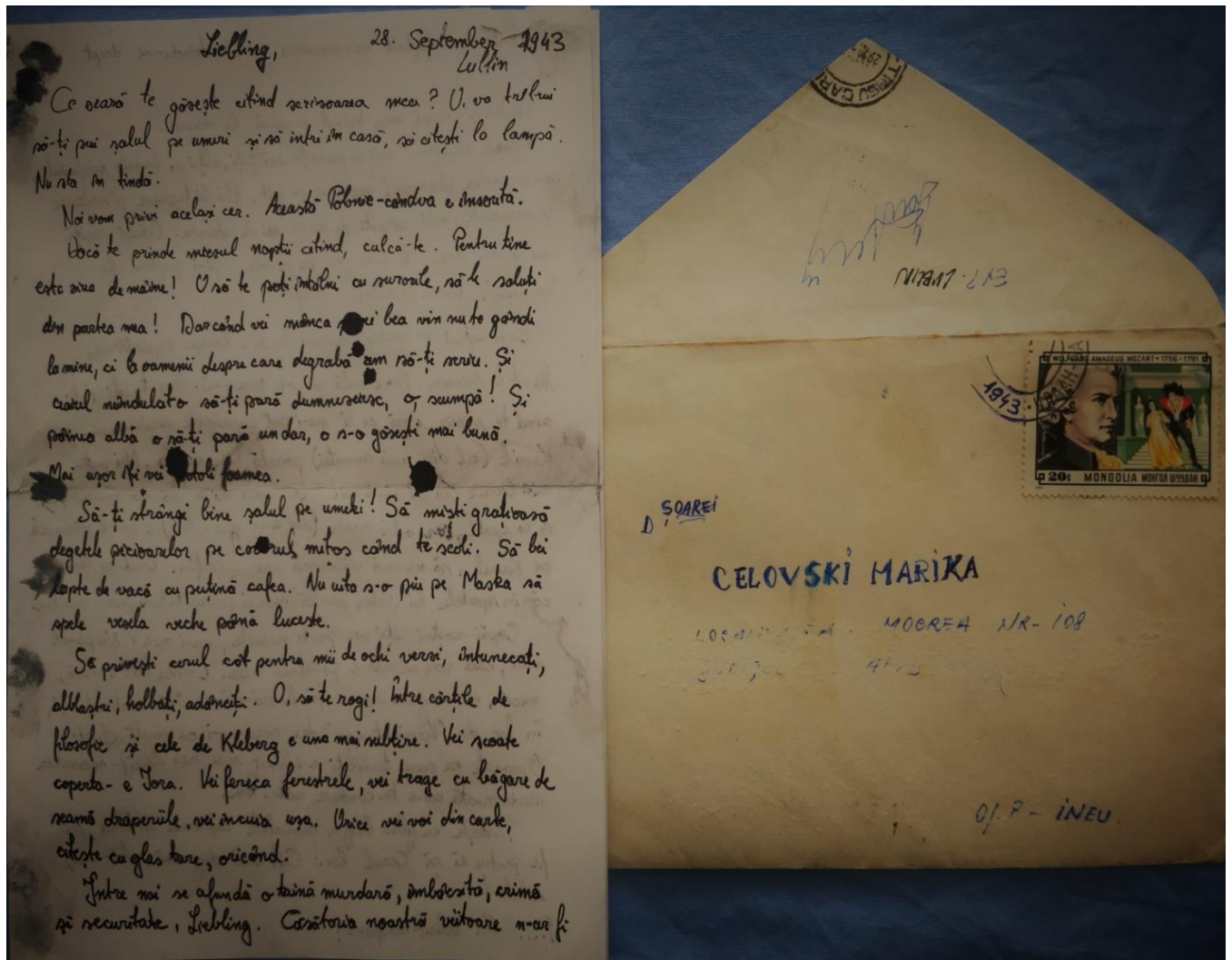
Kamik (cel din anii armatei) poartă bine arma. Mai puțin mă bucur eu să-l văd. Sarcina lui e să mă amenințe de la spate, iar a lui Weber (cel din anii gradului) e să-l păzească pe Kamik, să nu mă slăbească măcar puțin. Cred cu tărie că în spatele lui Weber se află însuși preaiubitul conducător.

Copiii noștri îți vor purta numele, nu-i așa? Nu pe al meu, căci vor rămâne păcatele mele. Lumea lor e mică, mică, iar singura speranță le rămâne „Konzentration” în loc de

„Vernichtung”, dar care nu-i cu mult diferit... O moarte cu care trăiești e infinit mai rea decât moartea nevinovată care te conduce către Rai.

Rostește cu glas blajin cuvintele cuprinse în Iona, să fie pentru ei și Cerul lor! Cât mai degrabă, uită-mă, iubito!

P.S. Nu solicit răspuns!

A treia scrisoare îi aparține **Andreei Sânziana Iosif din clasa a VII-a B** și este o scrisoare testament, o scrisoare de „învățătură” ale tatălui către fiul său, o scrisoare cu grijă, cu principii morale, de guvernare a sufletului, o adevărată comoară spirituală pentru cel care le deprinde.

Dragă Magda și Rareș

Poștașul va veni cu această scrisoare peste câteva zile.

Frumoasă Magda, tu vei fi prin casă, la serviciu sau oriunde, dar numai lucrând. Rareș, băiatul tatei, tu ca de obicei, vei citi această scrisoare înaintea mamei tale la fel cum ai făcut nerăbdător cu toate, așa că îți împlinesc dorința și îți vorbesc ție despre noutățile de pe frontul de la Mărășești. Acum ești flăcău mare, ai aproape 9 ani, ești capabil să ascuți povestiri despre război.

Fratele tău, Horațiu, este bine. Mănâncă tot ce i se dă și are grijă să doarmă mai departe de colegii noștri... căzuți. Se descurcă mai bine ca alții pe care îi chinuie dorul de casă, fie foamea le face ravagii sau soarele acesta de august le provoacă alte neplăceri. L-am văzut și pe fiul vecinului și pe soțul Mariei, bărbatul acela înalt și tânăr. Cumva, cunosc mulți oameni de aici...

Am auzit de la mama că ești băiat deștept, ai lucrat toată ziua la matematică. Mă bucur că cineva din familie e mai cu cifrele, ca mama, căci mă știi pe mine, nu mă descurc deloc la calcule. Și, pentru că ai această sclipire, o să discut lucruri serioase cu tine. Nu ți-am scris așa, degeaba. Vreau să urmezi și tu sfaturile unui soldat bătrân ce ți-e tată. O dată, să nu te îndoiești de educatoare sau de mama. Ele știu mereu ce e corect și trebuie să te porți cum se cuvine cu ele că sunt doamne. Apoi, să înveți Rareș. Educația înseamnă putere! Dar această putere trebuie folosită responsabil, altfel se întâmplă lucruri rele, la fel ca acest război, care e al conducătorilor, nu al poporului.

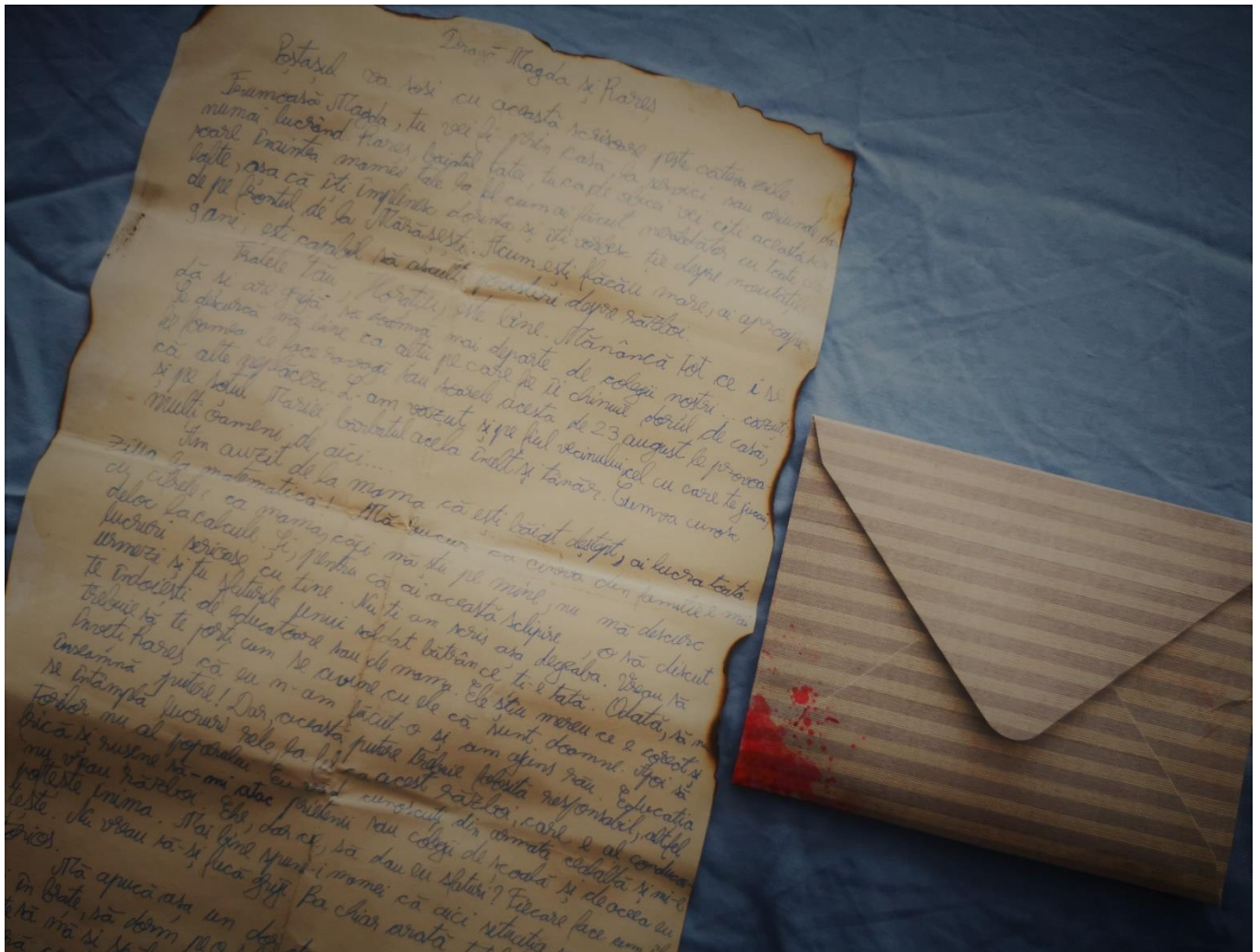
Să-i spui mamei că aici situația se îmbunătățește. Nu vreau să-și facă griji.

Mă apucă așa un dor de casă... Vreau să vă strâng pe amândoi în brațe, să-i cumpăr mamei acel parfum cu miros de primăvară ce-i face inima să tresalte, să-ți cumpăr și ție vreun dulce, două...

Rareș, dacă vezi că întârzi la venire, să închizi poarta și să mergi fuguța să o ajuți pe mama. Poate c-am să vin, dar încet, căci o durere mă apasă în piept și poate nu-mi va trece... Iar dacă trec așa, vreo trei zile, să aprindeți o lumânare la poartă că poate m-am pierdut. Poate voi fi uitat drumul. Să-i spui mamei să mă aștepte cu cele două poze ale noastre pe masa din bucătărie. Aș vrea tare mult să le văd și să mi le reamintesc...Văd , visez, simt, aud, parcă și gust numai război. Rareș, tu să fii blând așa cum ai fost până acum. Să știi că războiul este înfricoșător și mai ales de prisos. Într-un război nu există câștigător, indiferent de câte state au cucerit. Toți suntem pierzători. De oameni, de animale, de resurse, amintiri și vise. Toate se pierd pe front.

Fiule, dacă nu vin acasă să nu te sperii. Să stingi lumina de la poartă și să fii puternic pentru mine și Magda, căci eu te voi veghea mereu și voi fi alături de tine. Voi fi liniștit și bucuros și ne vom revedea într-o zi, dar va trebui să fii răbdător. Nu poți să grăbești sau să oprești lucrurile. Lasă timpul să curgă pe lângă tine și fii fericit, căci eu voi sta într-un loc frumos unde nimeni nu e în pericol, bolnav sau trist. Ascult-o pe mama și spune-i c-o iubesc și nu uita că sunt mândru să-ți fiu tată și voi fi mândru orice alegi să faci. Așteaptă și ne vom revedea cu voia lui Dumnezeu, când eu și Horațiu vom veni zâmbind și fluierând acasă în bătaia vântului înmiresmat și în ploile de toamnă.

Să fii bun, dragul tatei!

Acest petec de Istorie rămâne bine prins în coordonatele strămoșești: În Carpații Meridionali, în partea de Sud-Vest a României, în provincia istorică Oltenia, în arealul de Nord al județului Gorj, în Depresiunea Subcarpatică Olteană, în zona de contact a Subcarpaților Olteniei cu Munții Parâng și Vâlcan, la 400 m altitudine, pe stânga văii râului Jiu, la ieșirea acestuia din defileul Lainici, din Trecătoarea de Piatră.

Acest Plai, gură de rai, rămâne înrădăcinat în Istorie prin oameni și prin fapte, prin povești și prin atitudini în fața șuvoaielor. Rămâne oglindă a Muntelui și a Jiului, a drumului croit din trecut spre viitor. Oamenii acestor ținuturi știu să-și făurească din aceste rădăcini aripi. Prin zborul lor, ca pe aripi de Păsări Măiastre, *Povestea despre Veșnicie a acestui Plai* va străbate timpurile.

Dacă vreți să-i cunoașteți pe minunați, dacă vreți să le vedeți sufletul încărcat în toate aceste povești de război, îi mai găsiți încă la Școala Gimnazială Nr. 1. Nu, nu pentru mult timp! Pentru că ei au aripi și vor zbura spre alte locuri unde vor mai bucura și inimile altor oameni! Eu pot doar să mă minunez că i-am avut un strop în timp!

Noi, locuitorii acestei secunde dintr-un Plai

**POPESCU JOSEPHINE
IOSIF SÂNZIANA ANDREEA
DICU ALEXANDRA
GHIGULESCU LUCIAN
IRIZA DENISA MARIA
PÂRVUȚOIU PATRIK
ALEXOIU DAMIAN ANDREI
PĂTRĂȘCOIU ANDRADA MARIA
PALIȚĂ ALEXANDRU EDUARD
FOTESCU ALEXANDRA GABRIELA
NICOLA TEODORA MARIA
NICOLAE ANASTASIA GABRIELA
MĂRCULESCU GEORGIANA
ȘOLEA ANA-MARIA DENISA
PLĂSTOI ANEMONA VALENTINA
DĂNĂȘEL ALEXANDRA GABRIELA
CHIORESCU OLEG**

